Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1889

[Total No. of Pages : 2

[6413]-1

Second Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

CE-0301: LEGAL LANGUAGE AND LEGAL REASONING

(Revised 2017 Pattern) (Semester - III) (Theory)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Any Five questions from part A.***
2) ***Part B is compulsory.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

PART-A

Q1) Analyse the problems of legal language in drafting statutes and writing judgments. **[10]**

Q2) Discuss the major sources of Knowledge. **[10]**

Q3) What is logic? What are the methods of reasoning? **[10]**

Q4) Elaborate with suitable examples the qualities of lawyers. **[10]**

Q5) ''An advocate must learn the judicious use of passive Voice, Symbols and Abbreviations in legal writing'' Elucidate the statement. **[10]**

Q6) ''Use of rhetoric is an art of advocacy beneficial in client counseling and interviewing'' Substantiate the statement. **[10]**

Q7) Explain the scope and domain of legal language with suitable examples. **[10]**

PART-B

Q8) Short Notes (Any Two): **[10]**

a) Synecdoche and Understatement.

b) Types of Syllogism.

c) Truth and Validity.

Q9) Draft a legal notice given by a wife to her husband for maintenance. **[10]**

OR

Draft a Gift Deed with proper use of legal language.

Q10) Identify the fallacies in the following examples and explain their reasons: (Any two) **[10]**

a) I've met two people in pune so far, and they were both nice to me. So, all people I will meet in pune will be nice to me.

b) If we want to make the campus safer, we can either install more security cameras or ban visitors.

c) My mentor, who holds a ph.D. in philosophy, said philosophy is the most challenging academic discipline. That is why I decided to study art history.

✠ ✠ ✠

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1890

[Total No. of Pages : 4

[6413]-2

Second Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

BA-0302 : PUBLIC POLICY AND PUBLIC ADMINISTRATION

(2017 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.***
3) ***Answer Question no.10 from Part-C as directed. The Question no.10 is for 15 marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Discuss the evolution of Public Administration as a discipline.

Q2) What is Public Policy? How it differs from rules? Discuss objectives of policy.

Q3) Discuss any three mechanisms with reference to accountability and control.

Q4) Discuss Max Weber's theory of bureaucracy.

Q5) Discuss the need of ethical and moral values in Judicial Administration.

P.T.O.

PART - B [2×10=20]

Q6) Discuss the impact of policy formulation on Law and Justice.

Q7) Elucidate the role of E-Governance in Judicial Administration.

Q8) Discuss the features of New Public Administration and New Public Management.

Q9) Discuss the relation of Public Administration with Law.

PART - C

Q10) Write short notes on any three. **[3×5=15]**

a) Public Choice approach

b) POSDCORD

c) Scope of Public Policy

d) Social Audit

e) Good Governance

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1890

[6413]-2

Second Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

BA-0302 : PUBLIC POLICY AND PUBLIC ADMINISTRATION

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *80*

सूचना :- *1)* भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) निर्देशानुसार प्रश्न क्र.10 भाग–क मधून कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. प्रश्न क्र 10 हा 15 गुणांसाठी आहे.

भाग–अ **[3×15=45]**

प्र.1) विषय म्हणून लोकप्रशासनाच्या उत्क्रांतीची चर्चा करा.

प्र.2) सार्वजनिक धोरण म्हणजे काय? ते नियमांपेक्षा वेगळे कसे आहे? धोरणाच्या उद्दिष्टांवर चर्चा करा.

प्र.3) जबाबदारी आणि नियंत्रणाच्या संदर्भात कोणत्याही तीन यंत्रणांची चर्चा करा.

प्र.4) मॅक्स वेबरच्या नोकरशाहीच्या सिद्धांताची चर्चा करा.

प्र.5) न्यायिक प्रशासनामध्ये नैतिक आणि नैतिक मूल्यांच्या गरजेची चर्चा करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.6) कायदा आणि न्यायावर धोरण तयार करण्याच्या परिणामाची चर्चा करा.

प्र.7) न्यायिक प्रशासनातील ई–गव्हर्नन्सची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.8) नवीन सार्वजनिक प्रशासन आणि नवीन सार्वजनिक व्यवस्थापनाच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्र.9) लोकप्रशासन आणि कायद्याच्या संबंधाची चर्चा करा.

भाग–क

प्र.10) टिपा लिहा: (कोणतेही तीन) **[3×5=15]**

अ) सार्वजनिक निवड दृष्टीकोन

ब) पॉसडकॉर्ड (POSDCORD)

क) सार्वजनिक धोरणाची व्याप्ती

ड) सोशल ऑडिट

इ) सुशासन

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1891

[Total No. of Pages : 4

[6413]-3

S.Y. B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

BA-0303 : THEORIES OF DEVELOPMENT AND INDIAN ECONOMY

(2017 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer question No.10 from Part C as directed. Each question in Part C is for 5 marks.***
4) ***Draw a diagram wherever necessary.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) What are the main theories that explain development, and how do they differ in their approaches?

Q2) What are the primary features of agriculture in India?

Q3) What are the primary challenges that industrial workers encounter, and how do labour laws play a role in addressing these challenges?

Q4) How does improving skills help with employment, and how does the Make in India program help achieve this?

Q5) What is economic development, and what are its main features? How do we measure them?

PART - B [2×10=20]

Q6) What is contractual farming, and what are its effects on farmers and businesses?

Q7) What are some of the main challenges faced by governments in establishing and managing Special Economic Zones (SEZs)?

Q8) What is the vicious cycle of poverty? How can we break the cycle of poverty?

Q9) What are the Sustainable Development Goals (SDGs), and how do they contribute to achieving sustainable development globally?

PART - C

Q10) Write short notes on any three. **[3×5=15]**

a) Trends in revenue and expenditure of central and state government.

b) Relation between population growth and per capita income.

c) Determination of the poverty line.

d) Issues of agricultural labours.

e) Institutional and non-institutional agricultural credit.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1891

[6413]-3

S.Y. B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

BA-0303 : THEORIES OF DEVELOPMENT AND INDIAN ECONOMY

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे निर्देशानुसार उत्तर द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
4) आवश्यक तेथे आकृती काढा.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) विकासाचे स्पष्टीकरण देणारे मुख्य सिद्धांत कोणते आहेत आणि ते त्यांच्या दृष्टिकोनात कसे भिन्न आहेत?

प्र.2) भारतातील शेतीची प्राथमिक वैशिष्ट्ये कोणती?

प्र.3) औद्योगिक कामगारांना भेडसवणारी प्राथमिक आव्हाने कोणती आहेत आणि या आव्हानांना सामोरे जाण्यासाठी कामगार कायदे कशी भूमिका बजावतात?

प्र.4) कौशल्ये सुधारणे रोजगारासाठी कशी मदत करते आणि मेक इन इंडिया कार्यक्रम हे साध्य करण्यास कशी मदत करते?

प्र.5) आर्थिक विकास म्हणजे काय आणि त्याची मुख्य वैशिष्ट्ये कोणती? त्यांचे मोजमाप कसे करायचे?

भाग-ब **[2×10=20]**

प्र.*6)* कंत्राटी शेती म्हणजे काय आणि त्याचे शेतकरी आणि व्यवसायांवर काय परिणाम होतात?

प्र.*7)* विशेष आर्थिक क्षेत्रांची (एसईझेड) स्थापना आणि व्यवस्थापन करताना सरकारांसमोरील काही प्रमुख आव्हाने कोणती आहेत?

प्र.*8)* गरिबीचे दुष्टचक्र काय आहे? गरिबीचे चक्र कसे तोडता येईल?

प्र.*9)* शाश्वत विकास उद्दिष्टे (एसडीजी) कोणती आहेत आणि जागतिक स्तरावर शाश्वत विकास साध्य करण्यासाठी ते कसे योगदान देतात?

भाग-क

प्र.*10)*कोणत्याही तीन वर छोट्या नोट्स लिहा. **[3×5=15]**

अ) केंद्र व राज्य सरकारच्या महसुली व खर्चातील कल

ब) लोकसंख्या वाढ आणि दरडोई उत्पन्न यांचा संबंध

क) दारिद्र्य रेषेचे निर्धारण

ड) शेतमजुरांचे प्रश्न

इ) संस्थात्मक व बिगर संस्थात्मक कृषी पतपुरवठा

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PD1892

[Total No. of Pages : 2

[6413]-4

Second Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

SOCIOLOGY

BA-0304 : Society in India

(2017 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

PART - A

Q1) Answer the following questions in detail (Any Three) : **[3×15=45]**

a) Discuss Factors of change - Economy, Education and Constitutional provisions of Continuity and Change in India.

b) Explain in detail Segments of India Society and its Characteristics.

c) Discuss in detail Tribal movements & Peasant movement.

d) Elaborate Social stratification - Caste, class, tribe and gender in detail.

e) Elucidate Religious diversity - Islam and Buddhism of Indian Society.

PART - B

Q2) Answer the following questions (Any Two) : **[2×10=20]**

a) Elaborate Major process of Change - Westernization and Modernization.

b) Women's Movement in pre and post - Independent India & it's impact on Indian Society.

c) Define and Discuss Tribal Society, Rural society & Urban society in detail.

d) Difference between Religious diversity and Regional diversity.

PART - C

Q3) Write short notes on the following (Any Three) : **[3×5=15]**

a) Tribe

b) Linguistic diversity

c) Environment movements

d) Caste

e) Factors of change - Economy & Education provisions

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 3]

PD1892

[6413]-4

Second Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

SOCIOLOGY

BA-0304 : Society in India

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *80*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.

2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ

प्र.*1)* खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे द्या. (कोणतेही तीन) **[3×15=45]**

अ) बदलाचे घटक-अर्थव्यवस्था, शिक्षण आणि भारतातील सातत्य आणि बदलाच्या घटनात्मक तरतुदींवर चर्चा करा.

ब) भारतीय समाजाचे विभाग आणि त्याची वैशिष्ट्ये तपशीलवर स्पष्ट करा.

क) आदिवासी चळवळी आणि शेतकरी चळवळीची सविस्तर चर्चा करा.

ड) विस्तृत सामाजिक स्तरीकरण-जात, वर्ग, जमात आणि लिंग तपशीलवार.

इ) धार्मिक विविधता स्पष्ट करा - भारतीय समाजाचा इस्लाम आणि बौद्ध धर्म.

भाग-ब

प्र.*2)* खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) **[2×10=20]**

अ) बदलाची मुख्य प्रक्रिया विस्तृत करा - पाश्चात्यीकरण आणि आधुनिकीकरण.

ब) स्वातंत्र्यपूर्व आणि उत्तरोत्तर भारतातील महिला चळवळ आणि त्याचा भारतीय समाजावर होणारा परिणाम.

क) आदिवासी समाज, ग्रामीण समाज आणि शहरी समाजाची व्याख्या आणि चर्चा करा.

ड) धार्मिक विविधता आणि प्रादेशिक विविधता यांच्यातील फरक

भाग-क

प्र.*3)* खालील कोणत्याही तीन वर लहान टिपा लिहा. **[3×5=15]**

अ) जमात

ब) भाषिक विविधता

क) पर्यावरण हालचाली

ड) जात

इ) बदलाचे घटक - अर्थव्यवस्था आणि शिक्षण तरतुदी

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1893

[Total No. of Pages : 2

[6413]-5

Second Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

CE 0401 : LAW AND LITERATURE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Attempt any five questions from Part-A.***
2) ***Part-B is compulsory.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

PART-A

Q1) How does Shakespeare explore the theme of justice in the *Merchant of Venice*? **[10]**

Q2) Discuss the relationship between law and literature in relation with the texts in the syllabus? **[10]**

Q3) Discuss the character of Ruth Honeywell in the play *Justice.* **[10]**

Q4) Analyze the role of the gatekeeper and discuss how his actions contribute to the symbolism of the gate in the story *Before the Law.* **[10]**

Q5) Explain the story *The Case for the Defence by Graham Greene.* **[10]**

Q6) What are the views of M.K. Gandhi about the profession of law in *Some Reminiscences of the Bar?* **[10]**

Q7) How does the title *Where the mind is Without Fear* encapsulate the central theme of the poem? **[10]**

P.T.O.

PART-B

Q8) Attempt any one questions from the following. **[15]**

a) What were the reasons behind the determination of Indian labour to win the war according to B.R. Ambedkar?

b) Analyze *Balaji Raghavan V. Union of India* with reference to the arguments mentioned in it.

Q9) Write short notes on any two of the following: **[10]**

a) Ben Davis in *The Web of Circumstances.*

b) The central idea of the poem *Stopping by Woods on a Snowy Evening*.

c) The metaphor of love in *Law like Love.*

Q10) Explain the following lines with reference to their context (Only One). **[5]**

a) T*here was a time when meadow, grove, and stream,*

The earth, and every common sight,

To me did seem

Apparelled in celestial light,

The glory and the freshness of a dream.

b) *My little horse must think it queer*

To stop without a farmhouse near

Between the woods and frozen lake

The darkest evening of the year.

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. : [ ]

PD1894

[Total No. of Pages : 4

[6413]-6

Second Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

BA - 0402 : INTERNATIONAL RELATIONS

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates :

1) ***Answer any three questions from Part-A Each question in Part-A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part-B Each question in Part-B is for 10 marks.***
3) ***Answer question No. 10 from Part-C as directed. The question No. 10 is for 15 marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Discuss the historical origin of International Relations along with its scope today.

Q2) Discuss the composition and functions of various organs of UNO.

Q3) Explain the structure and functions of any two organizations. - EU, OAU, OAS, SAARC

Q4) Explain the role of Multinational Companies and impact of pressure politics on diplomacy.

Q5) Discuss methods of pacific settlement of disputes.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Discuss the historical evolution of Regional Organizations.

Q7) Discuss realist approach with its critics.

Q8) Discuss the impact of liberal views of John Rawls on International Relations

Q9) What do you understand by foreign policy? Discuss its scope in contemporary era.

PART - C

Q10) Write short note on: (any three) **[3×5=15]**

a) Causes of war

b) Marxist approach

c) Disarmament

d) WHO .

e) BRICS

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1894

[6413]-6

Second Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

BA - 0402 : INTERNATIONAL RELATIONS

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) भाग–अ मधील कोणत्याही 3 प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.

2) भाग–ब मधील कोणत्याही 2 प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.

3) भाग–क मधील कोणत्याही 3 प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग–क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

भाग–अ **[3×15=45]**

प्र.1) आज आंतरराष्ट्रीय संबंधांच्या ऐतिहासिक उत्पत्तीसह त्याच्या व्याप्तीची चर्चा करा.

प्र.2) UNO च्या विविध अवयवांची रचना आणि कार्ये यांची चर्चा करा.

प्र.3) कोणत्याही दोन संस्थांची रचना आणि कार्ये स्पष्ट करा. - EU, OAU, OAS, SAARC

प्र.4) बहुराष्ट्रीय कंपन्यांची भूमिका आणि मुत्सद्देगिरीवर दबावाच्या राजकारणाचा प्रभाव स्पष्ट करा.

प्र.5) विवादांचे शांततापूर्ण निराकरण करण्याच्या पद्धतींवर चर्चा करा.

भाग-ब **[2×10=20]**

प्र.6) प्रादेशिक संघटनांच्या ऐतिहासिक उत्क्रांतीची चर्चा करा.

प्र.7) त्याच्या समीक्षकांसह वास्तववादी दृष्टिकोनावर चर्चा करा.

प्र.8) आंतरराष्ट्रीय संबंधांवर जॉन रॉल्सच्या उदारमतवादी विचारांच्या प्रभावाची चर्चा करा.

प्र.9) तुम्हाला परराष्ट्र धोरण काय समजते? समकालीन युगात त्याच्या व्याप्तीची चर्चा करा.

भाग-क

प्र.10) यावर लहान टीप लिहा. (कोणत्याही तीन) **[3×5=15]**

अ) युद्धाची कारणे

ब) मार्क्सवादी दृष्टिकोन

क) नि:शस्त्रीकरण

ड) WHO

इ) BRICS

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PD1895

[Total No. of Pages : 2

[6413]-7

Second Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

ECONOMICS

BA-0403 : Law and Economics

(2017 Pattern) (Semester - IV) (Regular)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*
3) *Give Diagrams wherever necessary.*

Q1) Answer the following questions (Essay Type) (Any 03) **[45]**

a) Explain the journey of evolution of Law & Economics

b) Explain the land reforms taken after independence.

c) The issues of labour and labour exploitation practices in India

d) How is Private Property different from Public property

e) What has been the impact of Liberalization, Privatization, and Globalization on Law and Legislation in India

Q2) Answer the following questions (Essay Type) (Any 02) **[20]**

a) Explain the Economic Analysis of Law in context with different laws.

b) Shortcomings in the Real Estate Regulation and Developmeent Act, 2016.

c) Coase Theorem on Property and Liability.

d) Marx and Locke's Economic Theory of Property.

Q3) Answer the following questions (short notes) (Any 03) **[15]**

a) Economic Analysis of Law

b) Foreign Exchange Management Act, 1999

c) Role of NITI Ayog

d) Intellectual Property Rights

e) Marx theory of Property

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 3]

PD1895

[6413]-7

Second Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

ECONOMICS

BA-0403 : Law and Economics

(2017 Pattern) (Semester - IV) (Regular)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

3) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्र.1) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (निबंधाचा प्रकार) (कोणतीही तीन) **[45]**

अ) कायदा आणि अर्थशास्त्राच्या उत्क्रांतीचा प्रवास स्पष्ट करा.

ब) स्वातंत्र्यानंतर केलेल्या जमीन सुधारणांचे स्पष्टीकरण द्या.

क) भारतातील कामगार आणि कामगार शोषण पद्धतींचे प्रश्न.

ड) खाजगी मालमत्ता सार्वजनिक मालमत्तेपेक्षा वेगळी कशी आहे?

इ) भारतातील कायदा आणि कायद्यावर उदारीकरण, खाजगीकरण आणि जागतिकीकरणाचा काय परिणाम झाला आहे?

प्र.2) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (निबंध प्रकार) (कोणतीही दोन) **[20]**

अ) विविध कायद्यांच्या संदर्भात कायद्याचे आर्थिक विश्लेषण स्पष्ट करा.

ब) रिअल इस्टेट रेग्युलेशन अँड डेव्हलपमेंट ॲक्ट, 2016 मधील उणीवा.

क) मालमत्ता आणि दायित्वावर कोस प्रमेय.

ड) मार्क्स आणि लॉकचा संपत्तीचा आर्थिक सिद्धांत.

प्र.3) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (लहान नोट्स) (कोणतीही तीन) **[15]**

अ) कायद्याचे आर्थिक विश्लेषण

ब) परकीय चलन व्यवस्थापन कायदा, 1999

क) NITI आयोगाची भूमिका

ड) बौद्धिक संपदा हक्क

इ) मालमत्तेचा मार्क्स सिद्धांत

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PD1896

[Total No. of Pages : 4

[6413]-8

Second Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

SOCIOLOGY

BA-0404 : Social Research Methods

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer any three short answer questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.***

PART - A

Q1) Answer the following questions in detail (Any Three) : **[3×15=45]**

a) What is Questionnaire method? Highlight its nature, advantages and limitations?

b) What is Hypothesis? Explain its characteristics and types.

c) In research there are some recent strategies which is used in context of combining methods. Explain in detail about the same.

d) While conducting any research we follow certain steps involved in it. Explain those steps in detail.

e) Discuss the various types of sampling method used in research with some suitable examples.

PART - B

Q2) Answer the following questions (Any Two) : **[2×10=20]**

a) Why it is important to follow certain values and ethical principles while conducting any research?

b) State the differences between Primary and Secondary sources of data collection with some examples?

c) What is the importance of writing a report?

d) What is the meaning of Survey? Address its advantages and limitations?

PART - C

Q3) Write short notes on the following (Any Three) : **[3×5=15]**

a) Use of computer in data analysis

b) Observation method

c) Pure and Applied research

d) E-Research

e) Qualitative Research

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 3]

PD1896

[6413]-8

Second Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

SOCIOLOGY

BA-0404 : Social Research Methods

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) भाग-अ मधून कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
2) भाग-ब मधून कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
3) निर्देशानुसार प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या, प्रश्न क्रमांक 10 मध्ये एकूण 15 गुण आहेत.
4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ

प्र.1) खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे द्या. (कोणतेही तीन) **[3×15=45]**

अ) प्रश्नावली पद्धत काय आहे? त्याचे स्वरूप, फायदे आणि मर्यादा स्पष्ट करा.

ब) गृहीतक म्हणजे काय? त्याची वैशिष्ट्ये आणि प्रकार स्पष्ट करा.

क) संशोधनात काही अलीकडील धोरणे आहेत जी एकत्रित पद्धतींच्या संदर्भात वापरली जातात. त्याबद्दल सविस्तर सांगाल.

ड) कोणतेही संशोधन करताना संशोधनाच्या पायऱ्यांचे अनुकरण करतो. त्या पायऱ्यांचे तपशीलवार वर्णन करा.

इ) संशोधनात वापरल्या जाणाऱ्या विविध प्रकारच्या नमुना पद्धतींची काही योग्य उदाहरणांसह चर्चा करा.

भाग–ब

प्र.2) खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) **[2×10=20]**

अ) कोणतेही संशोधन करताना काही मूल्ये आणि नैतिक तत्त्वे पाळणे महत्त्वाचे का आहे?

ब) माहिती संकलनाच्या प्राथमिक आणि दुय्यम स्रोतांमधील फरक काही उदाहरणांसह सांगा.

क) अहवाल लिहिण्याचे महत्त्व काय आहे?

ड) सर्वेक्षणाचा अर्थ काय? त्याचे फायदे आणि मर्यादा लक्षात घ्या.

भाग–क

प्र.3) खालील कोणत्याही तीन वर लहान टिपा लिहा. **[3×5=15]**

अ) माहिती विश्लेषणामध्ये संगणकाचा वापर

ब) निरीक्षण पद्धत

क) मूलभूत आणि उपयोजित संशोधन

ड) ई – संशोधन

इ) गुणात्मक संशोधन

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1897

[Total No. of Pages : 4

[6413]-9

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LC-0501 : LEGAL AND CONSTITUTIONAL HISTORY

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from part A.Each question in part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from part B.Each question in part B is for 10 marks.***
3) ***Answer question No.10 from part C as directed. The question No. 10 is for 15 marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Critically examine Judicial Plans of Warren Hastings.

Q2) Write a detail note on administration of justice system in Madras.

Q3) Discuss the reasons for enactment of the Charter of 1726. Also examine various changes brought by the Charter of 1726.

Q4) Explain the prior circumstances to the Regulating Act 1773. Discuss the salient features of Regulating Act,1773.

Q5) Discuss the foundation and jurisdiction of federal court of India.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Write a note on Montagu-Chelmsford Report and the Government of India Act,1919.

Q7) Discuss the jurisdiction of the High Court under the Indian High Court Act, 1861.

Q8) Critically examine the decision given by the Supreme Court in the Patna Case.

Q9) Explain the salient features of Government of India Act,1935.

PART - C

Q10) Write a Short note on any three. **[3×5=15]**

a) Privy council.

b) Poona Pact.

c) Circuit Court.

d) Sati Regulation Act, 1829

e) European Settlement in India.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1897

[6413]-9

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LC-0501 : LEGAL AND CONSTITUTIONAL HISTORY

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *80*

सूचना :- *1)* भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.*1)* वॉरन हेस्टिंग्जच्या न्यायिक योजनांचे परीक्षण करा.

प्र.*2)* मद्रासमधील न्याय व्यवस्थेच्या प्रशासनावर तपशीलवार लिहा.

प्र.*3)* 1726 च्या सनद लागू करण्याच्या कारणांची चर्चा करा. तसेच 1726 च्या सनदेने आणलेल्या विविध बदलांचे परीक्षण करा.

प्र.*4)* नियामक कायदा 1773 पूर्वीच्या परिस्थितीचे स्पष्टीकरण द्या. नियमन कायदा 1773 च्या ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्र.*5)* भारताच्या फेडरल कोर्टाचा पाया आणि अधिकार क्षेत्रावर चर्चा करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.*6)* मॉन्टेगु–चेम्सफोर्ड अहवाल आणि भारत सरकार कायदा, 1919 वर टीप लिहा.

प्र.*7)* भारतीय उच्च न्यायालय कायदा, 1861 अंतर्गत उच्च न्यायालयाच्या अधिकारक्षेत्राची चर्चा करा.

प्र.*8)* पाटणा प्रकरणात सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयाचे गंभीरपणे परिक्षण करा.

प्र.*9)* भारत सरकार कायदा, 1935 ची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

भाग–क

प्र.*10)*लहान टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) **[3×5=15]**

अ) प्रिव्ही कौन्सिल

ब) पूना करार

क) सर्किट कोर्ट

ड) सती (प्रतिबंध) अधिनियम, 1829

इ) भारतात युरोपियांची वसाहत

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1898

[Total No. of Pages : 4

[6413]-10

Third Year B.A.LL.B. (Five-Year Law Course)

LC-0502 : FAMILY LAW- I

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A carries 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B carries 10 marks.***
3) ***Answer Q.no. 10 from Part-C as directed. The Q. no. 10 carries 5 marks.***

PART - A

[3×15=45]

Q1) Explain Parsi Matrimonial Court and District Matrimonial Court?

Q2) Discuss the provisions of M.W.P.S.C. Act?

Q3) Explain in details sources of Muslim law?

Q4) Explain the grounds for Divorce available under Hindu Marriage Act?

Q5) "Muslim marriage is a contract". Explain.

P.T.O.

PART - B [2×10=20]

Q6) Explain CARA guidelines.

Q7) Explain the provisions relating to same sex marriage under all personal laws?

Q8) Explain provisions of maintenance under Hindu Law?

Q9) Explain the grounds of Judicial Separation of Parsi Marriage and Divorce Act 1936?

PART - C

Q10) Solve any three. **[3×5=15]**

a) John and Moil, citizens of America have come to India to adopt a child. Advise them.

b) Kabir, testamentary guardian of Suyog aged 15 has leased out Suyog's property for 5 years. What will be the effect of this lease?

c) Rustom, Parsi husband converts as Hindu and marries another Hindu woman. Is the marriage valid?

d) Shobha is living separately from her husband Prashant due to his excessive drinking habits. She has claimed for maintenance under the Hindu adoption and maintenance Act. Recently, Shobha converted to Christianity. Will she get maintenance from Prashant.

e) Imtiaz Bano and Shamshad both Muslim, marry under special marriage Act. Shamshad filed suit for divorce. Imtiaz Bano wants to make an application for alimony Pendent. Advise her.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1898

[6413]-10

Third Year B.A.LL.B. (Five-Year Law Course)

LC-0502 : FAMILY LAW- I

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :- *1)* भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग–क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग–अ **[3×15=45]**

प्र.1) पारसी विवाह न्यायालय आणि जिल्हा विवाह न्यायालय यांच्याबद्दल माहिती द्या.

प्र.2) M.W.P.S.C. कायद्याच्या तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.3) मुस्लिम कायद्याचे स्रोत तपशीलवार सांगा.

प्र.4) हिंदू विवाह अधिनियमाखाली उपलब्ध घटस्फोटाच्या कारणांचे स्पष्टीकरण द्या.

प्र.5) ''मुस्लिम विवाह हा एक करार आहे'' हे स्पष्ट करा.

<u>भाग–ब</u> **[2×10=20]**

प्र.6) CARA मार्गदर्शक तत्वे स्पष्ट करा.

प्र.7) सर्व विवाह कायद्यांखाली समलैंगिक विवाह संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.8) हिंदू कायद्यानुसार देखभालीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.9) पारसी विवाह आणि घटस्फोट अधिनियम 1936 अंतर्गत न्यानयक विभक्ततेची कारणे स्पष्ट करा.

<u>भाग–क</u>

प्र.10)कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. **[3×5=15]**

अ) जॉन आणि मोईल, अमेरिकी नागरिक आहेत. ते भारतात एका मुलाला दत्तक घेण्यास आले आहेत. त्यांना सल्ला द्या.

ब) कबीर हा सुयोगचा मृत्युपत्रीय पालक आहे. सुयोगचे वय 15 वर्षे आहे. कबीर सुयोगच्या मालमत्तेचे 5 वर्षांसाठी भाडेपट्टीवर दिले आहे. या भाडेपट्टीचा परिणाम काय होईल?

क) रूस्तुम हा एक पारशी नवरा आहे. तो धर्म बदलून हिंदू होतो आणि एका हिंदू महिलेशी विवाह करतो. हा दुसरा विवाह वैध आहे का?

ड) शोभा तिच्या नवऱ्या प्रशांत पासून वेगळी राहत आहे कारण प्रशांत खूप मद्यपान करतो. तिने हिंदू दत्तक आणि पालनपोषण कायद्याखाली भत्त्याची मागणी केली आहे. अलीकडेच शोभाने क्रिश्चन धर्म स्वीकारला आहे. तिला भत्ता मिळेल का?

इ) इम्तियाज बानो आणि शमशाद दोघेही मुस्लिम असून त्यांनी विशेष विवाह अधिनियमानुसार विवाह संपन्न केला आहे. शमशादने घटस्फोटासाठी खटला दाखल केला आहे. इम्तियाज बानो ला पोटगीसाठी अर्ज करायचा आहे. तिला सल्ला द्या.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1899

[Total No. of Pages : 4

[6413]-11

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Course)
LC- 0503 : LAW OF CONTRACT - I
General Principles of Contracts
(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 Marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 Marks.***
3) ***Answer question No. 10 from Part C as directed. The Question No.10 is for 15 Marks.***

PART - A

Answer any three from the following. **[3×15=45]**

Q1) Distinguish between agreement and contract and explain it in detail.

Q2) Explain in detail giving appropriate illustrations how an offer is made, how it is communicated and how it is revoked?

Q3) What do you understand by undue influence and its effect on contract. Distinguish between undue influence and coercion with suitable examples.

Q4) When the consideration and object is supposed to be lawful? When it is supposed to be unlawful? Explain it with suitable illustrations.

Q5) When the agreements expressly become void according to the Indian contract act? Explain it in detail.

PART - B

Write any two from the following. **[2×10=20]**

Q6) What is mean by Quasi contracts? Write the different examples of Quasi contracts.

Q7) Write the necessary information on who has to perform the contract? What are the rules regarding the performance of reciprocal promises?

Q8) What are the different types of damages and rules governing them in case of the breach of contract? Discuss.

Q9) What is mean by privity of contract explain it with exceptions.

PART - C

Q10) Write short notes on any three. **[3×5=15]**

a) Personal bars in specific relief.

b) Prohibitory and mandatory injunction.

c) Novation and rescission of agreement.

d) Mistake of fact and law.

e) Standard form contracts.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1899

[6413]-11

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LC- 0503 : LAW OF CONTRACT - I

General Principles of Contracts

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *80*

सूचना :- *1)* भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन लघु प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ

कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. **[3×15=45]**

प्र.*1)* करार आणि ठराव यामधील फरक सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

प्र.*2)* योग्य उदाहरणासहित प्रस्ताव कसा दिला जातो, कसा पोहोचवला जातो व कसा रद्द केला जातो हे स्पष्ट करा.

प्र.*3)* अयोग्य प्रभाव म्हणजे काय हे स्पष्ट करा तसेच अयोग्य प्रभाव व जबरी प्रभाव यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र.*4)* वैध करारामध्ये प्रतिफल व उद्देश योग्य कधी आहेत व अयोग्य कधी असतात ते सांगा व त्याचे योग्य उदाहरणे द्या.

प्र.*5)* भारतीय करार कायद्यानुसार एखादा ठराव स्पष्टपणे अवैध कधी असतो ते सांगा.

भाग-ब

कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **[2×10=20]**

प्र.6) आभासी करार म्हणजे काय? त्याचे किती प्रकारचे उदाहरणे आहेत ते सांगा?

प्र.7) करार पूर्तता कोणी करावी याबद्दलची आवश्यक माहिती सांगा तसेच परस्पर पूरकवचनाची पूर्तता करण्यासंबंधीचे नियम सांगा.

प्र.8) भरपाई चे प्रकार सांगा, त्यांच्या नियमनाचे, करार मोडल्यानंतरचे नियम सविस्तरपणे सांगा.

प्र.9) करारातील सहभागीपणाचे तत्त्व व त्याचे अपवाद सांगा.

भाग-क

प्र.10)टीपा लिहा कोणतेही तीन. **[3×5=15]**

अ) विशिष्ट मदत कायद्याअंतर्गत व्यक्तिगत प्रतिबंध

ब) प्रतिबंधात्मक आणि बंधनकारक मनाई

क) नूतनीकरण आणि ठराव रद्द करणे

ड) कायदा आणि वस्तुस्थितीचे चुकीचे आकलन

इ) छापील नमुना करार

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1900

[Total No. of Pages : 4

[6413]-12
Third Year B.A. LL.B. (Five Year Course)
LC-0504 : LAW OF CRIMES
(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in part B is for 10 marks.***
3) ***Answer any three questions from Part C. Each question in part C is for 05 marks.***

PART - A

Attempt (Any Three) questions **[3×15=45]**

Q1) Discuss the provisions of Sections 318 to 323 of the Bharatiya Nyaya Sanhita 2023 defining "Cheating." Discuss the different ways in which cheating can be committed under the Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023?

Q2) Write a detailed note on 'Acts of a person of unsound mind' under the Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023.

Q3) Discuss Section 152 of the Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023 concerning the offense of "Acts endangering sovereignty; unity and integrity of India." How does this offense differ from Sedition under Section 124-A of the Indian penal Code, 1860. Explain your answer by referring to the historical evolution of the law on Sedition from the IPC to the BNS.

Q4) Discuss the provision of Section 196 of the Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023 concerning "Promoting Enmity Between Different Groups." What types of acts are criminalized under this section? What is the objective of this offense and has it been held as constitutionally valid?

Q5) Write a critical note on Force, Criminal Force and Assault under the Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023.

PART - B

Attempt (Any Two) questions **[2×10=20]**

Q6) Write a note on the offense of "Extortion" as defined in Section 308 of the Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023. How does extortion differ from theft and robbery?

Q7) Write a note on the offense of "Depredation on Territories of Power at Peace with the Government" as defined in Section 154 of the Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023. What kind of actions are covered under this provision?

Q8) Discuss the provisions regarding Sexual Harassment, Voyeurism and Stalking under the Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023.

Q9) Write a note on the offense of "Criminal Trespass' as defined in Sections 329 to 334 of the Bharatiya Nyaya Sanhita, 2023. What are the essential elements of criminal trespass, and what are its different forms?

PART - C

Q10) Answer (Any Three) of the following **[3×5=15]**

a) A shoots Z with the intention of killing him. Z dies in consequence. What offence A has committed?

b) A, in country X, instigates B, to commit a murder in India, what is the liability of A?

c) X commits house-trespass by entering Z's house through the window. Discuss X's liability.

d) A threatens to publish a defamatory libel concerning Z unless Z gives him money. He thus induces Z to give him money. What offence A has committed?

e) A finds a valuable ring, not knowing to whom it belongs. A sells it immediately without attempting to discover the owner. Whether A is guilty of an offence?

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1900

[6413]-12

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LC-0504 : LAW OF CRIMES

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ

कोणतेही तीन प्रश्न लिहा. **[3×15=45]**

प्र.1) भारतीय न्याय संहिता 2023 च्या कलम 318 ते 323 मधील तरतुदींची चर्चा करा ज्यात ''फसवणुक'' परिभाषित केली आहे. भारतीय न्याय संहिता, 2023 अंतर्गत फसवणुकीच्या विविध मार्गांवर चर्चा करा.

प्र.2) भारतीय न्याय संहिता, 2023 अंतर्गत 'अस्वस्थ मनाच्या व्यक्तीचे कृत्य' यावर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.3) ''भारताचे सार्वभौमत्व, एकता आणि अखंडता धोक्यात आणणारी कृत्ये'' या गुन्ह्यासंदर्भात भारतीय न्याय संहिता, 2023 च्या कलम 152 ची चर्चा करा. हा गुन्हा भारतीय दंड संहिता, 1860 च्या कलम 124 - अ अन्वये देशद्रोहापेक्षा कसा वेगळा आहे? आयपीसीपासून बीएनएसपर्यंत देशद्रोहाच्या कायद्याच्या ऐतिहासिक उत्क्रांतीचा संदर्भ देऊन आपले उत्तर स्पष्ट करा.

प्र.4) भारतीय न्याय संहिता 2023 च्या कलम 196 मधील ''विविध गटांमध्ये वैर वाढविणे'' या संबंधीच्या तरतुदीची चर्चा करा. या कलमांतर्गत कोणत्या प्रकारच्या कृत्यांना गुन्हा ठरवण्यात आला आहे? या गुन्ह्याचा उद्देश काय आहे आणि तो घटनात्मकदृष्ट्या वैध ठरवण्यात आला आहे का?

प्र.5) भारतीय न्याय संहिता, 2023 अंतर्गत बळजबरी आणि प्राणघातक हल्ला यावर टीकात्मक टिप लिहा.

<u>भाग–ब</u>

कोणतेही दोन प्रश्न लिहा. **[2×10=20]**

प्र.6) भारतीय न्याय संहिता, 2023 च्या कलम 308 मध्ये परिभाषितक केल्याप्रमाणे ''खंडणी'' च्या गुन्ह्यावर टिपण लिहा. चोरी आणि दरोड्यापेक्षा खंडणी कशी वेगळी आहे?

प्र.7) भारतीय न्याय संहिता, 2023 च्या कलम 154 मध्ये परिभाषित केल्याप्रमाणे ''सरकारबरोबर शांततेत सत्तेच्या प्रदेशांवर अवमूल्यन'' या गुन्ह्यावर टिपण लिहा. या तरतुदी अंतर्गत कोणत्या प्रकारच्या कारवाईचा समावेश आहे?

प्र.8) भारतीय न्याय संहिता, 2023 अन्वये लैंगिक छळ, विनयभंग आणि पाठलाग यासंबंधीच्या तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.9) भारतीय न्याय संहिता 2023 च्या कलम 329 ते 334 मध्ये परिभाषित केल्याप्रमाणे ''फौजदारी अतिक्रमण'' या गुन्ह्यावर टिपण लिहा. गुन्हेगारी घुसखोरीचे आवश्यक घटक कोणते आहेत आणि त्याची वेगवेगळी रूपे कोणती आहेत?

<u>भाग–क</u>

प्र.10) टीपा लिहा. (कोणतेही तीन) **[3×5=15]**

अ) ए झेडला ठार मारण्याच्या उद्देशाने गोळी झाडतो. परिणामी झेड चा मृत्यू होतो. अ ने कोणता गुन्हा केला आहे?

ब) अ, देश एक्समध्ये, ब ला भारतात खून करण्यास उद्युक्त करतो, अ ची जबाबदारी काय आहे?

क) एक्स खिडकीतून झेडच्या घरात घुसून घरफोडी करतो. एक्सच्या दायित्वावर चर्चा करा.

ड) झेडने पैसे न दिल्यास झेडबद्दल मानहानीकारक बदनामी प्रकाशित करण्याची धमकी ए ने दिली आहे. अशा प्रकारे तो झेडला पैसे देण्यास प्रवृत्त करतो. अ ने कोणता गुन्हा केला आहे?

इ) 'अ' ला एक मौल्यवान अंगठी सापडते, ती कोणाची आहे हे माहित नसते. मालकाचा शोध घेण्याचा प्रयत्न न करता अ लगेच त्याची विक्री करतो. अ एखाद्या गुन्ह्यात दोषी आहे का?

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1901

[Total No. of Pages : 4

[6413]-13

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LO-0505 : HEALTH AND FOOD LAW

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each questions in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each questions in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer any three questions from Part C. Each questions in Part C is for 5 marks.***
4) ***Figures to the right indicate full marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) 'Right to Health is a fundamental right under Indian Constitution'. Do you agree with the statement? Justify with the help of constitutional provisions and decided cases.

Q2) Discuss the provisions for 'Food Security and Identification of Eligible Households' under the National Food Security Act, 2013?

Q3) Explain in detail the salient features of the Transplantation of Human Organs Act, 1994.

Q4) What are the powers and functions of authorities created under the Food Safety and Standard Act, 2006?

Q5) Examine the various 'Rights of Person with Mental Illness' under the Mental Healthcare Act, 2017.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) 'The Pre-natal Diagnostic Techniques (Regulation and Prevention of Misuse) Act, 1994 is enacted for the prohibition of Pre-natal Diagnostic Techniques in order to prevent female foeticide'. Discuss.

Q7) Examine the salient features of Infant Milk Substitutes, Feeding Bottles and Infant Foods Act, 1992".

Q8) Discuss the historical perspective of Public Health in India. Also identify the features of public health in contemporary Indian society.

Q9) Explain the provisions relating to health under the Factories Act, 1948 and the Maternity Benefit Act, 1961.

PART - C

Q10) Write short notes on any three. **[3×5=15]**

a) Concept and Importance of Health

b) Health related provisions in Indian Penal Code

c) Responsibilities of the food business operator.

d) State Food Commission

e) Analysis of Food under Food Safety and Standard Act, 2006

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1901

[6413]-13

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LO-0505 : HEALTH AND FOOD LAW

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 80*

सूचना :– *1)* भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग–क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग–अ **[3×15=45]**

प्र.1) 'आरोग्य हक्क हा भारतीय संविधानानुसार मूलभूत अधिकार आहे'. तुम्ही विधानाशी सहमत आहात का? घटनात्मक तरतुदी आणि निर्णय घेतलेल्या प्रकरणांच्या मदतीने न्याय्य ठरवा.

प्र.2) राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा, 2013 अंतर्गत 'अन्न सुरक्षा आणि पात्र कुटुंबांची ओळख' या तरतुदींची चर्चा करा?

प्र.3) मानवी अवयव प्रत्यारोपण कायदा, 1994 च्या ठळक वैशिष्ट्यांचे तपशीलवार वर्णन करा.

प्र.4) अन्न सुरक्षा आणि मानक कायदा, 2006 अंतर्गत निर्माण केलेल्या प्राधिकरणांचे अधिकार आणि कार्ये काय आहेत?

प्र.5) मानसिक आरोग्य सेवा कायदा, 2017 अंतर्गत विविध 'मानसिक आजार असलेल्या व्यक्तीचे हक्क' तपासा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.6) स्त्री भ्रूणहत्या रोखण्यासाठी प्री–नॅटल डायग्नोस्टिक टेक्निक्स (नियमन आणि गैरवापर प्रतिबंध) कायदा, 1994 लागू करण्यात आला आहे. चर्चा करा.

प्र.7) शिशु दूध पर्याय, फीडिंग बॉटल आणि शिशु अन्न कायदा, 1992 च्या ठळक वैशिष्ट्यांचे परीक्षण करा.

प्र.8) भारतातील सार्वजनिक आरोग्याच्या ऐतिहासिक दृष्टिकोनाची चर्चा करा. समकालीन भारतीय समाजातील सार्वजनिक आरोग्याची वैशिष्ट्ये देखील ओळखा.

प्र.9) कारखाना कायदा, 1948 आणि मातृत्व लाभ कायदा, 1961 अंतर्गत आरोग्याशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

भाग–क

प्र.10) कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स लिहा. **[3×5=15]**

अ) आरोग्याची संकल्पना आणि महत्त्व

ब) भारतीय दंड संहितेत आरोग्याशी संबंधित तरतुदी

क) अन्न व्यवसाय ऑपरेटरच्या जबाबदाऱ्या

ड) राज्य अन्न आयोग

इ) अन्न सुरक्षा आणि मानक कायदा, 2006 अंतर्गत अन्नाचे विश्लेषण

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1902

[Total No. of Pages : 4

[6413]-14

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0506 : EQUITY & TRUST LAW
(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Attempt any 3 questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Attempt any 2 questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Attempt any 3 short notes from Part C Each question in Part C is for 5 marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Discuss the circumstances in which trust can be extinguished.

Q2) What do you mean by '*Dharmada*'? Explain the important provisions related to '*Dharmada*' under The Maharashtra Public Trusts Act, 1950.

Q3) Explain the provisions relating to Budget Account and Audit of Public Trusts.

Q4) Explain in detail the concept of Fiduciary Relationship with the help of appropriate Examples.

Q5) Explain in detail the creation of trust and various kinds of trusts.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Explain Surcharge. How surcharge is imposed under the provisions of the Maharashtra Public Trust Act, 1950.

Q7) Define Breach of Trust under the Indian Trusts Act, 1882.

Q8) What do you mean by Equity? Write in detail Origin and development of equity.

Q9) Enumerate the powers and functions of charity commissioner under The Maharashtra Public Trusts Act, 1950.

PART - C

Q10) Write Short Notes on any Three. **[3×5=15]**

a) Private trust and Public trust

b) Recognition of Equity under Indian Legal System

c) Concept of Equity

d) Equity follows the law

e) Restrictions on Trustees

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1902

[6413]-14

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0506 : EQUITY & TRUST LAW
(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :- *1)* भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन टीपा लिहा. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) ट्रस्ट (विश्वस्त संस्था) कोणत्या परिस्थितीत संपुष्टात येते ते सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.2) 'धर्मदा' म्हणजे काय? महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त अधिनियम, 1950 अंतर्गत 'धर्मदा' शी संबंधित महत्त्वाच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.3) पब्लिक ट्रस्टचे बजेट, अकाउंट आणि ऑडिट यासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.4) विश्वस्त नातेसंबंधाची संकल्पना योग्य उदाहरणांसह तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्र.5) ट्रस्ट (विश्वस्त संस्था) म्हणजे काय? विश्वस्त संस्थांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.6) अधिभार स्पष्ट करा. महाराष्ट्र सार्वजनिक न्यास अधिनियम, 1950 च्या तरतुदीनुसार अधिभार कसा लावला जातो.

प्र.7) भारतीय ट्रस्ट कायदा, उल्लंघन परिभाषित करा अंतर्गत ट्रस्टचे 1882.

प्र.8) इक्विटी म्हणजे काय? इक्विटीची उत्पत्ती आणि विकास तपशीलवार लिहा.

प्र.9) महाराष्ट्र पब्लिक ट्रस्ट कायदा, 1950 अंतर्गत धर्मादाय आयुक्तांचे अधिकार आणि कार्ये काय आहेत ते स्पष्ट करा?

भाग–क

प्र.10) टीपा लिहा. (कोणतेही तीन) **[3×5=15]**

अ) खाजगी ट्रस्ट आणि सार्वजनिक ट्रस्ट

ब) भारतीय कायदेशीर प्रणाली अंतर्गत इक्विटीची मान्यता

क) इक्विटीची संकल्पना

ड) इक्विटी कायद्याचे पालन करते

इ) विश्वस्तांवरील निर्बंध

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. : [ ]

PD1903

[Total No. of Pages : 4

[6413]-15

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LAW

LO-0507 : Criminal Psychology and Criminal Sociology

(2017 Pattern) (Semester-V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

PART - A

Answer the following questions in detail (Any Three) : **[45]**

Q1) Define criminal profiling. Discuss the process of profiling criminal personality along with its merits and demerits.

Q2) Explain and distinguish between Hirsch's Social Control theory and Differential Reinforcement theory.

Q3) Discuss the role of criminal psychology in investigation of crime and its application in court.

Q4) Define criminology. Discuss various schools of criminology.

Q5) Define Criminal Behavior. Examine how Human aggression and violence is responsible to crime.

PART - B

Answer the following questions in detail (Any two) : **[20]**

Q6) Discuss Becker's Labelling theory. Give your opinion on Becker's belling theory and its utility in contemporary era.

Q7) Discuss the positivist approach to crime with special reference to Raffaele Garofalo and discuss his theory on natural crime.

Q8) Discuss Psychological vs. Psycho - analytical approach to crime and behaviourist approach to crime and its relevance in contemporary era.

Q9) Discuss the Socialization and Crime in light of Differential association theory.

PART - C

Q10) Write short notes on the following: (Any Three) **[15]**

a) Miller's lower class gang delinquency

b) Self-Control and Self Esteem as related to crime

c) Radical Positivism and Liberal Positivism

d) Historical background of forensic psychology in India

e) Social disorganization theory .

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1903

[6413]-15

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LAW

LO-0507 : Criminal Psychology and Criminal Sociology

(2017 Pattern) (Semester-V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ

खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे द्या. (कोणतेही तीन) **[45]**

प्र.1) गुन्हेगारी प्रोफाइलिंग परिभाषित करा. गुन्हेगारी व्यक्तिमत्त्वाच्या गुणवत्तेसह प्रोफाइल करण्याच्या प्रक्रियेची चर्चा करा.

प्र.2) हिर्शचा सामाजिक नियंत्रण सिद्धांत आणि विभेदक मजबुतीकरण सिद्धांत यांच्यातील स्पष्टीकरण आणि फरक करा.

प्र.3) गुन्ह्याच्या तपासात गुन्हेगारी मानसशास्त्राची भूमिका आणि न्यायालयात त्याचा वापरावर चर्चा करा.

प्र.4) गुन्हेगारीची व्याख्या करा. क्रिमिनोलॉजीच्या विविध शाळांवर चर्चा करा.

प्र.5) गुन्हेगारी वर्तन परिभाषित करा. गुन्ह्यासाठी मानवी आक्रमकता आणि हिंसा कशी जबाबदार आहे याचे परीक्षण करा.

<u>भाग–ब</u>

खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) **[20]**

प्र.6) बेकरच्या लेबलिंग सिद्धांतावर चर्चा करा. बेकरचा लेबलिंग सिद्धांत आणि समकालिन युगात त्याची उपयुक्तता यावर आपले मत मांडा.

प्र.7) राफेल गारोफालोच्या विशेष संदर्भासह गुन्ह्याकडे सकारात्मक दृष्टिकोनाची चर्चा करा आणि नैसर्गिक गुन्ह्यावरील त्याच्या सिद्धांतावर चर्चा करा.

प्र.8) सायकोलॉजिकल विरूद्ध सायको – गुन्ह्यासाठी विश्लेषणात्मक दृष्टीकोन आणि गुन्ह्याकडे वर्तनवादी दृष्टीकोन आणि समकालीन युगातील त्याची प्रासंगिकता यावर चर्चा करा.

प्र.9) डिफरेंशियल असोसिएशन सिद्धांताच्या प्रकाशात समाजीकरण आणि गुन्हेगारीची चर्चा करा.

<u>भाग–क</u>

प्र.10) खालील गोष्टींवर लहान नोट्स लिहा. (कोणतेही तीन) **[15]**

अ) मिलरच्या खालच्या वर्गातील टोळीचा अपराध

ब) गुन्ह्याशी संबंधित आत्म–नियंत्रण आणि आत्मसन्मान

क) रॅडिकल पॉझिटिव्हिझम आणि लिबरल पॉझिटिव्हिझम

ड) भारतातील न्यायवैद्यक मानसशास्त्राची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी

इ) सामाजिक अव्यवस्था सिद्धांत

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1904

[Total No. of Pages : 4

[6413]-16
Third Year B.A. LL.B. (Five Year Course)
LO-0508 : AGRICULTURAL MARKETING LAW
(2017 Pattern) (Semester-V)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in part A is for 15 Marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in part B is for 10 Marks.***
3) ***Answer any three question from Part C as directed. The question no.10 is for 15 Marks.***
4) ***Figures to the right indicate full marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Examine the concept of Agricultural Marketing and Market alongwith Classification of Markets and Types of Marketing.

Q2) Explain in detail Compulsory License under the Protection of Plant varieties and Farmers Rights Act, 2001.

Q3) Discuss the Functions and Powers of State Marketing Board under the Maharashtra Agricultural Produce Marketing Act of 1963.

Q4) Discuss in detail procedure for procurement of AGMARK under Agricultural Produce (Grading and Marking) Act, 1937.

Q5) Write a detailed note on Election Fund under Maharashtra Agricultural Produce Marketing Act of 1963.

PART - B [2×10=20]

Q6) Explain in detail provisions of Grade Designation Mark under The Agricultural Produce (Grading and Marking) Act,1937.

Q7) Write a detail note on Farm Income Insurance Scheme (FIIS).

Q8) Write a detail note on Experimental Crop Insurance (ECI).

Q9) Discuss in detail the Right Guaranteed to the Farmers with the help of Judicial Pronouncement under the Protection of Plant varieties and Farmers Rights Act, 2001.

PART - C

Q10) Write Short Notes On. (Any three) **[3×5=15]**

a) Midday Meal Scheme (MMS).

b) National Agriculture Insurance Scheme (NAIS).

c) Market Fund.

d) Pradhan Mantri Fasal Bima Yojana (PMFBY).

e) Public Distribution Systems (PDS).

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1904

[6413]-16

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LO-0508 : AGRICULTURAL MARKETING LAW

(2017 Pattern) (Semester-V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :- *1)* भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) निर्देशानुसार भाग–क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग–अ **[3×15=45]**

प्र.1) बाजाराचे वर्गीकरण आणि विपणनाच्या प्रकारांसह कृषी विपणन आणि बाजार या संकल्पनेचे परीक्षण करा.

प्र.2) वनस्पती वाणांचे संरक्षण आणि शेतकरी हक्क कायदा, 2001 अंतर्गत अनिवार्य परवाना तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्र.3) महाराष्ट्र कृषी उत्पन्न पणन अधिनियम 1963 अंतर्गत राज्य पणन मंडळाची कार्ये आणि अधिकारांची चर्चा करा.

प्र.4) कृषी उत्पादन (ग्रेडिंग आणि मार्किंग) कायदा, 1937 अंतर्गत AGMARK खरेदी करण्याच्या प्रक्रियेची तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.5) महाराष्ट्र कृषी उत्पन्न पणन अधिनियम 1963 अंतर्गत निवडणूक निधीची तपशीलवार नोंद लिहा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.6) कृषी उत्पादन (ग्रेडिंग आणि मार्किंग) कायदा, 1937 अंतर्गत ग्रेड पदनाम चिन्हाच्या तरतुदी तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्र.7) फार्म इनकम इन्शुरन्स स्कीम (FIIS) वर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.8) प्रायोगिक पीक विमा (ECI) वर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.9) वनस्पती जाती आणि शेतकरी हक्कांच्या संरक्षण कायदा, 2001 अंतर्गत न्यायिक निर्णयाच्या मदतीने शेतकऱ्यांना मिळणाऱ्या हमी हक्काची तपशीलवार चर्चा करा.

भाग–क

प्र.10) लहान टीप लिहा. (कोणत्याही तीन) **[3×5=15]**

अ) मध्यान्ह भोजन योजना (MMS)

ब) राष्ट्रीय कृषी विमा योजना (NAIS)

क) बाजार निधी

ड) प्रधानमंत्री पीक विमा योजना (PMFBY)

इ) सार्वजनिक वितरण प्रणाली (PDS)

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1905

[Total No. of Pages : 4

[6413]-17

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0509 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS - I
(2017 Pattern) (Semester-V)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer any 3 questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.***
4) ***Figures to the right indicate full marks.***

PART - A [3×15=45]

Q1) Explain the meaning of Industrial Designs. Discuss the provisions mentioned in Hague Agreement Concerning the International Registration of Industrial Designs along with its benefits.

Q2) Explain the meaning and nature of Intellectual Property. Discuss the various kinds and theories of Intellectual Property.

Q3) Discuss the Meaning and Nature of Trade Marks. Explain the provisions mentioned in the TRIPS Agreement for the protection of Trademarks.

Q4) Explain the meaning of patent. Discuss the functioning of The Patent Cooperation Treaty (PCT) along with its Advantages.

Q5) Explain the Definition and Concept of Geographical Indications. Analysis the provisions of Lisbon Agreement for the Protection of Appellations of Origin.

P.T.O.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Discuss the necessity of Protection of the rights of indigenous people and issues involved in it.

Q7) Write a brief note on Patentable subject Matter.

Q8) Explain the general provisions of The Paris Convention for the Protection of Industrial Property.

Q9) Analysis the provisions provided in The Doha Ministerial Conference 2001.

PART - C

Q10) Answer any three. **[3×5=15]**

a) Industrial Designs Vs. Copyright

b) Plant Varieties

c) Doctrine of Equivalents

d) Broadcasting Rights

e) Intellectual Property and Human Rights

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1905

[6413]-17

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0509 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS - I
(2017 Pattern) (Semester-V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* **[एकूण गुण : *80***

सूचना :- *1)* भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) निर्देशानुसार भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) औद्योगिक रचनांचा अर्थ स्पष्ट करा. औद्योगिक डिझाइनच्या आंतरराष्ट्रीय नोंदणीशी संबंधित हेग करारामध्ये नमूद केलेल्या तरतुदींची च्या फायद्यांसह चर्चा करा.

प्र.2) बौद्धिक संपदेचा अर्थ आणि स्वरूप स्पष्ट करा. बौद्धिक संपदेच्या विविध प्रकारांची आणि सिद्धांतांची चर्चा करा.

प्र.3) ट्रेडमार्क्सचा अर्थ आणि स्वरूप यावर चर्चा करा. ट्रेडमार्कच्या संरक्षणासाठी TRIPS करारा मध्ये नमूद केलेल्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.4) पेटंटचा अर्थ स्पष्ट करा. पेटंट को-ऑपरेशन ट्रीटी (PCT) च्या कार्यपद्धतीसह त्याच्या फायद्यांची चर्चा करा.

प्र.5) भौगोलिक संकेतांची व्याख्या आणि संकल्पना स्पष्ट करा. उत्पत्तिच्या अपीलांच्या संरक्षणासाठी लिस्बन कराराच्या तरतुदींचे विश्लेषण करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.6) स्वदेशी लोकांच्या हक्कांच्या संरक्षणाची गरज आणि त्यात गुंतलेल्या समस्यांवर चर्चा करा.

प्र.7) पेटंट करण्यायोग्य विषयावर एक संक्षिप्त टीप लिहा.

प्र.8) औद्योगिक मालमत्तेच्या संरक्षणासाठी पॅरिस कन्व्हेन्शनच्या सर्वसाधारण तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.9) दोहा मंत्रिस्तरीय परिषद 2001 मध्ये प्रदान केलेल्या तरतुदींचे विश्लेषण करा.

भाग–क

प्र.10) टीप लिहा. (कोणत्याही तीन) **[3×5=15]**

अ) औद्योगिक रचना वि. कॉपीराइट

ब) वनस्पतींचे प्रकार

क) समतुल्य सिद्धांत

ड) प्रसारण अधिकार

इ) बौद्धिक संपदा आणि मानवी हक्क

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1906

[Total No. of Pages : 4

[6413]-18

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC - 0601 : CONSTITUTIONAL LAW - I

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer Any Three questions from Part-A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer Any Two questions from Part-B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer Any Three questions from Part-C. Each question in Part C is for 5 marks.***
4) ***Figures to the right indicate full marks.***

PART - A

Attempt Any Three. **[45]**

Q1) Define the term Public Interest Litigation. Write a detailed note on it with the help of landmark case laws.

Q2) Write Fundamental Duties and discuss its Nature and Importance.

Q3) Explain the concept of Constitutional law and Constitutionalism. Discuss the Utility of Preamble in interpretation of the Constitution with landmark Judicial pronouncements.

Q4) Discuss the freedom provided under Article 19 of the Constitution along with Reasonable Restrictions on it.

Q5) Discuss demand for a Constitution framed by a Constituent Assembly with reference to the Cabinet Mission Plan, 1947.

P.T.O.

PART - B

Attempt Any Two. **[20]**

Q6) Discuss Right to Constitutional Remedies under Article 32 to 35.

Q7) Explain Right to Equality under Article 14 of the Constitution of India.

Q8) Discuss the Special provisions provided in constitution of India for protection of women and children.

Q9) Discuss Protection of Right to Life and Personal Liberty with the help of landmark case laws.

PART - C

Q10) Write Short Notes (Any Three). **[15]**

a) Write a note on Concept of State with the help of Judicial pronouncements.

b) Explain Directive principles of State Policy.

c) Regulation of Minority Educational Institution.

d) Kinds of citizenship provided under the constitution of India.

e) Traffic in Human Being.

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

PD1906

[6413]-18

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC - 0601 : CONSTITUTIONAL LAW - I

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :– *1)* भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग–क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग–अ

कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. **[45]**

प्र.1) जनहित याचिका या शब्दाची व्याख्या करा. लँडमार्क केस कायद्याच्या मदतीने त्यावर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.2) भारतीय संविधानातिल मूलभूत कर्तव्ये लिहा त्यांचे स्वरूप व महत्त्व चर्चा करा.

प्र.3) घटनात्मक कायदा आणि संविधानवाद या संकल्पना स्पष्ट करा. ऐतिहासिक न्यायिक उद्घोषणांसह संविधानाचा अर्थ लावण्यासाठी प्रस्तावनेच्या उपयुक्ततेची चर्चा करा.

प्र.4) घटनेच्या कलम 19 अन्वये प्रदान करण्यात आलेल्या स्वातंत्र्यावर वाजवी निर्बंधांसह चर्चा करा.

प्र.5) कॅबिनेट मिशन प्लॅन, 1947 च्या संदर्भात संविधान सभेने तयार केलेल्या संविधानाच्या मागणीची चर्चा करा.

भाग–ब **[20]**

कोणतेही दोन सोडवा.

प्र.6) **कलम 32 ते 35 अंतर्गत घटनात्मक उपायांच्या अधिकारावर चर्चा करा.**

प्र.7) **भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 14 अंतर्गत समानतेचा अधिकार स्पष्ट करा.**

प्र.8) **महिला आणि बालकांच्या संरक्षणासाठी भारतीय राज्यघटनेत दिलेल्या विशेष तरतुदींची चर्चा करा.**

प्र.9) **लँडमार्क केस कायद्यांच्या मदतीने जीवनाचा हक्क आणि वैयक्तिक स्वातंत्र्याच्या संरक्षणावर चर्चा करा.**

भाग–क

प्र.10) **लहान टीप लिहा. (कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या)** **[15]**

अ) न्यायिक घोषणांच्या मदतीने राज्य संकल्पनेवर एक टीप लिहा.

ब) राज्य धोरणाची मार्गदर्शक तत्त्वे स्पष्ट करा.

क) अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्थेचे नियमन.

ड) भारतीय राज्यघटनेनुसार प्रदान केलेले नागरिकत्वाचे प्रकार.

इ) मानवी तस्करी.

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1907

[Total No. of Pages : 4

[6413]-19
Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
LC - 0602 : FAMILY LAW - II
(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***All Parts are compulsory***
2) ***Answer any three questions from Part-A Each question in Part-A is for 15 marks.***
3) ***Answer any two questions from Part-B Each question in Part-B is for 10 marks.***
4) ***Answer any three questions from Part-C Each question in Part-C is for 5 marks.***

PART - A [3×15=45]

Q1) "A coparcenary system among Hindus arises out of a status and not of a contract. Explain the statement in the light of suitable examples

Q2) How, the concept of Notional Partition is incorporated by the Hindu Succession (Amendment) Act, 2005 among the Hindu Mitakshara Coparcener once he dies intestate. Explain the statement in the light of case laws.

Q3) Explain the meaning and nature of Right of Pre-emption. Discuss in Detail Subject Matter, Formalities and legal effect of it including grounds of Loss of the Right of Pre-emption.

Q4) "Mutawali is the Manager of Wakf " elaborate the statement with in the four corners of Muslim Personal Law.

Q5) Explain the relevant provisions of Indian Succession Act, 1925 relating to Indian Parsi who dies intestate.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Indian Succession Act, 1925 is a law regulating the will and Codicils among all Indian except Muslim. Explain this statement in the light of relevant provisions.

Q7) Comparatively discuss the provisions relating to death bed gifts under Indian Succession Act, 1925 and Muslim Personal law.

Q8) Hanafi Law of Succession is a complete code among Indian Muslims Explain the statement in the light of general principles of inheritance under Muslim Personal Law.

Q9) Explain the important provisions of Indian Succession Act, 1925 which distributes the property of Indian Christian once he/she dies intestate.

PART - C

Q10) Write short notes on (Any Three) **[3×5=15]**

a) 'Amol' bequeaths all his property to Bhausaheb, except certain stocks and funds which he bequeaths to Chandrakant. Explain the Kinds of Legatees.

b) 'Paresh' a Parsi male dies intestate leaving behind his father, mother, widow, son and daughter. Distribute his property.

c) Sangita A Hindu Female dies intestate leaving behind her a legitimate daughter, an illegitimate son and a step son. Devolve property of Sangita among her heirs.

d) Kaweri, an unmarried Hindu female dies intestate. Her real Sister Kamal, real brother Santosh and stepmother Rajani claims shares in the property of Kaweri. What will be the shares of each one of them.

e) 'Manoj' an admiral who commands naval forces, but who lives on shore, and only occasionally goes on board his ship. Is he entitle to make privilege will?

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1907

[6413]-19

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC - 0602 : FAMILY LAW - II

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) प्रश्नपत्रिकेतील सर्व भाग सक्तीचे आहेत.
2) भाग-अ मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नास 15 गुण आहेत.
3) भाग-ब मधील कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नास 10 गुण आहेत.
4) भाग-क मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नास 5 गुण आहेत.

भाग-अ [3×15=45]

प्र.1) हिंदू समुदायामधील कोपारसनरी पद्धत हि त्या समुदायाच्या मधील अविभाज्य भाग असल्यामुळे येते तर कुठल्याही करार मुळे येत नाही हे विधान योग्य उदाहरणांचा दाखला देऊन विशद करा.

प्र.2) एकत्र मिताक्षर कुटुंबातील हिंदू व्यक्तीचा मृत्यु झाल्यानंतर होणाऱ्या कल्पनात्मक विभाजनाचा सिंधांत हिंदू उत्तराधिकार (सुधारणा) अधिनियम, 2005 या कायद्याने कशाप्रकारे अंतर्भूत केला याचे योग्य न्याय निवाड्यांच्या मदतीने विवेचन करा.

प्र.3) प्री-एम्प्शनच्या अधिकाराचा अर्थ आणि स्वरूप स्पष्ट करा. प्री-एम्प्शनच्या अधिकाराचे नुकसान होण्याच्या कारणांसह त्याचे विषय, औपचारिकता आणि कायदेशीर परिणाम यावर तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.4) मुतावली हा वक्फचा नियोजनकर्ता असतो हे विधान वयेक्तिक मुस्लीम कायद्यांच्या चौकटीतून विशद करा.

प्र.5) भारतातील पारशी व्यक्तीचा मृत्युपत्र नं करता मृत्यु झाल्यास त्याला लागू होणाऱ्या भारतीय उत्तराधिकार कायदा 1925 च्या तरतुदींचा उहापोह करा.

भाग-ब [2×10=20]

प्र.6) भारतीय उत्तराधिकार कायदा, 1925 हा मृत्युपत्र आणि पुरवणी मृत्युपत्र या बद्दलची मुस्लीम वगळता सर्वांसाठी एक परिपूर्ण संहिता आहे हे विधान या कायद्यातील महत्त्वाच्या तरतुदींच्या प्रकाशात विशद करा.

प्र.7) मृत्युशय्येवर असताना दिलेल्या भेटवस्तू संदर्भातील भारतीय उत्तराधिकार कायदा, 1925 व मुस्लीम वयेक्तिक कायदातील तरतुदींचा तुलनात्मक अभ्यास करा.

प्र.8) मुस्लिम वारसा साठी असलेला हनाफी कायदा हा भारतीय मुस्लिमांसाठी एक सर्वसमावेशक कायदा असून या कायद्यांतर्गत वारसाच्या सामान्य तत्त्वांचें तपशील स्पष्ट करा.

प्र.9) भारतीय उत्तराधिकार कायदा, 1925 च्या महत्त्वाच्या तरतुदी ज्या ख्रिस्ती व्यक्तीचा मृत्यू पत्र न करता मृत्यू झाल्यास त्याची मालमत्ता हस्तांतरित करतात अशा तरतुदींचा उहापोह करा.

भाग-क [3×5=15]

प्र.10) अ) अमोल त्याची सर्व मालमत्ता त्याच्या मृत्युनंतर भाऊसाहेब ला देतो काही साठा आणि निधी वगळता जो चंद्रकांत ला दिलेला असतो, अशा परीस्थितीमध्ये सदर मृत्युपत्राच्या लाभार्थ्यांचे प्रकार स्पष्ट करा.

ब) परेश नावाचा एक पारशी पुरूष कुठलेही मृत्युपत्र न करता मरण पावतो व त्याच्या मागे त्याचे वडील, आई, विधवा, मुलगा आणि मागे सोडून जातो अशा परिस्थितीमध्ये त्याची मालमत्ता वाटून द्या.

क) संगीता नावाची एक हिंदू स्त्री कुठलेही मृत्युपत्र न करता मरण पावते तिच्या मागे एक औरस मुलगी, एक अनौरस मुलगा आणि एक सावत्र मुलगा सोडून जाते. अशा परिस्थितीमध्ये संगीताची मालमत्ता तिच्या वारसदारांमध्ये वाटून द्या.

ड) कावेरी नावाची अविवाहित हिंदू महिलेचा मृत्यू झाला. तिची खरी बहीण कमल खरा भाऊ संतोष आणि सावत्र आई रजनी तिच्या मालमत्तेवर दावा करतात अशा परिस्थितीमध्ये त्यांच्यापैकी प्रत्येकाचे शेअर्स किती असतील.

इ) एक मनोज नावाचा व्यक्ती नौसैनिकांना कमांड देणारा, पण किनाऱ्यावर राहणारा, आणि फक्त कधी-कधी त्याच्या जहाजावर जातो. त्याला विशेषाधिकार इच्छापत्र करण्याचा अधिकार आहे का?

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1908

[Total No. of Pages : 4

[6413]-20

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC-0603 : LAW OF CONTRACT - II

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from part 'B'. Each question in part B is for 10 marks.***
3) ***Answer question No. 10 from part-C as directed. The question No. 10 is for 15 marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Define Contract of Guarantee. State the Distinctions between Contract of Guarantee and Contract of Indemnity.

Q2) Who is an Agent? Explain different Modes of Termination of Agency.

Q3) What is meant by Partnership Firm? Explain the Nature of Partnership.

Q4) What are the Rights and Duties of Seller and Buyer in a Contract of Sale?

Q5) Define Pledge. Who can Pledge? Explain the Rights of Pawnee under the contract of Pledge.

PART - B [2×10=20]

Q6) Explain kinds of Bailment and Discuss the various Rights and Duties of Bailee?

Q7) What is the Procedure for Registration of Partnership Firm?

Q8) Write a short note on Caveat Emptor.

Q9) What are the Rights of Unpaid Seller against the Goods?

PART - C

Q10) Write short notes on any three. **[3×5=15]**

a) Define Goods.

b) Auction sales

c) Finder of Goods

d) Continuing guarantee

e) Kinds of agent

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1908

[6413]-20

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC-0603 : LAW OF CONTRACT - II

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या, प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग-अ [3×15=45]

प्र.1) हमी कराराची व्याख्या करा. हमी करार आणि नुकसानभरपाईचा करार मधील फरक सांगा.

प्र.2) एजंट कोण आहे? एजन्सीच्या समाप्तीच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.3) भागीदारी फर्म म्हणजे काय? भागीदारीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.4) विक्रीच्या करारामध्ये विक्रेता आणि खरेदीदाराचे अधिकार आणि कर्तव्ये काय आहेत?

प्र.5) प्रतिज्ञाची व्याख्या करा. कोण गहाण ठेवू शकतो? प्लेजच्या कराराअंतर्गत पावनीचे हक्क स्पष्ट करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.*6)* जामीनाचे प्रकार समजावून सांगा आणि जामीन घेणाऱ्याचे विविध अधिकार आणि कर्तव्ये यांची चर्चा करा.

प्र.*7)* भागीदारी फर्मच्या नोंदणीची प्रक्रिया काय आहे?

प्र.*8)* कॅव्हेट एम्प्टर वर एक छोटी टीप लिहा.

प्र.*9)* मालाच्या विरोधात न भरलेल्या विक्रेत्याचे काय अधिकार आहेत?

भाग–क

प्र.*10)*कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स लिहा. **[3×5=15]**

अ) वस्तूंची व्याख्या करा.

ब) लिलाव विक्री

क) वस्तू शोधक

ड) सतत हमी

इ) एजंटचे प्रकार

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1909

[Total No. of Pages : 4

[6413]-21

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
LC-0604 : TORT AND CONSUMER PROTECTION LAW
(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.***
3) ***Answer any three short answer questions from Part-C. Each question in Part-C is for 05 marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) What is ‘tort’? What are the essential elements of tort?

Q2) Discuss the rule in Rylands v. Fletcher. How is the rule of strict liability different from the rule of absolute liability? Also, State the exceptions to the rule in Rylands v. Fletcher.

Q3) To what extent consent is a defence in an action for tort?

Q4) Discuss the law relating to ‘false imprisonment’ under the law of tort.

Q5) Who is a Consumer? What are the rights of consumers under the Consumer Protection Act, 1986?

PART - B [2×10=20]

Q6) What do you mean by Defamation? Explain various defences available to an action against defamation.

Q7) Discuss the concept of 'Nuisance' and its various defences available to the defendant.

Q8) Define 'Negligence', how does liability arise in case of Negligence?

Q9) Explain various remedies available under the Law Tort.

PART - C

Q10) Write a short notes on any three of the following: **[3×5=15]**

a) Consumer dispute under the Consumer Protection Act.

b) Strict Liability.

c) Cyber Defamation: Defamation in cyberspace.

d) Trespass to Land.

e) No-fault liability under the Motor Vehicles Act, 1988.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1909

[6413]-21

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC-0604 : TORT AND CONSUMER PROTECTION LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन लघु प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) 'टोर्ट' म्हणजे काय? टॉर्टचे आवश्यक घटक कोणते आहेत?

प्र.2) रायलँड्स वि. फ्लेचर मधील नियमावर चर्चा करा. 'कठोर दायित्व' चा नियम 'संपूर्ण दायित्व' नियमापेक्षा वेगळा कसा आहे? तसेच, रायलँड्स वि. फ्लेचर मधील नियमातील अपवाद सांगा.

प्र.3) टॉर्ट मधील दाव्यांमध्ये 'संमती' हे संरक्षण किती प्रमाणात उपलब्ध आहे?

प्र.4) टॉर्टच्या कायद्यांतर्गत 'खोट्या तुरूंगवास' संबंधित कायद्याची चर्चा करा.

प्र.5) ग्राहक संरक्षण कायदा, 1986 अंतर्गत ग्राहक कोण आहे? आणि या कायदा अंतर्गत ग्राहकांचे हक्क काय आहेत?

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.*6)* मानहानी म्हणजे काय? मानहानीच्या कारवाई विरूद्ध उपलब्ध असलेले विविध संरक्षण स्पष्ट करा.

प्र.*7)* 'उपद्रव' या संकल्पनेची आणि या प्रकरणात प्रतिवादीसाठी उपलब्ध असलेल्या विविध संरक्षणाची चर्चा करा.

प्र.*8)* निष्काळजीपणाची व्याख्या करा, निष्काळजीपणाच्या बाबतीत दायित्व कसे उद्भवते?

प्र.*9)* टॉर्ट कायद्याच्या कायद्यांतर्गत उपलब्ध असलेले विविध उपाय स्पष्ट करा.

भाग–क

प्र.*10)* खालील दिलेल्यांपेकी कोणत्याही तीन मुद्यांवर संक्षिप्त टीपा लिहा. **[3×5=15]**

अ) ग्राहक संरक्षण कायद्यांतर्गत ग्राहक विवाद

ब) कठोर दायित्व

क) सायबर बदनामी: सायबरस्पेसमध्ये बदनामी

ड) जमिनीवर अतिक्रमण

इ) मोटार वाहन कायदा, 1988 अंतर्गत नो–फॉल्ट दायित्व

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1910

[Total No. of Pages : 4

[6413]-22
Third Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0605(A) : MEDIA AND LAW
(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A carries 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B carries 10 marks.***
3) ***Answer question no. 10 from Part-C as directed. Question No. is for 5 marks.***

PART - A

Attempt any three questions. **[3×15=45]**

Q1) Explain the nature and scope of freedom of press implicit under Article 19(1)(a) of the Indian Constitution with relevant case laws.

Q2) Discuss in detail the Salient features of The Telecom Regulatory Authority of India Act, 1997 and role of the Telecom Disputes Settlement and Appellate Tribunal along with recent case laws.

Q3) Discuss in detail the Right to Privacy and role of Media with recent case laws.

Q4) Give detail note on Media and Criminal Law with special reference to the sedition laws in India and its constitutional validity.

Q5) Discuss in detail the framework available for self-regulation and statutory regulation of Media in India.

PART - B

Attempt any two questions. **[2×10=20]**

Q6) Critically Evaluate International Perspectives of Freedom of Media.

Q7) Give a detailed note on interrelationship between Media and Judiciary.

Q8) What is Trial by Media? Elaborate in detail its impact on Fair Trial.

Q9) Enumerate some case laws on Contempt of Court by Media.

PART - C

Q10) Write short note on any three. **[3×5=15]**

a) Authoritarian Theory of Press

b) Right to Advertise

c) Broadcasting Rights of Media

d) International Law and Freedom of Media

e) Media and Electoral Process

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1910

[6413]-22

Third Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0605(A) : MEDIA AND LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.

3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 मध्ये 15 गुण आहेत.

भाग-अ

भाग-अ मधील कोणतेही तीन प्रश्न लिहा. [3×15=45]

प्र.1) भारतीय राज्यघटनेच्या कलम (19(1)(a) अंतर्गत निहित प्रेस स्वातंत्र्याचे स्वरूप आणि व्याप्ती संबंधित केस कायद्यांसह स्पष्ट करा.

प्र.2) भारतीय दूरसंचार नियामक प्राधिकरण कायदा, 1997 ची ठळक वैशिष्ट्ये आणि अलीकडील केस कायद्यांसह दूरसंचार विवाद निपटारा आणि अपील न्यायाधिकरणाची भूमिका याबद्दल तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.3) अलीकडील केस कायद्यांसह गोपनीयतेचा अधिकार आणि मीडियाची भूमिका याबद्दल तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.4) भारतातील देशद्रोहाचे कायदे आणि त्याची घटनात्मक वैधता यांच्या विशेष संदर्भासह प्रसारमाध्यम आणि फौजदारी कायद्यावर तपशीलवार नोंद द्या.

प्र.5) भारतातील माध्यमांच्या स्वयं-नियमन आणि वैधानिक नियमनासाठी उपलब्ध चौकटीची तपशीलवार चर्चा करा.

<u>भाग–ब</u>

भाग–ब मधील कोणतेही दोन प्रश्न लिहा. **[2×10=20]**

प्र.6) मीडियाच्या स्वातंत्र्याच्या आंतरराष्ट्रीय दृष्टीकोनांचे गंभीरपणे मूल्यांकन करा.

प्र.7) प्रसारमाध्यमे आणि न्यायपालिका यांच्यातील परस्परसंबंधांवर तपशीलवार नोंद द्या.

प्र.8) माध्यमांद्वारे चाचणी म्हणजे काय? निष्पक्ष चाचणीवर त्याचा प्रभाव तपशीलवार सांगा.

प्र.9) माध्यमांद्वारे न्यायालयाच्या अवमानावरील काही केस कायद्यांची गणना करा.

<u>भाग–क</u>

प्र.10)कोणत्याही तीनवर छोटी टीप लिहा. **[3×5=15]**

अ) प्रेसचा अधिकारवादी सिद्धांत

ब) जाहिरात करण्याचा अधिकार

क) प्रसारमाध्यमांचे प्रसारण हक्क

ड) आंतरराष्ट्रीय कायदा आणि मीडियाचे स्वातंत्र्य

इ) मीडिया आणि निवडणूक प्रक्रिया

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. : [ ]

PD1911

[Total No. of Pages : 4

[6413]-23
Third Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0606 : BANKING AND INSURANCE LAW
(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Attempt any 3 questions in Part A carrying 15 marks each.***
2) ***Attempt any 2 questions in Part B carrying 10 marks each.***
3) ***Attempt any 3 short notes in Part C carrying 5 marks each.***

PART - A

(Attempt any three) **[45]**

Q1) Explain in detail Evolution of Banking in India.

Q2) Explain lender's liability and provisions thereof under the Fair Practice Code.

Q3) Explain functions of RBI in detail.

Q4) Discuss the salient features of Insurance Act, 1938.

Q5) Discuss in detail, the various features of a contract of insurance.

PART - B

(Attempt any two) **[20]**

Q6) Discuss in detail the parties involved in a contract of lending (including their rights, duties ans immunities thereof)

Q7) Write a detailed note on General Insurance Corporation of India.

Q8) What are the regulations made by IRDA relating to Protection of Policy Holders Interests?

Q9) Explain in detail the banker-consumer relations.

PART - C

(Attempt any 3) **[15]**

Q10) Short note.

a) Registration of insurers

b) Cash Reserve Ratio

c) Bill of Exchange

d) Monetary and Credit Policy

e) Nomination

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1911

[6413]-23

Third Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0606 : BANKING AND INSURANCE LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास] **[एकूण गुण *: 80***

सूचना :- *1)* भाग-अ मध्ये प्रत्येकी 15 गुण असलेले कोणतेही 3 प्रश्न लिहा.

2) भाग-ब मध्ये प्रत्येकी 10 गुण असलेले कोणतेही 2 प्रश्न लिहा.

3) भाग-क मध्ये प्रत्येकी 5 गुण असलेल्या कोणत्याही 3 टीप लिहा.

भाग-अ

कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. [45]

प्र.1) भारतातील बँकिंगची उत्क्रांती तपशीलवार लिहा.

प्र.2) फेअर प्रॅक्टिस कोड अंतर्गत सावकाराचे दायित्व आणि त्यातील तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.3) RBI ची कार्ये तपशीलवार सांगा.

प्र.4) विमा कायदा, 1938 च्या ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्र.5) विम्याच्या कराराची विविध वैशिष्ट्ये, तपशीलवार चर्चा करा.

भाग–ब

कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **[20]**

प्र.6) कर्ज देण्याच्या करारामध्ये सामील असलेल्या पक्षांची तपशीलवार चर्चा करा (त्यांचे अधिकार, कर्तव्ये आणि संरक्षण).

प्र.7) भारतीय जनरल इन्शुरन्स कॉर्पोरेशनवर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.8) IRDA ने पॉलिसीधारकांच्या हितसंबंधांच्या संरक्षणाशी संबंधित केलेले नियम लिहा.

प्र.9) बँकर–ग्राहक संबंधांचे तपशीलवार वर्णन करा.

भाग–क

प्र.10) कोणत्याही तीन टिपा लिहा. **[15]**

अ) विमाधारकांची नोंदणी

ब) रोख राखीव प्रमाण (Cash Reserve Ratio)

क) बिल ऑफ एक्स्चेंज

ड) आर्थिक आणि पत धोरण

इ) नामांकन

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1912

[Total No. of Pages : 4

[6413]-24
T.Y. B.A.LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0607 : PENOLOGY & VICTIMOLOGY
(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any THREE questions from part A. Each question carry 15 marks.***
2) ***Answer any TWO questions from part B. Each question carry 10 marks.***
3) ***Answer question no. 10 from part C as directed. Question No.10 is for 15 marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Discuss the police organization under central government.

Q2) Discuss the problems of prisons. Also discuss the work of commission on prison reforms.

Q3) Explain in detail the concept of parole. How is it different from probation, furlough and indeterminate sentence?

Q4) Discuss the various theories of victimology. Also discuss the impact of victimization and secondary victimization.

Q5) Discuss in detail the legal functions of police. Also, discuss the NHRC guidelines on police public relations.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Discuss the problems of prisons. Also discuss the work of commission on prison reforms.

Q7) What are the legal functions of police?

Q8) Discuss the characteristics of open prisons. What are the advantages of open prisons?

Q9) Discuss the structural set-up of parole board and its functions.

PART - C

Q10) Short Notes: (Any three) **[3×5=15]**

a) Crime control mechanism

b) Access to justice

c) Victim assistance program

d) Role of prison in modern penology

e) Law relating to police administration

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1912

[6413]-24

T.Y. B.A.LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0607 : PENOLOGY & VICTIMOLOGY

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :– *1)* भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.

2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.

3) प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा असून तो निर्देशाप्रमाणे सोडवा.

भाग–अ **[3×15=45]**

प्र.1) केंद्र सरकारच्या अखत्यारीतील पोलीस संघटनेची चर्चा करा.

प्र.2) तुरूंगातील समस्यांची चर्चा करा. कारागृह सुधारणा आयोगाच्या कामावरही चर्चा करा.

प्र.3) पॅरोलची संकल्पना तपशीलवार सांगा. हे प्रोबेशन, फर्लो आणि इंडिटरमिनेट पेक्षा वेगळे कसे आहे?

प्र.4) व्हिक्टिमॉलॉजिच्या विविध सिद्धांतांची चर्चा करा. तसेच व्हिक्टिमआयझेशन चे परिणाम आणि दुय्यम व्हिक्टिमआयझेशनची चर्चा करा.

प्र.5) पोलिसांच्या कायदेशीर कार्यांची सविस्तर चर्चा करा. तसेच, पोलिस जनसंपर्काबाबत नॅशनल ह्यूमन राईट कमिशन च्या मार्गदर्शक तत्त्वांवर चर्चा करा.

<u>भाग–ब</u> **[2×10=20]**

प्र.6) तुरूंगातील समस्यांची चर्चा करा. तसेच तुरूंग सुधारणा आयोगाच्या कामावर चर्चा करा.

प्र.7) पोलिसांची कायदेशीर कामे काय आहेत?

प्र.8) खुल्या कारागृहांच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा. खुल्या कारागृहाचे काय फायदे आहेत?

प्र.9) पॅरोल बोर्डाची संरचनात्मक रचना आणि त्याची कार्ये यांची चर्चा करा.

<u>भाग–क</u>

प्र.10)लहान टिपा लिहा. **[3×5=15]**

अ) गुन्हे नियंत्रण यंत्रणा

ब) ऍक्सेस टू जस्टीस

क) पीडित मदत कार्यक्रम

ड) आधुनिक पेनोलॉजीमध्ये तुरूंगाची भूमिका

इ) पोलिस प्रशासनाशी संबंधित कायदा

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1913

[Total No. of Pages : 4

[6413]-25

Third Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0608 : LAND ACQUISITION LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Attempt any three questions from Part 'A'. Each question in Part A is for 15 marks.*
2) *Attempt any two questions from Part 'B'. Each question in Part B is worth 10 marks.*
3) *Attempt any three questions from Part 'C'. Each question in Part C is for 5 marks.*

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Define "Public Purpose" and "Consent" for Land Acquisition under the Right to Fair Compensation, Transparency in Land Acquisition Rehabilition and Resettlement Act, 2013.

Q2) Discuss the Special Powers of the appropriate Government to take possession of land in case of Emergency under the Right to Fair Compensation, Transparency in Land Acquisition Rehabilitation and Resettlement Act, 2013.

Q3) Describe the provisions related to the Establishment of Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Authority under the Right to Fair. Compensation and Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act, 2013.

Q4) What is Social Impact Assessment? Discuss the provisions related to Social Impact Assessment under the Right to Fair. Compensation and Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act, 2013?

Q5) Explain the various elements to be considered in determining the compensation of Land Acquired under the Right to Fair. Compensation and Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act, 2013.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Discuss the provisions related to the Right to property under the Constitution of India with relevant cases.

Q7) Discuss the Demerits of the Land Acquisition Act, 1894.

Q8) Explain the Provisions relating to Offences and Penalties under the Right to Fair Compensation and Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act, 2013.

Q9) Write a detailed note on the National Monitoring Committee for Rehabilitation and Resettlement.

PART - C **[3×5=15]**

Q10) Write any Three short notes-

a) Temporary Occupation of Land.

b) Special provisions to safeguard Food Security.

c) Land Acquisition and Welfare State.

d) Award of solatium.

e) Lapse of Social Impact Assessment report.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1913

[6413]-25

Third Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0608 : LAND ACQUISITION LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 80*

सूचना :- *1)* भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्न करून पहा. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.

3) भाग-क मधील कोणतेही तीन प्रश्न करून पहा. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) योग्य मोबदला हक्क, भूसंपादन पुनर्वसन व पुनर्वसनातील पारदर्शकता अधिनियम, 2013 अन्वये भूसंपादनासाठी ''सार्वजनिक उद्देश'' आणि ''संमती'' परिभाषित करणे.

प्र.2) योग्य मोबदला हक्क, भूसंपादन पुनर्वसन व पुनर्वसनातील पारदर्शकता अधिनियम, 2013 अन्वये आणीबाणीच्या प्रसंगी जमिनीचा ताबा घेण्याच्या योग्य शासनाच्या विशेष अधिकारांवर चर्चा करणे.

प्र.3) जत्रेच्या अधिकारांतर्गत भूसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसन प्राधिकरण च्या स्थापनेशी संबंधित तरतुदींचे वर्णन करा. भूसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसनातील नुकसान भरपाई व पारदर्शकता अधिनियम, 2013.

प्र.4) सामाजिक प्रभाव मूल्यांकन म्हणजे काय? सामाजिक प्रभावाशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा. जत्रेच्या अधिकारांतर्गत मूल्यमापन, भूसंपादनातील मोबदला व पारदर्शकता, पुनर्वसन व पुनर्वसन कायदा, 2013.

प्र.5) जमिनीचा मोबदला निश्चित करताना विचारात घ्यावयाच्या विविध घटकांचे स्पष्टीकरण द्या. जत्रेच्या अधिकारांतर्गत अधिग्रहित केले. भूसंपादनातील मोबदला व पारदर्शकता, पुनर्वसन व पुनर्वसन अधिनियम, 2013.

<u>भाग–ब</u> **[2×10=20]**

प्र.6) भारतीय राज्यघटनेतील मालमत्तेच्या अधिकाराशी संबंधित तरतुदींची संबंधित प्रकरणांशी चर्चा करा.

प्र.7) भूसंपादन अधिनियम, 1894 च्या कमतरताची चर्चा करा.

प्र.8) भूसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसनातील योग्य मोबदला व पारदर्शकतेचा अधिकार अधिनियम, 2013 अन्वये गुन्हे व दंडाशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.9) पुनर्वसन व पुनर्वसनासाठी राष्ट्रीय देखरेख समितीवर सविस्तर टिपण लिहा.

<u>भाग–क</u>

प्र.10) कोणत्याही तीनवर छोट्या नोट्स लिहा. **[3×5=15]**

अ) जमिनीचा तात्पुरता ताबा

ब) अन्न सुरक्षेच्या रक्षणासाठी विशेष तरतुदी

क) भूसंपादन व कल्याणकारी राज्य

ड) सोलॅटियम पुरस्कार

इ) सामाजिक प्रभाव मूल्यांकन अहवालाची त्रुटी

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1914

[Total No. of Pages : 4

[6413]-26

Third Year B.A.LL.B. (Five Year Course)

LO-0609 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS - II

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Each question in part A is for 15 marks. Answer any three questions from part A.***
2) ***Each question in part B is for 10 marks. Answer any two questions from part B.***
3) ***Question No. 10 is for 15 marks. Answer question No. 10 from part C as directed.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Elaborate on the significance of trademark registration and the implications of absolute and relative grounds for refusal under the Trademarks Act, 1999.

Q2) Explain the law relating to voluntary and compulsory licenses under the Copyright Act, 1957.

Q3) Define the term “invention” and elaborate on the criteria distinguishing patentable and non-patentable inventions under the patent Act, 1970.

Q4) Discuss the procedural requirements and essential conditions for the registration of trademarks under the Trademarks Act, 1999, emphasizing the role of the Registrar of Trademarks.

Q5) Analyze the legal framework concerning the assignment and transmission of Copyright in India, as stipulated by the Copyright Act, 1957.

PART - B [2×10=20]

Q6) Define what constitutes a Design under the Designs Act, 2000 and discuss the criteria for registrable Designs, along with the rights and remedies available to registered proprietors.

Q7) Explain the concept of "Deceptive Similarity" in trademark law, citing relevant case law examples to illustrate its importance and application.

Q8) Describe the historical development of geographical indication in India. Explain the significance of protection of goods or services under the Geographical Indication Act.

Q9) Explain the international registration of protection of Trade Mark under Madrid Protocol.

PART - C

Q10) Write notes on any three: **[3×5=15]**

a) Registration of plant variety

b) Performer's Rights

c) Mark and trademark

d) Patent Agent

e) Biodiversity and traditional knowledge protection

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1914

[6413]-26

Third Year B.A.LL.B. (Five Year Course)

LO-0609 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS - II

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 80*

सूचना :- *1)* भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) ट्रेडमार्क नोंदणीचे महत्त्व आणि ट्रेडमार्क कायदा, 1999 अंतर्गत नकार देण्याच्या निरपेक्ष आणि सापेक्ष कारणांचे परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.2) कॉपीराइट कायदा, 1957 अतंर्गत ऐच्छिक आणि अनिवार्य परवान्यांशी संबंधित कायद्याचे स्पष्टीकरण करा.

प्र.3) "आविष्कार" (invention) या शब्दाची व्याख्या करा आणि पेटंट कायदा, 1970 अंतर्गत पेटंट करण्यायोग्य आणि नॉन-पेटंट करण्यायोग्य आविष्कारांमध्ये फरक करणाऱ्या निकषांवर विस्तृत करा.

प्र.4) ट्रेडमार्क कायदा, 1999 अंतर्गत ट्रेडमार्कच्या नोंदणीसाठी प्रक्रियात्मक आवश्यकता आणि आवश्यक अटींवर चर्चा करा, ट्रेडमार्कच्या निबंधकाच्या भूमिकेवर जोर द्या.

प्र.5) कॉपीराइट कायदा, 1957 द्वारे निर्धारित केल्यानुसार, भारतात कॉपीराइटची नियुक्ती आणि प्रसारणासंबंधीच्या कायदेशीर चौकटीचे विश्लेषण करा.

भाग–ब [2×10=20]

प्र.6) डिझाईन्स कायदा, 2000 अंतर्गत डिझाईन काय आहे ते परिभाषित करा आणि नोंदणीकृत डिझाईन्सच्या निकषांवर चर्चा करा, तसेच नोंदणीकृत मालकांना उपलब्ध असलेले अधिकार आणि उपाय यावर चर्चा करा.

प्र.7) ट्रेडमार्क कायद्यातील ''फसव्या समानता'' ची संकल्पना स्पष्ट करा, त्याचे महत्त्व आणि उपयोग स्पष्ट करण्यासाठी संबंधित केस कायद्याची उदाहरणे उद्धृत करा.

प्र.8) भारतातील भौगोलिक संकेताच्या ऐतिहासिक विकासाचे वर्णन करा. भौगोलिक संकेत कायद्यांतर्गत वस्तू किंवा सेवांच्या संरक्षणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.9) माद्रिद प्रोटोकॉल अंतर्गत ट्रेड मार्कच्या संरक्षणाची आंतरराष्ट्रीय नोंदणी स्पष्ट करा.

भाग–क

प्र.10) कोणत्याही तीन टिपा लिहा. [3×5=15]

अ) वनस्पती विविधता नोंदणी

ब) कलाकारांचे हक्क

क) मार्क आणि ट्रेडमार्क

ड) पेटंट एजंट

इ) जैवविविधता आणि पारंपारिक ज्ञान संरक्षण

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1915

[Total No. of Pages : 4

[6413]-27

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LC - 0701 : CONSTITUTIONAL LAW - II

(2017 Pattern) (Semester - VII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Each question in Part A is for 15 Marks. Answer any three questions from Part A.***
2) ***Each Question in Part B is for 10 Marks. Answer any two questions from Part B.***
3) ***Answer question No. 10 from Part C as directed. The question No. 10 is for 15 marks.***

PART-A [3×15=45]

Q1) Discuss in detail position of "The President of India".

Q2) "The Governor works as the representative of the union in a state" Explain the above statement with the help of latest Case laws.

Q3) "The constitution of India is neither federal nor unitary but it is mixture of both" Explain.

Q4) What are the provision under the Indian constitution regarding appointment, functions and power of election commission.

Q5) Explain the legislative procedure that is adopted in the Parliament for passing of Bills.

PART-B [2×10=20]

Q6) Explain the structure, Power and function of Panchayat as provided in the Constitution of India.

Q7) Explain the original & Appellate Jurisdiction of The Supreme Court of India.

Q8) What are the powers, privileges and immunities of the member of parliament.

Q9) Give an overview of important Change brought by the Constitution, one hundred and first Amendment Act 2016.

P.T.O.

PART-C [3×5=15]

Q10) Answer any three of the following Short notes.

a) Status of Jammu and Kashmir under the constitution.

b) Constitutional Remedies.

c) Federalism and Basic structure Doctrine.

d) Distribution of executive power between Union and state.

e) Financial Emergency.

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

PD1915

[6413]-27

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LC - 0701 : CONSTITUTIONAL LAW - II

(2017 Pattern) (Semester - VII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे. भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

2) भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे. भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

3) भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे निर्देशानुसार उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) "भारताचे राष्ट्रपती" या पदाची सविस्तर चर्चा करा.

प्र.2) "राज्यपाल राज्यात केंन्द्राचा प्रतिनिधी म्हणून कार्य करतो" या विधानाचे स्पष्टीकरण अलीकडील न्यायनिर्णयाच्या साहाय्याने करा.

प्र.3) "भारताची राज्यघटना संघराज्य किंवा एकात्मक नाही तर ती दोन्हीचे मिश्रण आहे " समजावून सांगा.

प्र.4) निवडणूक आयोगाच्या नियुक्ति, कार्य आणि सत्तांबाबत भारतीय संविधानांतर्गत कोणत्या तरतुदी आहेत हे सांगा.

प्र.5) विधेयकांच्या मंजुरीसाठी संसदेत स्वीकारली जाणारी विधान प्रक्रिया सविस्तर स्पष्ट करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.6) भारतीय संविधानानुसार प्रदान केलेल्या पंचायतीची रचना, सत्ता आणि कार्य स्पष्ट करा.

प्र.7) भारतीय सर्वोच्च न्यायालयाच्या मूळ आणि अपील न्यायक्षेत्राचे स्पष्टीकरण द्या.

प्र.8) संसद सदस्यांची सत्ता, अधिकार आणि संरक्षण काय आहेत याची माहिती द्या.

प्र.9) संविधानातील एकशेएकव्या दुरूस्ती अधिनियम 2016 ने आणलेल्या महत्त्वपूर्ण बदलांचा आढावा द्या.

भाग–क **[3×5=15]**

प्र.10) खालीलपैकी कोणत्याही तीन वर टिपा लिहा.

अ) संविधानानुसार जम्मू आणि काश्मीरची स्थिती

ब) संविधानिक उपाय

क) संघीयता आणि मूलभूत रचना सिद्धांत

ड) केंद्र आणि राज्यांमध्ये कार्यकारी सत्तेचे वितरणावर नोंद

इ) आर्थिक आपातकाल

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1916

[Total No. of Pages : 4

[6413]-28

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LC-0702 : PROPERTY LAW AND EASEMENT

(2017 Pattern) (Semester - VII)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***From Part-A, answer any three questions. Each question carries 15 marks.***
2) ***From Part-B, answer any two questions. Each question carries 10 marks.***
3) ***Answer question No. 10 as directed, Question No. 10 carries 15 marks in total.***
4) ***Figures to the right indicate full marks.***

PART - A [3×15=45]

Q1) Discuss 'a person is said to have notice' and the relevance of the concept in transaction relating to property.

Q2) Discuss Transfer by unauthorised person who subsequently acquires interest in property transferred with reference to section 43 of the Transfer of property Act 1882.

Q3) Discuss the concept 'lease'. What are the rights and liabilities of the lessor and lessee?

Q4) What is sale and agreement to sale? What are the rights and liabilities of buyer?

Q5) All transfers are contract, but all contracts are not transfers, differentiate between contract and transfer. What amounts to valid transfer in light of who can transfer, to whom can be transferred, what can be transferred and how to transfer?

P.T.O.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Discuss what are the different modes of extinction of easements.

Q7) How Gift is made? Discuss rules governing onerous gifts.

Q8) Can property during the pendency of litigation be transferred? Discuss in light of doctrine of *lis pendens*.

Q9) Discuss doctrine of election.

PART - C

Q10) Write short notes on the following (Any Three) : **[3×5=15]**

a) English mortgage

b) Universal Donee

c) License

d) Attested

e) Condition restraining alienation

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1916

[6413]-28

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LC-0702 : PROPERTY LAW AND EASEMENT

(2017 Pattern) (Semester - VII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) भाग-अ मधून कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
2) भाग-ब मधून कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
3) निर्देशानुसार प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या, प्रश्न क्रमांक 10 मध्ये एकूण 15 गुण आहेत.
4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) 'एखाद्या व्यक्तीला दखल आहे असे म्हटले जाते' यावर चर्चा करा. या संकल्पनेचे मालमत्तेशी संबंधित व्यवहारातील महत्त्व सांगा.

प्र.2) मालमत्ता हस्तांतरण कायदा 1882 च्या कलम 43 नुसार अप्राधिकृत व्यक्तीकडून हस्तांतरण व मागाहून हस्तांतरित संपत्तीत हितसंबंधांचे संपादन यावर चर्चा करा.

प्र.3) भाडेपट्टा या संकल्पनेवर चर्चा करा. कुठले अधिकार व दायित्वे पट्टाकार आणि पट्टेदार यांना असतात?

प्र.4) विक्री आणि विक्री ची संविदा म्हणजे काय? क्रेत्या चे (खरेदीदार) अधिकार आणि दायित्वे काय आहेत?

प्र.5) सर्व हस्तांतरणांना करार म्हणता येईल, परंतु सर्व करार हे हस्तांतरण नाहीत, करार आणि हस्तांतरण यांच्यात फरक करा. कोण हस्तांतरित करू शकते, कोणाकडे हस्तांतरित केले जाऊ शकते, काय हस्तांतरित केले जाऊ शकते आणि कसे हस्तांतरित केले जाऊ शकते या अनुषंगाने वैध हस्तांतरण म्हणजे काय हे सांगा.

<u>भाग–ब</u> **[2×10=20]**

प्र.*6)* सुविधाधिकारांच्या विलोपनाच्या विविध पद्धती काय आहेत यावर चर्चा करा.

प्र.*7)* मालमत्तेचे दान कसे केले जाते? साभार दान संदर्भात नियमांची चर्चा करा.

प्र.*8)* खटला प्रलंबित असताना मालमत्ता हस्तांतरित करता येईल का? संपत्ती संबंधी खटला प्रलंबित असताना हस्तांतरण या सिद्धांताच्या अनुषंगाने चर्चा करा.

प्र.*9)* निवडणुकीच्या सिद्धांतावर चर्चा करा.

<u>भाग–क</u>

प्र.*10)* संक्षिप्त टीप लिहा. (कुठल्याही तीन) **[3×5=15]**

अ) इंग्रजी गहाण

ब) सर्वस्व आदाता

क) लायसन्स

ड) साक्षांकित

इ) अन्यक्रमणास निरोध करणारी शर्त

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1917

[Total No. of Pages : 4

[6413]-29

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC-0703 : PUBLIC INTERNATIONAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - VII)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from part 'B'. Each question in part B is for 10 marks.***
3) ***Answer any three questions from part 'C'. Each question in part 'C' is for 5 marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Define International Law and discuss custom as a source of International Law.

Q2) What is meant by recognition? Critically examine the various theories of recognition.

Q3) What is territorial jurisdiction on the state? Explain the principles governing territorial jurisdiction.

Q4) Discuss the modes of acquiring and loss of territorial sovereignty.

Q5) Define State. Explain the essential elements of the State.

PART - B [2×10=20]

Q6) Explain the composition and functions of the United Nations General Assembly.

Q7) What is extradition? State the conditions for extradition.

Q8) Define the term 'Treaty '.Explain termination of treaties.

Q9) Discuss the composition and jurisdiction of the International Court of Justice.

PART - C

Q10) Write Short Notes on Any Three. **[3×5=15]**

a) Monistic theory

b) Asylum

c) Pact sunt Servanda

d) Privileges and Immunities of diplomatic envoys

e) Acquisition of Nationality.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1917

[6413]-29

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC-0703 : PUBLIC INTERNATIONAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - VII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मध्ये प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मध्ये प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.

3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मध्ये प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) आंतरराष्ट्रीय कायद्याची व्याख्या करा आणि आंतरराष्ट्रीय कायद्याचा एक स्त्रोत म्हणून प्रथेची चर्चा करा.

प्र.2) मान्यता म्हणजे काय? राष्ट्राच्या मान्यतेच्या विविध सिद्धांतांचे गंभीरपणे परीक्षण करा.

प्र.3) राज्याचे प्रादेशिक अधिकार क्षेत्र काय आहे? प्रादेशिक अधिकार क्षेत्र नियंत्रित करणारी तत्त्वे स्पष्ट करा.

प्र.4) प्रादेशिक सार्वभौमत्व मिळवण्याच्या आणि गमावण्याच्या पद्धतींवर चर्चा करा.

प्र.5) राज्य परिभाषित करा. राज्यातील आवश्यक घटक स्पष्ट करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.*6)* संयुक्त राष्ट्र महासभेची रचना आणि कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.*7)* प्रत्यार्पण म्हणजे काय? प्रत्यार्पणाच्या अटी सांगा.

प्र.*8)* 'तह' या शब्दाची व्याख्या करा. करार संपुष्टात आणण्याचे स्पष्ट करा.

प्र.*9)* आंतरराष्ट्रीय न्यायालयाच्या रचना आणि अधिकार क्षेत्राची चर्चा करा.

भाग–क

प्र.*10)*कोणत्याही तीनवर टिपा लिहा. **[3×5=15]**

अ) अद्वैतवादी सिद्धांत

ब) आश्रय

क) पॅक्ट सॅन्ठ सर्वांडा

ड) राजनयिक विशेषाधिकार आणि संरक्षण

इ) राष्ट्रीयत्व संपादन

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1918

[Total No. of Pages : 4

[6413]-30

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LP-0704 : PRACTICAL TRAINING PAPER - I - PROFESSIONAL ETHICS AND CONTEMPT OF COURT LAW

(2017 Pattern) (Semester - VII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.*
3) *Answer any 3 questions from Part-C. Each question in Part-C is for 5 marks.*
4) *Figures to the right indicate full marks.*

PART - A **[45]**

Q1) Analysis of the Development of the Legal Profession in India after Independence and the Impact of globalization on the legal profession in India.

Q2) Discuss the Need and necessity of Professional ethics in the legal profession. Explain the duties of advocates towards his clients under the Advocates Act, 1961.

Q3) Discuss the Composition, power and duties of the Bar Council of India under the Advocate Act, 1961.

Q4) Define the concept ‘Contempt of Court’. Analysis the kinds of Contempt of Court in detailed with relevant Judicial Pronouncements.

Q5) Freedom of Speech vis-à-vis Contempt of Court discussed with the Constitutional provisions.

P.T.O.

PART - B [20]

Q6) Explain the provisions relating to the Right of pre-audience mentioned under the Advocates Act, 1961.

Q7) Define "civil contempt" and Discuss the Defenses available for Civil contempt under the Contempt of Court Act, 1971.

Q8) Write a case comment on Ex-Capt Harish Uppal v. Union Of India, AIR 2003 SC 739.

Q9) Discuss the Brief facts, issue involved and judgement in the case of In Re Arundhati Roy, AIR 2002 SC 1375.

PART - C [15]

Q10) Write a short notes (Any three)

a) Advocates right to go on strike

b) Punishment of advocates for professional misconduct

c) Right of advocates to practise.

d) Disqualification for enrolment.

e) Restrictions on advertising

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1918

[6413]-30

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
LP-0704 : PRACTICAL TRAINING PAPER - I - PROFESSIONAL ETHICS AND CONTEMPT OF COURT LAW
(2017 Pattern) (Semester - VII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :–
1) भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) भाग–क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग–अ **[45]**

प्र.1) स्वातंत्र्यानंतर भारतातील वकिली व्यवसायाचा विकास आणि जागतिकीकरणाचा भारतातील वकिली व्यवसायावर होणारा परिणाम यांचे विश्लेषण करा.

प्र.2) कायदेशीर व्यवसायात व्यावसायिक नैतिकतेची आवश्यकता यावर चर्चा करा. अधिवक्ता कायदा, 1961 अंतर्गत वकिलांची त्याच्या पक्षकारा प्रति असलेली कर्तव्ये स्पष्ट करा.

प्र.3) ॲडव्होकेट ॲक्ट, 1961 अंतर्गत बार कौन्सिल ऑफ इंडियाची रचना, अधिकार आणि कर्तव्ये यावर चर्चा करा.

प्र.4) 'कोर्टाचा अवमान' ही संकल्पना परिभाषित करा. न्यायालयाच्या अवमानाच्या प्रकारांचे संबंधित न्यायिक निर्णयांसह तपशीलवार विश्लेषण करा.

प्र.5) घटनात्मक तरतुदींसह न्यायालयाचा अवमान करण्यासंदर्भात अभिव्यक्ती स्वातंत्र्यावर चर्चा झाली.

भाग–ब **[20]**

प्र.6) अॅडव्होकेट्स अॅक्ट, 1961 अंतर्गत नमूद केलेल्या प्री–ऑडियंस राइटशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.7) ''दिवाणी अवमान'' परिभाषित करा आणि न्यायालयाचा अवमान अधिनियम, 1971 अंतर्गत दिवाणी अवमानासाठी उपलब्ध संरक्षणांवर चर्चा करा.

प्र.8) माजी कॅप्टन हरीश उप्पल विरूद्ध भारत सरकार, AIR 2003 एससी 739 वर केस टिप्पणी लिहा.

प्र.9) इन रे अरूंधती रॉय, AIR 2002 एससी 1375 च्या खटल्यातील संक्षिप्त तथ्ये, संबंधित मुद्दे आणि निकाल यावर चर्चा करा.

भाग–क **[15]**

प्र.10) एक छोटी नोट लिहा. (कोणतेही तीन)

अ) वकिलांना संपावर जाण्याचा अधिकार

ब) व्यावसायिक गैरवर्तन करणाऱ्या वकिलांना शिक्षा

क) वकिलांना प्रॅक्टिस करण्याचा अधिकार

ड) नावनोंदणीसाठी अपात्रता

इ) जाहिरातींवर निर्बंध

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1919

[Total No. of Pages : 4

[6413]-31

Fourth Year B.A.LL.B. (Five Year Course)

LO-0705 : COMPARATIVE CONSTITUTIONS

(2017 Pattern) (Semester - VII)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Attempt any three from part A. Each question of Part A is for 15 marks.***
2) ***Attempt any two from part B. Each question of Part B is for 10 marks.***
3) ***Attempt any three from part C. Each question of Part C is for 5 marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Analyse the nature of constitutional amendment power in India and the U.S.

Q2) Write a detailed critical note on the separation of power: a mechanism for check and balance.

Q3) Discuss the justiciability and non-justiciability of the Indian Constitution.

Q4) Critically evaluate the applicability of foreign precedents in the interpretation of the constitution of India.

Q5) Distinguished between the Higher Law and the Rule of Law.

PART - B

[2×10=20]

Q6) Evaluate the impact of judicial review on constitutional growth.

Q7) Distinguished between constitutional law and ordinary law.

Q8) Discuss the various forms of government. Analyse the Indian form of Government with other forms of Government.

Q9) Compare the Indian form of federalism with the U.S. federalism.

PART - C

Q10) Short Notes (Any three): **[3×5=15]**

a) Judicial review

b) Spirit of constitution

c) Comparative federalism to co-operative federalism

d) The written constitution is justiciable and non-justiciable

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1919

[6413]-31

Fourth Year B.A.LL.B. (Five Year Course)

LO-0705 : COMPARATIVE CONSTITUTIONS

(2017 Pattern) (Semester - VII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 80*

सूचना :– *1)* भाग–अ मधून कोणत्याही तीन प्रश्नाची उत्तरे लिहा. भाग–अ चा प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग–ब मधून कोणत्याही दोन प्रश्नाची उत्तरे लिहा. भाग–ब चा प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग–क मधून कोणत्याही तीन प्रश्नाची उत्तरे लिहा. भाग–क चा प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग–अ **[3×15=45]**

प्र.1) भारत आणि अमेरिकेतील घटनादुरूस्ती अधिकाराच्या स्वरूपाचे विश्लेषण करा.

प्र.2) सत्तेच्या पृथक्करणावर सविस्तर टीकात्मक टिपण लिहा. चेक अँड बॅलन्सची यंत्रणा.

प्र.3) भारतीय राज्यघटनेची न्याय्यता आणि अन्याय्यता यावर चर्चा करा.

प्र.4) भारतीय राज्यघटनेच्या विवेचनात परकीय उदाहरणांच्या उपयुक्ततेचे समीक्षक मूल्यमापन करणे.

प्र.5) उच्च कायदा आणि कायद्याचे राज्य यांच्यातील फरक.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.6) न्यायालयीन पुनरावलोकनाचा घटनात्मक वाढीवर काय परिणाम होतो याचे मूल्यमापन करा.

प्र.7) घटनात्मक कायदा आणि सामान्य कायदा यांच्यातील फरक.

प्र.8) शासनाच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा. भारतीय शासनपद्धतीचे इतर प्रकारच्या शासनपद्धतीशी विश्लेषण करा.

प्र.9) भारतीय संघराज्यपद्धतीची तुलना अमेरिकेच्या संघराज्याशी करा.

भाग–क

प्र.10) टिपा लिहा. (कोणतेही तीन) **[3×5=15]**

अ) न्यायालयीन पुनरावलोकन

ब) राज्यघटनेची भावना

क) सहकारी संघराज्यवादाशी तुलनात्मक संघराज्य

ड) लेखी राज्यघटना न्याय्य व अन्यायी आहे.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1920

[Total No. of Pages : 4

[6413]-32
Fourth Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0706(B) : INVESTMENT & SECURITIES LAW
(2017 Pattern) (Semester - VII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.***
3) ***Answer question no. 10 from Part-C as directed. The question No. 10 is for 5 marks.***

PART - A [3×15=45]

Q1) Explain the Constitution of Securities Appellate Tribunal (SAT) and its Power and Functions.

Q2) Write a critical note on "Listing Agreement".

Q3) Elaborate the role of SEBI in securities market.

Q4) Write a detailed note on "The Foreign Exchange Management Act, 1999".

Q5) Explain the role of Secondary Market intermediaries.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Explain Insider Trading and its adverse consequences.

Q7) Elaborate the salient features of "The Depositories Act, 1996".

Q8) Explain Concept of Demutualization of stock exchanges and its impact on the Indian economy and the regional stock exchanges.

Q9) Explain salient features of The Securities Contracts (Regulation) Act, 1956.

PART - C

Q10) Write short notes on any three. **[3×5=15]**

a) Corporate Governance Norms under SEBI (Listing Obligations and Disclosure Requirement Regulations)

b) Regulation of Foreign Portfolio Investor (FPI) in India

c) Trading, Spot delivery contract

d) Provisions relating to IPO, FPO and Private placement

e) Takeover Code

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1920

[6413]-32

Fourth Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0706(B) : INVESTMENT & SECURITIES LAW

(2017 Pattern) (Semester - VII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :–
1) भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) निर्देशानुसार भाग–क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग–अ **[3×15=45]**

प्र.1) सिक्युरिटीज अपिलेट ट्रिब्युनल (SAT) चे संविधान आणि त्याची शक्ती आणि कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.2) ''सूची करार'' वर एक गंभीर टीप लिहा.

प्र.3) सिक्युरिटीज मार्केटमध्ये SEBI ची भूमिका विशद करा.

प्र.4) ''परकीय चलन व्यवस्थापन कायदा, 1999'' वर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.5) दुय्यम बाजार मध्यस्थांची भूमिका स्पष्ट करा.

<u>भाग–ब</u> **[2×10=20]**

प्र.*6)* **इनसाइडर ट्रेडिंग आणि त्याचे प्रतिकूल परिणाम स्पष्ट करा.**

प्र.*7)* ''**द डिपॉझिटरीज ॲक्ट,** 1996'' **ची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.**

प्र.*8)* **स्टॉक एक्सचेंजच्या डिम्युच्युअलायझेशनची संकल्पना आणि त्याचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवर आणि प्रादेशिक स्टॉक एक्सचेंजवर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.**

प्र.*9)* **सिक्युरिटीज कॉन्ट्रॅक्ट्स (रेग्युलेशन) ॲक्ट,** 1956 **ची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.**

<u>भाग–क</u>

प्र.*10)* **कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स लिहा.** **[3×5=15]**

अ) सेबी अंतर्गत कॉर्पोरेट गव्हर्नन्स नॉर्म्स (लिस्टिंग ऑब्लिगेशन्स आणि डिस्कलोजर रिक्वायरमेंट रेग्युलेशन्स)

ब) भारतातील विदेशी पोर्टफोलिओ गुंतवणूकदारांचे (FPI) नियमन

क) व्यापार, स्पॉट वितरण करार

ड) IPO, FPO आणि खाजगी प्लेसमेंटशी संबंधित तरतुदी

इ) टेकओव्हर कोड

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1921

[Total No. of Pages : 4

[6413]-33
Fourth Year B.A.LL.B. (Five Year Course)
LO-0707 : CRIMINAL MINOR ACTS
(2017 Pattern) (Semester - VII)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in Part A carries 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in Part B carries 10 marks.***
3) ***Answer any three questions from Part C. Each question in Part C carries 5 marks.***
4) ***Figures to the right indicate full marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Discuss the object and application of the Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015 with the relevant developments into the legislation.

Q2) Discuss the need of the Prevention of Corruption Act, 1988 with its legislative history, object and scope.

Q3) Discuss the historical backgound, scope and objectives of the Maharashtra Police Act, 1951.

Q4) Define organised crime and evaluate the procedure and punishment given under the Maharashtra Control of Organised Crime Act, 1999.

Q5) Define the narcotic drugs, psychotropic substance and procedure under the Narcotic Drugs and Psychotropic Substance Act, 1985.

P.T.O.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Elaborate the special procedure of change in rule of evidence and criminal procedure under the Maharashtra Control of Organised Crime Act, 1999.

Q7) Discuss the Salient Features of the Information Technology Act, 2000.

Q8) Define and analyse the term public servant and public duties under the Prevention of Corruption Act, 1988.

Q9) Critically examine the prohibition, control and regulation of narcotic drugs and psychotropic substances.

PART - C

Q10) Short Notes (Any Three): **[3×5=15]**

a) Cyber Crimes

b) Child Welfare Committee

c) Police Regulations

d) Appointment of Special Judges under Prevention of Corruption Act, 1988

e) Interception of Wire, Electronic or Oral Communication under MCOCA

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1921

[6413]-33

Fourth Year B.A.LL.B. (Five Year Course)

LO-0707 : CRIMINAL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester - VII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *80*

सूचना :-

1) भाग–अ मधील कोणतेही तीन प्रश्न करून पहा. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
2) भाग–ब मधील कोणतेही दोन प्रश्न करून पहा. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
3) भाग–क मधील कोणतेही तीन प्रश्न करून पहा. भाग–क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.
4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग–अ **[3×15=45]**

प्र.1) किशोर न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) अधिनियम, 2015 चा उद्देश आणि अनुप्रयोग कायद्यातील संबंधित विकासासह चर्चा करा.

प्र.2) भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा, 1988 ची आवश्यकता त्याच्या कायदेविषयक इतिहास, उद्देश आणि व्याप्तीसह चर्चा करा.

प्र.3) महाराष्ट्र पोलिस अधिनियम 1951 ची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, व्याप्ती व उद्दिष्टे यांची चर्चा करा.

प्र.4) संघटित गुन्हेगारीची व्याख्या करणे व महाराष्ट्र संघटित गुन्हेगारी नियंत्रण अधिनियम 1999 अन्वये देण्यात आलेल्या कार्यपद्धती व शिक्षेचे मूल्यमापन करणे.

प्र.5) नार्कोटिक्स ड्रग्स अँड सायकोट्रॉपिक सबस्टन्स ॲक्ट 1985 अंतर्गत अंमली पदार्थ, सायकोट्रॉपिक पदार्थ आणि प्रक्रिया परिभाषित करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.6) महाराष्ट्र संघटित गुन्हेगारी नियंत्रण अधिनियम 1999 अन्वये पुराव्याचे नियम आणि फौजदारी प्रक्रियेत बदल करण्याची विशेष प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.7) माहिती तंत्रज्ञान कायदा, 2000 च्या ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्र.8) भ्रष्टाचार प्रतिबंधक अधिनियम 1988 अन्वये लोकसेवक व सार्वजनिक कर्तव्ये परिभाषित करणे.

प्र.9) अंमली पदार्थ व सायकोट्रॉपिक पदार्थांच्या प्रतिबंध, नियंत्रण व नियमनाची गंभीरपणे तपासणी करणे.

भाग–क

प्र.10) शॉर्ट नोट्स (कोणतेही तीन): **[3×5=15]**

अ) सायबर गुन्हे

ब) बालकल्याण समिती

क) पोलीस नियमावली

ड) भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा 1988 अन्वये विशेष न्यायाधीशांची नियुक्ती

इ) MCOCA अंतर्गत वायर, इलेक्ट्रॉनिक किंवा ओरल कम्युनिकेशनचे इंटरसेप्शन

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1922

[Total No. of Pages : 4

[6413]-34

Fourth Year B.A.LL.B. (Five Year Course)

LO-0708(D) : CO-OPERATIVE LAW

(2017 Pattern) (Semester - VII) (Optional Paper (d))

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A carries 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B carries 10 marks.***
3) ***Answer question no. 10 from Part-C as directed. Question No. 10 carries 5 marks.***

PART - A [3×15=45]

Q1) Explain salient feature of Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960.

Q2) What are powers of liquidators under Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960?

Q3) Discuss legal provisions related to Co-operative dispute.

Q4) Explain provisions relating to Budget, Account & Audit under the Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960.

Q5) Explain the provisions under Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960 regarding offences and penalties.

P.T.O.

PART - B [2×10=20]

Q6) Define Co-operative Society. Explain the fundamental principles of Co-operative Society.

Q7) Explain the provisions under Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960 relating to the Annual General Meeting and Special General Meeting.

Q8) Explain in detail the constitution and powers of Maharashtra State Co-operative Appellate Court.

Q9) Discuss characteristics of a Co-operative Society.

PART - C

Q10) Write Short note on any three: **[3×5=15]**

a) Principal State Partnership Fund and Subsidiary State Partnership Fund.

b) Reserve Fund under Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960.

c) Employees' Provident Fund under Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960.

d) Powers of Registrar.

e) Special General Body Meeting.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1922

[6413]-34

Fourth Year B.A.LL.B. (Five Year Course)

LO-0708(D) : CO-OPERATIVE LAW

(2017 Pattern) (Semester - VII) (Optional Paper (d))

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.

2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.

3) भाग–क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग–अ **[3×15=45]**

प्र.1) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, 1960 ची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.2) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, 1960 अंतर्गत लिक्विडेटर्सचे अधिकार काय आहेत?

प्र.3) सहकारी वादाशी संबंधित कायदेशीर तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.4) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, 1960 अंतर्गत अर्थसंकल्प, लेखा आणि लेखापरीक्षणाशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.5) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, 1960 अंतर्गत गुन्हे आणि दंड यासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.6) सहकारी संस्थेची व्याख्या करा. सहकारी संस्थेची मूलभूत तत्त्वे स्पष्ट करा.

प्र.7) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, 1960 अंतर्गत वार्षिक सर्वसाधारण सभा आणि विशेष सर्वसाधारण सभेशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.8) महाराष्ट्र राज्य सहकारी अपीलीय न्यायालयाची घटना आणि अधिकार यांचे तपशीलवार वर्णन करा.

प्र.9) सहकारी संस्थेची वैशिष्ट्ये यांची चर्चा करा.

भाग–क

प्र.10) कोणत्याही तीन लहान टीप लिहा. **[3×5=15]**

अ) प्रधान राज्य भागीदारी निधी आणि सहायक राज्य भागीदारी निधी

ब) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, 1960 अंतर्गत राखीव निधी

क) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, 1960 अंतर्गत कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी

ड) निबंधकांचे अधिकार

इ) विशेष सर्वसाधारण सभा

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1923

[Total No. of Pages : 4

[6413]-35

Fourth Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0709 : PRIVATE INTERNATIONAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - VII) (Optional Paper (e))

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A carries 15 marks.*
2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B carries 10 marks.*
3) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C carries 5 marks.*

PART - A [3×15=45]

Q1) Discuss the nature, scope and historical development of Private International Law. How has it evolved in the India legal system?

Q2) Discuss the process and stages of characterization in private international Law, emphasizing the importance of factual situation and connecting factors.

Q3) Explain the doctrine of renvoi in Private International Law. Explain in detail its process and different theories with examples.

Q4) Define domicile as a connecting factor in Private International Law. How does it determine jurisdiction in legal matters?

Q5) Analyze the transfer of immovable property under Private International Law. Discuss the concept of lex situs and its exceptions.

PART - B [2×10=20]

Q6) Define the theories of characterization in Private International Law. Discuss the primary and secondary characterization, focusing on comparative law.

Q7) Explain the concept of domicile of choice in Private International Law. Compare and contrast it with domicile of origin.

Q8) Discuss the proper law of contract in Private International Law. How is the freedom of choice exercised in contractual obligations?

Q9) Discuss the nature of marriage in Private International Law. Explore the validity of Marriage considering material and formal requirements in different legal systems.

PART - C [3×5=15]

Q10) Write short notes on any THREE.

a) Theories used in determining the applicable law in tort cases

b) Transfer of immovable property including the Mozambique rule

c) Legitimacy and legitimation in Private International Law

d) Rule of Res judicata

e) Performance and impossibility of performance

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1923

[6413]-35

Fourth Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0709 : PRIVATE INTERNATIONAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - VII) (Optional Paper (e))

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.

3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे स्वरूप, व्याप्ती आणि ऐतिहासिक विकास यावर चर्चा करा. भारतीय कायदेशीर व्यवस्थेत ती कशी विकसित झाली आहे?

प्र.2) खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्यातील व्यक्तिचित्रणाच्या प्रक्रियेची आणि टप्प्यांवर चर्चा करा, वास्तविक परिस्थिती आणि घटकांशी जोडणारे महत्त्व यावर जोर द्या.

प्र.3) खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्यात रेन्वाई डॉक्ट्रिनची चर्चा करा. उत्पत्ती, प्रक्रिया आणि विविध सिद्धांते उदाहरणांसह समजा.

प्र.4) खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्यामध्ये जोडणारा घटक म्हणून अधिवासाची व्याख्या करा. कायदेशीर बाबींमध्ये ते अधिकारक्षेत्र कसे ठरवते?

प्र.5) खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्यांतर्गत स्थावर मालमत्तेच्या हस्तांतरणाचे विश्लेषण करा. लेक्स सिटस या संकल्पनेची आणि त्यातील अपवादांची चर्चा करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.*6)* खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्यातील व्यक्तिचित्रणाच्या सिद्धांतांची व्याख्या करा. तुलनात्मक कायद्यावर लक्ष केंद्रित करून प्राथमिक आणि दुय्यम वैशिष्ट्यांवर चर्चा करा.

प्र.*7)* खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्यात डोमिसाईल ऑफ चॉईसचा संकल्पन समजा. त्याला मूल डोमिसाईलबरोबर तुलना करा आणि विचार करा.

प्र.*8)* खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्यात कराराचा योग्य कायदा सांगा. कराराच्या अधिकाराने कसे निवडले जाते हे चर्चा करा.

प्र.*9)* खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्यातील विवाहाच्या स्वरूपाची चर्चा करा. विविध कायदेशीर प्रणालींमधील साहित्य आणि औपचारिक आवश्यकता लक्षात घेऊन विवाहाची वैधता एक्सप्लोर करा.

भाग–क

प्र.*10)*कोणत्याही तीन लघु नोंद लिहा. **[3×5=15]**

अ) तोर्तोईस केसांमध्ये लागू केल्या जाणाऱ्या कायद्यांच्या सिद्धांत

ब) मोझांबिक नियमासह स्थावर मालमत्तेच्या हस्तांतरणाशी संबंधित तत्त्वे

क) खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्यात वैधता आणि वैधता

ड) रूल ऑफ रेस जुडिकाटा

इ) कामगिरी आणि कामगिरीची अशक्यता

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1924

[Total No. of Pages : 4

[6413]-36

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC - 0801: LABOUR AND INDUSTRIAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - VIII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from part A.Each question in part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from part B.Each question in part B is for 10 marks.***
3) ***Answer any three short answer questions from part C. Each question in part C is for 05 marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Define ''Strike'' and examine the provisions related to justified strike and lock out under the Industrial Disputes Act 1947.

Q2) Discuss in detailed provisions of annual leave with wages provided under Factories Act,1948.

Q3) Elaborate the given certification process of standing orders under the Industrial Employment (Standing orders) Act, 1946 and object of this legislation.

Q4) Discuss the term 'Accident arising in the course of employment and out of employment' with reference to decided cases.

Q5) 'The labour legislations are based on the Fundamental Rights provided under constitution of India'comment it.

PART - B [2×10=20]

Q6) Why there is need to fix minimum wages for worker? And explain the bases of fixing and revising minimum wages under the minimum wages Act, 1948.

Q7) Explain Welfare measures are social safeguards to the worker under the Factories act 1948.

Q8) What are the powers and role of labour and Industrial court constituted under the Maharashtra Recognition of Trade Unions and Prevention of Unfair Labour Practices Act,1971?

Q9) Explain the procedure of registration of establishment under the Contract Labour (Regulation and Abolition) Act, 1970.

PART - C [3×5=15]

Q10) Write a Short note on any three.

a) Industrial Dispute.

b) Permanent Total Disablement.

c) Payment of subsistence allowance.

d) Retrenchment.

e) Licensing of Contractors.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1924

[6413]-36

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC - 0801: LABOUR AND INDUSTRIAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - VIII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन लघु प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) ''संप'' ची व्याख्या करा आणि औद्योगिक विवाद कायदा 1947 अंतर्गत न्यायिक संप आणि टाळेबंद संबंधित तरतुदींचे परिक्षण करा.

प्र.2) कारखाना अधिनियम, 1948 अंतर्गत प्रदान केलेल्या वेतनासह वार्षिक रजेच्या तरतुदींची तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.3) औद्योगिक रोजगार (स्थायी आदेश) अधिनियम, 1946 अंतर्गत स्थायी आदेशांची दिलेली प्रमाणीकरण प्रक्रिया आणि या कायद्याचा उद्देश स्पष्ट करा.

प्र.4) निर्णय झालेल्या न्यायनिवाड्याचा संदर्भ देऊन 'रोजगारा दरम्यान आणि रोजगारा मुळे' होणारे अपघात या संज्ञेची चर्चा करा.

प्र.5) 'कामगार कायदे हे भारतीय राज्यघटनेत दिलेल्या मूलभूत अधिकारांवर आधारित आहेत' यावर टिप्पणी करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.*6)* कामगारांसाठी किमान वेतन निश्चित करण्याची गरज का आहे? आणि किमान वेतन कायदा, 1948 अंतर्गत किमान वेतन निश्चित करण्याचे आणि सुधारण्याचे आधार स्पष्ट करा.

प्र.*7)* कारखाना अधिनियम 1948 अंतर्गत स्पष्ट करा की कल्याणकारी उपाय हे कामगारांसाठी सामाजिक सुरक्षेचा तरतुदी आहेत.

प्र.*8)* महाराष्ट्र कामगार संघटना मान्यता आणि अनुचित कामगार प्रथा प्रतिबंधक कायदा, 1971 अंतर्गत स्थापन केलेल्या कामगार आणि औद्योगिक न्यायालयाचे अधिकार आणि भूमिका काय आहेत?

प्र.*9)* कंत्राटी कामगार सेवा (विनियमन आणि उच्चाटन) अधिनियम, 1970 अंतर्गत आस्थापनेच्या नोंदणीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

भाग–क

प्र.*10)* कोणत्याही तीन संक्षिप्त टीपा लिहा : **[3×5=15]**

अ) औद्योगिक विवाद

ब) कायमचे एकूण अपंगत्व

क) निर्वाह भत्ता (Payment of subsistence allowance)

ड) छाटणी

इ) कंत्राटदाराना परवाना देणे

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 9]

SEAT No. :

PD1925

[Total No. of Pages : 4

[6413]-37

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC-0802 : JURISPRUDENCE

(2017 Pattern) (Semester-VIII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Each question in Part A is for 15 Marks. Answer any three questions from Part A.***
2) ***Each question in Part B is for 10 marks. Answer any two questions from Part B.***
3) ***Question No. 9 is for 15 marks. Answer question No. 9. from Part C as directed.***

PART - A [3×15=45]

Q1) Discuss the nature, scope and utility of jurisprudence.

Q2) State and explain the important features of Historical School.

Q3) Discuss and evaluate in detail Austin's Positive Law Theory.

Q4) Explain Pure Theory of Law expounded by Kelsen. State its merits and demerits and its relevance to Indian Legal System.

Q5) What are the salient features of Sociological School of Law.

P.T.O.

PART - B [2×10=20]

Q6) Explain the essential features and significance of possession.

Q7) Define custom and state how custom becomes law.

Q8) Define Ownership. Explain the various characteristics of ownership and different kinds of Ownership.

PART - C

Q9) Answer any Three. **[3×5=15]**

a) Legal Status of unborn person

b) Vicarious liability

c) Natural Law

d) American realism

e) Negligence

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 9]

PD1925

[6413]-37

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC-0802 : JURISPRUDENCE

(2017 Pattern) (Semester-VIII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 80*

सूचना :- *1)* भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे. भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

2) भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे. भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

3) प्रश्न क्रमांक 9 हा 15 गुणांचा आहे. निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 9 चे उत्तर द्या.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.*1)* न्याय शास्त्राचे स्वरूप, व्याप्ती आणि उपयुक्तता यावर चर्चा करा.

प्र.*2)* ऐतिहासिक शाळेची महत्त्वाची वैशिष्ट्ये सांगा आणि स्पष्ट करा.

प्र.*3)* ऑस्टीनच्या सकारात्मक कायद्याच्या सिद्धांतावर तपशीलवार चर्चा करा आणि मूल्यांकन करा.

प्र.*4)* केल्सन यांनी स्पष्ट केलेल्या कायद्याचा शुद्ध सिद्धांत स्पष्ट करा. त्याचे गुण आणि तोटे आणि भारतीय कायदेशीर व्यवस्थेशी त्याची प्रासंगिकता सांगा.

प्र.*5)* सोशियोलॉजिकल स्कूल ऑफ लॉची ठळक वैशिष्ट्ये कोणती आहेत?

<u>भाग-ब</u> **[2×10=20]**

प्र.6) ताब्यात घेण्याची आवश्यक वैशिष्ट्ये आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.7) प्रथा परिभाषित करा आणि प्रथा कायदा कसा बनतो ते सांगा?

प्र.8) मालकीची व्याख्या करा. मालकीची विविध वैशिष्ट्ये आणि मालकीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

<u>भाग-क</u>

प्र.9) कोणतेही तीन सोडवा. **[3×5=15]**

अ) न जन्मलेल्या व्यक्तीची कायदेशीर स्थिती

ब) विविध दायित्व

क) नैसर्गिक कायदा

ड) अमेरिकन वास्तववाद

इ) निष्काळजीपणा

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-2873

[Total No. of Pages : 4

[6413]-38

B.A.LL.B.

(Fourth Year of Five Years Law Course)

LC-0803 : LAW OF EVIDENCE

(2017 Pattern) (Semester - VIII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in part B is for 10 marks.***
3) ***Answer Question no. 10 from Part C as directed. The Question no. 10 is for 15 marks.***

PART - A **[3 × 15 = 45]**

Q1) What is an admission? Explain the circumstances in which admissions are relevant.

Q2) Enumerate, as to which persons are competent to testify as a witness and the exceptions to them as per The Bhartiya Sakshya Adhiniyam, 2023.

Q3) Define evidence. Explain different kinds of evidence.

Q4) Define burden of proof. What are the general principles of burden of proof?

Q5) Who is an Expert. Explain the subjects on which an expert is Competent to testify. Assess the value of Expert opinion.

PART - B **[2 × 10 = 20]**

Q6) What is examination-in-chief? What is cross-examination? Can one defendant cross-examine another co-defendant?

Q7) Discuss the law on exclusion of oral by documentary Evidence.

Q8) State the provisions of the Indian Evidence relating to statement made by persons who cannot be called as witness.

Q9) Discuss Primary Evidence and Secondary Evidence. Enumerate the cases in which Secondary evidence relating to documents may by given.

PART - C

Q10) **Write short note (any three) :** **[3 × 5 = 15]**

a) Fact in issue

b) Accomplice

c) Examination of witnesses

d) Confession in police custody

e) Conclusive proof

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 10]

PD-2873

[6413]-38

B.A.LL.B.

(Fourth Year of Five Years Law Course)

LC-0803 : LAW OF EVIDENCE

(पुराव्याचा कायदा)

(2017 Pattern) (Semester - VIII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना :
1) *भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.*
2) *भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.*
3) *भाग क मधील प्रश्न क्र. 10 चे उत्तर निर्देशानुसार द्या. प्रश्न क्र. 10 हा 15 गुणांसाठी आहे.*

भाग - अ [3 × 15 = 45]

प्रश्न 1) कबुली म्हणजे काय? कोणत्या परिस्थितीत कबुली संबद्ध आहे ते स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) साक्षीदार म्हणून साक्ष देण्यास कोणत्या व्यक्ती सक्षम आहेत आणि भारतीय साक्ष अधिनियम, 2023 नुसार त्यांना कोणते अपवाद आहेत ते सांगा.

प्रश्न 3) पुरावे परिभाषित करा. पुराव्याचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) शाबिता चा भार परिभाषित करा. शाबिता चा भार याचे सामान्य तत्व काय आहेत?

प्रश्न 5) तज्ञ म्हणजे कोण आहे. कोणत्या विषयांवर तज्ञ साक्ष देण्यास सक्षम आहे ते स्पष्ट करा. तज्ञांच्या मताचे कायदेशिर महत्व सांगा.

भाग – ब [2 × 10 = 20]

प्रश्न 6) सरतपासणी म्हणजे काय? उलटतपासणी म्हणजे काय? एक प्रतिवादी दुसऱ्या सह–प्रतिवादीची उलटतपासणी करु शकतो का?

प्रश्न 7) लेखी पुराव्यामुळे तोंडी पुरावा अपवर्जित होणे यावर चर्चा करा.

प्रश्न 8) साक्षीदार म्हणून बोलावता येत नाही अशा व्यक्तींनी दिलेल्या जबाबाशी संबंधित भारतीय साक्ष अधिनियम, 2023 मधिल तरतुदी सांगा.

प्रश्न 9) अव्वल / प्राथमिक पुरावा आणि दुय्यम पुरावा यावर चर्चा करा. दस्तऐवजां संबंधित दुय्यम पुरावे कोणत्या प्रसंगांमध्ये / प्रकरणांमध्ये दिले जाऊ शकतात ते सांगा.

भाग – क

प्रश्न 10) टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) : [3 × 5 = 15]

अ) वादतथ्ये

ब) सहअपराधी

क) साक्षीदारांची तपासणी

ड) पोलिस कोठडीत दिलेला कबुलीजबाब

इ) निर्णायक पुरावा

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1926

[Total No. of Pages : 4

[6413]-39

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
ALTERNATE DISPUTE RESOLUTION SYSTEM
LP-0804 : Practical Training Paper - II
(2017 Pattern) (Semester - VIII)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part 'A'. Each question in part A is for 15 marks.***
2) ***Attempt any two questions from Part 'B'. Each question in part B is for 10 marks.***
3) ***Attempt any three questions from Part 'C'. Each question in part C is for 5 marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Explain the procedure laid down for "Conduct of Arbitral Proceedings" Under The Arbitration And Conciliation Act 1996.

Q2) Elaborate the procedure on when can a court grant an Interim Award during an arbitration proceedings.

Q3) Explain what is Conciliation and elaborate the procedure in The Arbitration and Conciliation Act 1996.

Q4) Lok Adalat is one of the important alternative dispute resolution systems in India. Explain the concept of Lok Adalat.

Q5) After an arbitral award is being granted, is there a procedure for correction and interpretation of the award? If yes, elaborate on the same.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Can an Arbitral Tribunal grant interim measures? If yes, elaborate the provisions for interim measures granted by an arbitral tribunal.

Q7) Discuss the Jurisdiction of "Arbitral Tribunal" under The Arbitration And Conciliation Act 1996. Elaborate with case laws.

Q8) What is the time limit for an Arbitral Award to be granted? Elaborate the Provision mentioned in The Arbitration and Conciliation Act 1996.

Q9) Elaborate on how an foreign award is enforced under Geneva Convention.

PART - C

Q10) Write short note on (Any three) **[3×5=15]**

a) Costs

b) New York convention

c) Enforcement of arbitral award

d) Appeal

e) Termination of arbitration proceedings

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1926

[[6413]-39

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
ALTERNATE DISPUTE RESOLUTION SYSTEM
LP-0804 : Practical Training Paper - II
(2017 Pattern) (Semester - VIII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :- *1)* भाग-अ मधून कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग-ब मधून कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग-क मधून कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.*1)* लवाद आणि सामंजस्य कायदा 1996 अंतर्गत ''लवादाच्या कार्यवाहीच्या संचालनासाठी'' विहित कार्यपद्धती स्पष्ट करा.

प्र.*2)* लवादाच्या कार्यवाहीदरम्यान न्यायालय अंतरिम निवाडा कधी देऊ शकते यावर प्रक्रिया विस्तृत करा.

प्र.*3)* लवाद आणि सामंजस्य कायदा 1996 मध्ये सामंजस्य काय आहे ते स्पष्ट करा आणि प्रक्रिया विस्तृत करा.

प्र.*4)* लोकअदालत ही भारतातील महत्त्वाची पर्यायी विवाद निराकरण प्रणाली आहे. लोकअदालतची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.*5)* लवादाचा निवाडा दिल्यानंतर, निवाड्याची दुरूस्ती आणि अर्थ लावण्याची प्रक्रिया आहे का? जर होय, तर ते सविस्तरपणे सांगा.

भाग–ब [2×10=20]

प्र.6) लवाद न्यायाधिकरण अंतरिम उपाय मंजूर करू शकते का? होय असल्यास, मध्यस्थ न्यायाधिकरणाने दिलेल्या अंतरिम उपायांसाठीच्या तरतुदी विस्तृत करा.

प्र.7) लवाद आणि सामंजस्य कायदा 1996 अंतर्गत ''लवाद न्यायाधिकरण'' च्या अधिकारक्षेत्रावर चर्चा करा. केस कायद्यांसह विस्तृत करा.

प्र.8) लवाद निवाडा मंजूर करण्यासाठी वेळ मर्यादा काय आहे? लवाद आणि सामंजस्य कायदा 1996 मध्ये नमूद केलेली तरतूद स्पष्ट करा.

प्र.9) परदेशी पुरस्काराची अंमलबजावणी कशी केली जाते ते स्पष्ट करा – जिनिव्हा अधिवेशन.

भाग–क

प्र.10) छोटी टीप लिहा. [3×5=15]

अ) लवादाचा खर्च

ब) न्यूयॉर्क अधिवेशन

क) लवादाच्या निवाड्याची अंमलबजावणी

ड) अपील

इ) लवादाच्या कार्यवाही समाप्ती

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1927

[Total No. of Pages : 4

[6413]-40

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0805 : HUMAN RIGHTS LAW AND PRACTICE
(2017 Pattern) (Semester - VIII)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part-A. Each question in part-A is for 15 marks.***
2) ***Attempt any two questions from Part-B. Each question in part-B is for 10 marks.***
3) ***Attempt any three questions from Part-C. Each question in part-C is for 5 marks.***

PART - A

Attempt Any Three. **[3×15=45]**

Q1) Elaborate the civil and political rights given in ICCPR with the Part III of Constitution of India.

Q2) Elaborate the basic components like value, dignity, equality, justice, ethics of Human Rights and its significance.

Q3) Explain in details the powers and functions of the Committee on Rights of the Child under the Convention on Rights of Child, 1989.

Q4) Explain in details the role of United Nation in Promotion of Human Rights Education.

Q5) Elucidate the constitution, powers and functions of National Commission for Women.

PART - B

Attempt Any Two. **[2×10=20]**

Q6) Explain the nature, scope and functions of National Human Rights Commission in India.

Q7) Discuss the political rights of First Generation of Human Rights.

Q8) Elaborate the object and nature of the Protection of Human Rights Act, 1993.

Q9) Discuss the provisions of Universal Declaration of Human Rights (UDHR) 1948, in relation to Part III of Indian Constitution.

PART - C

Q10) Write short notes : Attempt any three. **[3×5=15]**

a) Vulnerable Groups

b) Human Rights Council

c) National Human Right Commission

d) Human Rights of Minorities

e) Human Rights of HIV/AIDS patients

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1927

[6413]-40

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0805 : HUMAN RIGHTS LAW AND PRACTICE

(2017 Pattern) (Semester - VIII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 80*

सूचना :- *1)* भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग–क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग–अ **[3×15=45]**

प्र.1) भारतीय राज्यघटनेच्या भाग III सह ICCPR मध्ये दिलेले नागरी आणि राजकीय अधिकार विस्तृत करा.

प्र.2) मानवी हक्कांचे मूल्य, प्रतिष्ठा, समानता, न्याय, नैतिकता यासारखे मूलभूत घटक आणि त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.3) बाल हक्क अधिवेशन, 1989 अंतर्गत बाल हक्क समितीचे अधिकार आणि कार्ये तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्र.4) मानवाधिकार शिक्षणाच्या प्रचारात संयुक्त राष्ट्रसंघाची भूमिका तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्र.5) राष्ट्रीय महिला आयोगाची घटना, अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.

भाग-ब **[2×10=20]**

प्र.6) भारतातील राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाचे स्वरूप, कार्यक्षेत्र आणि कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.7) मानवी हक्कांच्या पहिल्या पिढीच्या राजकीय अधिकारांची चर्चा करा.

प्र.8) मानवी हक्क संरक्षण कायदा, 1993 चे हेतू आणि स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.9) भारतीय राज्यघटनेच्या भाग तीन च्या संबंधात सार्वत्रिक मानवाधिकार घोषणा (UDHR) 1948 च्या तरतुदींची चर्चा करा.

भाग-क

प्र.10) लहान नोट्स लिहा. (कोणत्याही तीन) **[3×5=15]**

अ) असुरक्षित गट

ब) मानवाधिकार परिषद

क) राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोग

ड) अल्पसंख्याकांचे मानवी हक्क

इ) एचआयव्ही/एड्स रूग्णांचे मानवी हक्क

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1928

[Total No. of Pages : 4

[6413]-41

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LO-0806 : COMPETITION LAW

(2017 Pattern) (Semester - VIII)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Each question in Part A is for 15 Marks. Answer any three questions from Part A.***
2) ***Each question in Part B is for 10 marks. Answer any two questions from Part B.***
3) ***Question No. 10 is for 15 marks. Answer question No. 10. from Part C as directed.***

PART - A [3×15=45]

Q1) Discuss in detail relation between Competition Law and Intellectual Rights.

Q2) Discuss in detail constitution, powers and functions of Competition Commission of India.

Q3) Discuss in detail History and development of competition law in India.

Q4) What is the meaning of 'Market'. Explain different types of market and their importance.

Q5) What is the abuse of dominant position? Explain the procedure for inquiry into abuse of dominant position.

P.T.O.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) What do you mean by Merger and discuss various types of merger.

Q7) Explain the procedure of enquiry by Competition Commission of India.

Q8) What are the salient feature of Monopolies And Restrictive Trade Practices Act, 1969.

Q9) Explain the circumstances under which penalty may be imposed under Competition Act 2002.

PART - C

Q10) Write short notes on any three. **[3×5=15]**

a) Private Equity Investment

b) Competition Appellate Board

c) Report of Sachar Committee on Competition Law

d) Overview of Competitor Law in USA

e) Competition law and Article 30 (b) and (c) of the constitution.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1928

[6413]-41

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Course)
LO-0806 : COMPETITION LAW
(2017 Pattern) (Semester - VIII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 80*

सूचना :- *1)* भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे. भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

2) भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे. भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

3) प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे. निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तरे द्या.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) प्रतिस्पर्धा अधिनियम आणि बौद्धिक हक्क यांच्यातील संबंधांवर सविस्तर चर्चा करा.

प्र.2) भारतीय प्रतिस्पर्धा आयोगाची घटना, अधिकार आणि कार्ये यावर सविस्तर चर्चा करा.

प्र.3) भारतातील प्रतिस्पर्धा अधिनियमाचा इतिहास आणि विकास यावर सविस्तर चर्चा करा.

प्र.4) 'मार्केट' म्हणजे काय? बाजाराचे विविध प्रकार आणि त्यांचे महत्त्व समजावून सांगा.

प्र.5) वर्चस्ववादी पदाचा गैरवापर म्हणजे काय? प्रबळ पदाच्या गैरवापराच्या चौकशीची प्रक्रिया समजावून सांगा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.6) विलीनीकरण म्हणजे काय आणि विलीनिकरणाच्या विविध प्रकारांवर चर्चा करा.

प्र.7) भारतीय प्रतिस्पर्धा आयोगाच्या चौकशीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.8) मक्तेदारी आणि प्रतिबंधात्मक व्यापार पद्धती अधिनियम, 1969 चे ठळक वैशिष्ट्य काय आहे?

प्र.9) प्रतिस्पर्धा अधिनियम 2002 अन्वये कोणत्या परिस्थितीत दंड आकारला जाऊ शकतो हे स्पष्ट करा.

भाग–क

प्र.10) कोणत्याही तीन नोट्स लिहा. **[3×5=15]**

अ) खाजगी इक्विटी गुंतवणूक

ब) स्पर्धा अपीलीय बोर्ड

क) प्रतिस्पर्धा अधिनियम सच्चर समितीचा अहवाल

ड) अमेरिकेतील प्रतिस्पर्धा अधिनियम आढावा लिहा.

इ) प्रतिस्पर्धा अधिनियम आणि भारतीय घटनेचे कलम 30 (ब) व (क)

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1929

[Total No. of Pages : 4

[6413]-42

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0807 : VULNERABLE AND DISADVANTAGED GROUPS AND CRIMINAL LAW
(2017 Pattern) (Semester - VIII)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Attempt any 3 questions in Part A carrying 15 marks each.***
2) ***Attempt any 2 questions in Part B carrying 10 marks each.***
3) ***Attempt any 3 short notes in Part C carrying 5 marks each.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Discuss the externment procedure of a person likely to commit an offence of atrocities under Scheduled Caste / Scheduled Tribe Act 1989.

Q2) Discuss the aggravated penetrative sexual assault and punishment there for under POSCO Act, 2012.

Q3) Explain the role of law to overcome discrimination.

Q4) Explain the various forms of the evil practice of "untouchability" with punishment under the protection of civil Rights Act 1955.

Q5) Explain in detail the constitution, tenure, meetings, vacancies, disqualification and function of Central Advisory Board under PCPNDT Act, 1994.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Discuss the provision of the special courts and special public prosecutor under SC/ST Act, 1989.

Q7) Discuss the Prohibitory and Regulatory provision under the PCPNDT Act, 1994.

Q8) Define 'Dowry'. Discuss penalty for giving or taking dowry under Dowry Prohibition Act 1961.

Q9) Explain in detail 'Social Landscape of Prostitution'.

PART - C

Q10) Write short notes on any three. **[3×5=15]**

a) Duty of the state government under the protection of Civil Rights Act, 1955.

b) Collective fine under SC/ST Act, 1989.

c) Special Courts under the POCSO Act, 2012.

d) Objectives of the POCSO Act, 2012.

e) Dowry a social menace.

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1929

[6413]-42

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0807 : VULNERABLE AND DISADVANTAGED GROUPS AND CRIMINAL LAW
(2017 Pattern) (Semester - VIII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[*एकूण गुण *: 80*

सूचना :- *1)* भाग-अ मध्ये कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.

2) भाग-ब मध्ये कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.

3) भाग-क मध्ये प्रत्येकी 5 गुण असलेल्या कोणत्याही 3 छोट्या नोट्स लिहा.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती कायदा 1989 अंतर्गत अत्याचाराचा गुन्हा करण्याची शक्यता असलेल्या व्यक्तीच्या बाह्य प्रक्रियेची चर्चा करा.

प्र.2) POSCO कायदा, 2012 अंतर्गत उत्तेजित होणारे लैंगिक अत्याचार आणि शिक्षेची चर्चा करा.

प्र.3) भेदभाव दूर करण्यासाठी कायद्याची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.4) नागरी हक्क, कायदा 1955 च्या संरक्षणाखाली शिक्षेसह ''अस्पृश्यता'' या दुष्ट प्रथेचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.5) PCPNDT कायदा, 1994 अंतर्गत केंद्रीय सल्लागार मंडळाची घटना, कार्यकाळ, बैठका, रिक्त पदे, अपात्रता आणि कार्य यांचे तपशीलवार वर्णन करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.6) SC/ST कायदा, 1989 अंतर्गत विशेष न्यायालये आणि विशेष सरकारी वकील यांच्या तरतुदीची चर्चा करा.

प्र.7) PCPNDT कायदा, 1994 अंतर्गत प्रतिबंधात्मक आणि नियामक तरतुदीची चर्चा करा.

प्र.8) 'हुंडा' ची व्याख्या करा. हुंडा बंदी कायदा 1961 अंतर्गत हुंडा देणे किंवा घेणे यावरील दंडाची चर्चा करा.

प्र.9) 'वेश्या व्यवसायाचे सामाजिक भूदृश्य' तपशीलवार स्पष्ट करा.

भाग–क

प्र.10) कोणत्याही तीनवर लहान टिपा लिहा. **[3×5=15]**

अ) नागरी हक्क कायदा, 1955 च्या संरक्षणाखाली राज्य सरकारचे कर्तव्य

ब) SC/ST कायदा, 1989 अंतर्गत सामूहिक दंड

क) POCSO कायदा, 2012 अंतर्गत विशेष न्यायालये

ड) POCSO कायदा, 2012 ची उद्दिष्टे

इ) हुंडा हा एक सामाजिक धोका

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1930

[Total No. of Pages : 4

[6413]-43

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LO-0808 : CIVIL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester - VIII)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Attempt any 3 questions in part A carrying 15 marks each.***
2) ***Attempt any 2 questions in part B carrying 10 marks each.***
3) ***Attempt any 3 shorts notes in part C carrying 5 marks each.***

PART - A

Attempt any Three Questions. Each Question Carries 15 Marks. **[45]**

Q1) Discuss in detail the object application and various definitions under the Interest Act, 1978.

Q2) Explain the relevant provision of Maharashtra Civil Courts Act, 1869 relating to appointment, jurisdiction and classes of Civil judges.

Q3) Discuss the important provisions of Suit Valuation Act, 1887 relating to valuation of suits relating to land.

Q4) Which documents are registrar-able documents under Registration Act, 1908 explain in the light of contents of documents.

Q5) Explain in detail the law relating to parties to negotiable instrument and their rights and liabilities.

P.T.O.

PART - B

Attempt any Two Questions. Each Question Carries 10 Marks. **[20]**

Q6) Explain the powers and functions of different authorities established under Indian Stamp Act, 1958.

Q7) Explain in detail the law relating to negotiation as per the provisions of Negotiable Instrument Act, 1881.

Q8) Explain the law relating to registration and deposits of wills under the Registration Act, 1908.

Q9) Discuss the law relating to documents chargeable to court fees as per the provisions of Maharashtra Court Fees Act, 1959.

PART - C

Q10) Attempt any three Short notes. Each Question Carries Five Marks. **[15]**

a) Power of an Arbitrator to award Interest

b) Transfer of Suits and appeals

c) Objection to over valuation or under valuation

d) Multifarious suits

e) Discharge from Liability under Negotiable Instrument Act, 1881

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1930

[6413]-43

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LO-0808 : CIVIL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester - VIII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 80*

सूचना :- *1)* भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.

3) निर्देशानुसार प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या, प्रश्न क्रमांक 10 मध्ये एकूण 15 गुण आहेत.

4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ

कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्नास 15 गुण आहेत. **[45]**

प्र.1) व्याजाचा फायदा 1978 चा उद्देश व्याप्ती आणि महत्वाच्या व्याख्या चे सखोल विश्लेषण करा.

प्र.2) महाराष्ट्र दिवाणी न्यायालय कायदा 1869 मधील न्यायाधीशांच्या नेमणूक, अधिकारक्षेत्र आणि दिवाणी न्यायालयनाचे वर्गीकरण संबंधित तरतुदींचे विवेचन करा.

प्र.3) दाव्याची किमंत ठरवणार कायदा, 1887 मधील जमिनीच्या दाव्याची किमंत ठरवणाऱ्या तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.4) नोदंणी कायदा 1908 च्या तरतुदींनुसार कुठले दस्त हे नोंदणी करणे आवश्यक आहे व सदरील दस्त मधील मजकुराचा नोंदणी करण्यासाठी काय संबंध असतो याचे विवेचन करा.

प्र.5) परक्राम्य संलेख साठी आवश्यक असणारे सभासद आणि त्यांचे अधिकार व जबाबदाऱ्या विशद करा.

भाग–ब

कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्नास 10 गुण आहेत. **[20]**

प्र.6) भारतीय मुन्द्रानक कायदा 1958 अंतर्गत स्थापन करण्यात आलेल्या विविध प्राधिकरणाचे अधिकार आणि कार्य विशद करा.

प्र.7) परक्राम्य संलेख कायदा 1881 च्या तरतुदी नुसार परक्राम्य या संकल्पनेबाबतचा कायदा विशद करा.

प्र.8) भारतीय नोंदणी कायदा 1908 मधील मृत्यूपत्र नोंदणी आणि जमा करण्या संदर्भातील कायद्याच्या तरतुदींचा उहापोह करा.

प्र.9) महाराष्ट्र न्यायालयीन शुल्क कायदा 1959 अंतर्गत कोणत्या कागदपत्रांसाठी न्यायालयीन शुल्क भरावे लागते याची चर्चा करा.

भाग–क

प्र.10) कुठल्याही तीन टिपा लिहा. प्रत्येक प्रश्नास 5 गुण आहेत. **[15]**

अ) लवादाचे व्याज आकारणाचे अधिकार विशद करा

ब) दावे आणि अपिलांचे हस्तांतरण

क) दाव्याची किमंत कमी अधिक झाल्यास हरकत

ड) विविध विषय समावेशित असणारा दावा

इ) परक्राम्य संलेख कायद्या, 1881 अंतर्गत जबाबदारीतून मुक्तता

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1931

[Total No. of Pages : 4

[6413]-44

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0809 (E) : INTERNATIONAL ECONOMIC LAW

(2017 Pattern) (Semester - VIII)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer question No.10 from Part C as directed. The question No.10 is for 15 marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Define International Economic Law (IEL). Trace the Origin & Development of IEL while focusing on its nature and sources.

Q2) Explain the dispute settlement system under WTO.

Q3) Discuss in detail the emergence of Bretton Woods System and its contribution to the global economy.

Q4) Explain the structure, power and functions of IMF and World Bank.

Q5) Explain the history of GATT with special reference to GATT 1994. How is the principle of National Treatment different from the most favoured nation treatment?

PART - B

[2×10=20]

Q6) What are the Fundamental principles of NIEO?

Q7) Discuss the objective, scope and functions of WTO.

Q8) What is the role and types of Foreign Direct Investment?

Q9) Write a detailed note on Charter of Economic Rights and Duties.

PART - C

Q10) Write short notes on any three. **[3×5=15]**

a) Functions of BRICS

b) Structure and Powers of G20

c) Sustainable Development Goals

d) General Exceptions to Article XX and XXI of GATT 1994

e) International Sale and Carriage of Goods

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1931

[6413]-44

Fourth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0809 (E) : INTERNATIONAL ECONOMIC LAW

(2017 Pattern) (Semester - VIII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :- *1)* भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग–क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे निर्देशानुसार उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग–अ **[3×15=45]**

प्र.*1)* आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायदा (आयईएल) परिभाषित करा. आयईएलचे स्वरूप आणि स्रोत वर लक्ष केंद्रित करताना त्याची उत्पत्ती आणि विकास शोधा.

प्र.*2)* डब्ल्यूटीओ अंतर्गत वाद निवारण प्रणाली स्पष्ट करा.

प्र.*3)* ब्रेटन वुड्स सिस्टीमचा उदय आणि जागतिक अर्थव्यवस्थेतील त्याचे योगदान यावर सविस्तर चर्चा करा.

प्र.*4)* आयएमएफ आणि जागतिक बँकेची रचना, शक्ती आणि कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.*5)* गॅट 1994 च्या विशेष संदर्भासह गॅटचा इतिहास समजावून सांगा. नॅशनल ट्रीटमेंटचे तत्त्व मोस्ट फेवर्ड नेशन ट्रीटमेंटपेक्षा कसे वेगळे आहे?

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.6) एनआयईओची मूलभूत तत्त्वे कोणती आहेत?

प्र.7) डब्ल्यूटीओचे उद्दिष्ट, व्याप्ती आणि कार्ये यावर चर्चा करा.

प्र.8) प्रत्यक्ष परकीय गुंतवणुकीची भूमिका आणि प्रकार काय आहेत?

प्र.9) आर्थिक हक्क व कर्तव्यांची सनद यावर सविस्तर टिपण लिहा.

भाग–क

प्र.10)कोणत्याही तीन वर लघुटिप्पण्या लिहा. **[3×5=15]**

अ) ब्रिक्सची कार्ये

ब) जी – 20 ची रचना आणि अधिकार

क) शाश्वत विकास उद्दिष्टे

ड) गॅट 1994 च्या कलम एक्सएक्स आणि एक्सएक्सआयला सामान्य अपवाद

इ) मालाची आंतरराष्ट्रीय विक्री व वाहतूक

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. : [ ]

PD1932

[Total No. of Pages : 4

[6413]-45

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC 0901 : CIVIL PROCEDURE CODE

(2017 Pattern) (Semester - IX)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *From Part-A, Answer any three questions. Each question carries 15 marks.*
2) *From Part-B, Answer any two questions. Each question carries 10 marks.*
3) *Answer question No. 10 as directed, question 10 carries 15 marks in total.*
4) *Figures to the right indicate full marks.*

PART-A [3×15=45]

Q1) What is meant by pleading? Explain in detail the rules relating to pleading.

Q2) Define decree. Explain in details modes of execution of decree.

Q3) Write in detail on jurisdiction and place of suing, relating to Civil Court.

Q4) Enumerate the provisions relating to suits by or against a minor and a person of Unsound mind.

Q5) "Acknowledgement in writing gives rise to a fresh period of limitation" Elucidate, what are the requisites of valid acknowledgement?

PART-B [2×10=20]

Q6) State the effect of death, marriage and insolvency of a party to a civil suit.

Q7) How easementary rights are acquired under the provisions of the Limitation Act, 1963?

Q8) How is the period of limitation is computed in case of legal disability?

Q9) Explain the rules of procedure as regarding withdrawal or compromise of suits .

P.T.O.

PART-C

Q10) Write short notes (Attempt Any Three) **[3×5=15]**

a) Mesne profit

b) Return of plaint

c) Condonation of delay

d) Caveat

e) Inherent powers of Court

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

PD1932

[6413]-45

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC 0901 : CIVIL PROCEDURE CODE

(2017 Pattern) (Semester - IX)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :– *1)* भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.

2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.

3) भाग–क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

भाग–अ **[3×15=45]**

प्र.1) "विनवणी" म्हणजे काय स्पष्ट करा. तसेच विनवणी बाबतचे नियम विषद करा.

प्र.2) "हुकुमनामा" ची व्याख्या लिहा. हुकुमनामा अंमलात आणण्याच्या वेगवेगळया प्रक्रियेचे विवरण व स्पष्टीकरण करा.

प्र.3) दिवाणी न्यायालयाशी संबंधित दाव्याचे अधिकार क्षेत्र आणि ठिकाण यावर तपशिलवार नोंद लिहा.

प्र.4) अज्ञान बालक व मतिमंद व्यक्तिच्या बाजुने व विरूद्ध दावे लावण्यासंदर्भातील तरतुदी लिहा.

प्र.5) "लेखी पोहचपावतीमुळे नविन मर्यादेचा कालावधी वाढते" वेध पावतीसाठी आवश्यक गोष्टी काय आहेत याचे स्पष्टीकरण करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.6) दिवाणी दाव्यामध्ये पार्टीचा मृत्यू, लग्न वा दिवाळखोरी झाल्याने कोणत्या स्वरूपाचा परिणम होतो. ते स्पष्ट करा.

प्र.7) मुदत अधिनियम, 1963 अंतर्गत सुविधा अधिकार कसे समाविष्ट केलेले आहे ते स्पष्ट करा.

प्र.8) वैध निः समर्थता बाबतीत मर्यादा कालावधीची गणना कशी केली जाते. ते स्पष्ट करा.

प्र.9) दावे मागे घेण्याबाबत किंवा तडजोड करण्यासंदर्भात प्रक्रियेचे नियम स्पष्ट करा.

भाग–क

प्र.10)कोणतेही तीन संक्षिप्तात लिहा. **[3×5=15]**

अ) दरम्यानचा नफा

ब) दावा परत देणे

क) विलंब माफी

ड) कॅव्हेट अर्ज

इ) न्यायालयाचे उपजत अधिकार

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1933

[Total No. of Pages : 4

[6413]-46

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LC-0902 : INTERPRETATION OF STATUTES

(2017 Pattern) (Semester - IX)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *All Parts are compulsory.*
2) *Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.*
3) *Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.*
4) *Answer any three questions from Part-C. Each question in Part-C is for 5 marks.*

PART - A [3×15=45]

Q1) Explain the significance of expiry and repealing of statutes.

Q2) What is Mischief Rule? Discuss the rule with the help of decided case laws.

Q3) Explain the significance of codifying and consolidating principles in interpretation of statutes.

Q4) Describe the various modes of interpretation of the Constitution.

Q5) Explain the principles of interpretation of statutes affecting jurisdictions of the courts and support your answer with appropriate case laws.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Explain preamble & punctuations as internal aids of interpretation.

Q7) Explain principles governing interpretation of remedial statutes.

Q8) Explain the subsidiary rule of ejusdem generis with help of decided case Laws.

Q9) "Taxing statue is strict statute". Discuss.

PART - C

Q10) Write short notes on any three of the following questions : **[3×5=15]**

a) Statute to be constructed to make it effective and workable

b) Mens rea in statutory offences

c) Retrospective operation of statutes

d) Provision of gender and number under the General Clauses Act, 1897

e) Difference Between Construction and Interpretation

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1933

[6413]-46

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Course)
LC-0902 : INTERPRETATION OF STATUTES
(2017 Pattern) (Semester - IX)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) सर्व भाग अ,ब आणि क अनिवार्य आहेत.
2) भाग-अ मधील कोणत्याही 3 प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग-अ मधील प्रश्न प्रत्येक 15 गुणांसाठी असतील.
3) भाग-ब मधील कोणत्याही 2 प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग-ब मधील प्रश्न प्रत्येक 10 गुणांसाठी असतील.
4) भाग-क मधील कोणत्याही 3 प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग-क मधील प्रश्न प्रत्येक 5 गुणांसाठी असतील.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) कायदे संपुष्टात आणणे आणि रद्द करणे याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.2) मिसचिफ रूल म्हणजे काय? विविध निर्णय विधींच्या मदतीने रूलची चर्चा करा.

प्र.3) कायद्यांचे इंटरप्रीटेशन करताना तत्त्वांचे संहिताकरण आणि एकत्रीकरणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.4) राज्यघटनेच्या इंटरप्रीटेशनच्या विविध पद्धतींचे वर्णन करा.

प्र.5) न्यायालयांच्या अधिकारक्षेत्रावर परिणाम करणाऱ्या कायद्यांच्या इंटरप्रीटेशनची तत्त्वे स्पष्ट करा आणि विविध निर्णय विधींच्या मदतीने तुमच्या उत्तराचे समर्थन करा.

भाग-ब **[2×10=20]**

प्र.*6)* इंटरप्रिटेशनचे इंटरनल एड्स म्हणून प्रस्तावना (preamble) आणि विरामचिन्हे (punctuations) स्पष्ट करा.

प्र.*7)* निरसनात्मक कायद्यांचे (remedial statutes) इंटरप्रीटेशनाची तत्त्वे स्पष्ट करा.

प्र.*8)* विविध निर्णय विधींच्या मदतीने इजुस्डेम जेनेरीसचा सब्सिडियरी रूलचे स्पष्टीकरण करा.

प्र.*9)* ''कर कायदे हे कठोर कायदा आहेत'' स्पष्ट करा.

भाग-क

प्र.*10)* खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर लहान टिपा लिहा : **[3×5=15]**

अ) कायदा प्रभावी आणि कार्यक्षम बनवण्यासाठी अर्थ लावणे.

ब) कायद्यातील परिभाषित गुन्ह्यांमधील mens rea चे स्थान

क) कायद्यांना पूर्वलक्ष्यी प्रभावाने लागू करणे.

ड) सर्वसाधारण परिभाषा अधिनियम, 1897 अंतर्गत लिंग आणि क्रमांकाची तरतूद

इ) इंटरप्रिटेशन आणि कंस्ट्रक्शन यातील फरक स्पष्ट करा.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1934

[Total No. of Pages : 4

[6413]-47

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC-0903 : ENVIRONMENTAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - IX)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Attempt any 3 questions in part A carrying 15 marks each.***
2) ***Attempt any 2 questions in part B carrying 10 marks each.***
3) ***Attempt any 3 shorts notes in part C carrying 5 marks each.***
4) ***Figures to the right indicate full marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Explain the Historical origin of Environmental law, International and Indian prespective.

Q2) Discuss the Role of Indian judiciary in protecting Environment.

Q3) Discuss the significance of Stockhlom conference, 1972 and it's applicability in Indian legal System.

Q4) Write a detailed note on provisions relating to authorities appointed under The Wildlife Protection Act, 1972 along with its powers and functions.

Q5) Write a detailed note on The Biological Diversity Act, 2002.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Discuss the concept of Sustainable Development with recent judicial decisions.

Q7) Explain the environmental issues involved in Silent Valley project.

Q8) Discuss the provisions of the National forest policies of 1952 and 1988.

Q9) Write a brief note on The Forest (Conservation) Act, 1980.

PART - C

Q10) Write short notes on any three: **[3×5=15]**

a) Precautionary Principal

b) Hazardous Wastes (Management and Handling) Rules

c) E-Waste Management

d) Municipal Solid Waste(Management and Handling) Rules

e) Noise Pollution

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1934

[6413]-47

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC-0903 : ENVIRONMENTAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - IX)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 80*

सूचना :- *1)* भाग-अ मध्ये प्रत्येकी 15 गुण असलेले कोणतेही 3 प्रश्न करून पहा.

2) भाग-ब मध्ये प्रत्येकी 10 गुण असलेले कोणतेही 2 प्रश्न करण्याचा प्रयत्न करा.

3) भाग-क मध्ये प्रत्येकी 5 गुण असलेल्या कोणतेही 3 शॉर्टस नोटसचा प्रयत्न करा.

4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.*1)* पर्यावरण कायद्याचे ऐतिहासिक मूळ, आंतरराष्ट्रीय आणि भारतीय परिप्रेक्ष्य स्पष्ट करा.

प्र.*2)* पर्यावरणाच्या संरक्षणात भारतीय न्यायसंस्थेच्या भूमिकेची चर्चा करा.

प्र.*3)* स्टॉकहलोम कॉन्फरन्स, 1972 चे महत्त्व आणि त्याची भारतीय कायदा व्यवस्थेमधील अंमल याबद्दल चर्चा करा.

प्र.*4)* वन्यजीव संरक्षण कायदा, 1972 अंतर्गत नियुक्त केलेल्या प्राधिकरणांशी संबंधित तरतुदींसह त्याचे अधिकार आणि कार्ये यांची तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.*5)* जैविक विविधता कायदा, 2002 वर तपशीलवार नोंद लिहा.

भाग-ब [2×10=20]

प्र.6) **शाश्वत विकास संकल्पनेची अलीकडील न्यायालयीन निर्णयांसह चर्चा करा.**

प्र.7) **सायलेंट व्हॅली प्रकल्पात समाविष्ट असलेल्या पर्यावरणीय समस्यांचे स्पष्टीकरण द्या.**

प्र.8) 1952 **आणि** 1988 **च्या राष्ट्रीय वन धोरणांच्या तरतुदींची चर्चा करा.**

प्र.9) **वन (संवर्धन) कायदा,** 1980 **वर एक संक्षिप्त नोंद लिहा.**

भाग-क

प्र.10) **कोणत्याही तीनवर लहान टिपा लिहा.** [3×5=15]

अ) **सावधगिरीचे मुख्य तत्वे**

ब) **घातक कचरा (व्यवस्थापन आणि हाताळणी) नियम**

क) **ई-कचरा व्यवस्थापन**

ड) **महापालिका घनकचरा (व्यवस्थापन आणि हाताळणी) नियम**

इ) **ध्वनी प्रदूषण**

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1935

[Total No. of Pages : 4

[6413]-48

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LO 0904 : PRACTICAL TRAINING PAPER - III - DRAFTING, PLEADING AND CONVEYANCE

(2017 Pattern) (Semester - IX)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***From Part A, answer any three questions. Each question carries 15 marks.***
2) ***From Part B, answer any two questions. Each question carries 10 marks.***
3) ***Answer Question No. 10 as directed, Question 10 carries 15 marks in total.***
4) ***Figures to the right indicate full marks.***

<u>PART - A</u> **[3×15=45]**

Q1) Draft a reply on behalf of M/s ABC to consumer complaint regarding defect in the refrigerator supplied.

Q2) Draft a agreement to sale for regular supply of raw material by supplier M S & Co, to the manufacturing Company namely XYZ Pvt. Ltd. Co.

Q3) Draft an agreement to transfer shares of a Private Limited Company.

Q4) Draft a suit for recovery of price of machinery supplied by M/s Alpha to manufacture LMN & Co.

Q5) Draft written statement in a suit filed for declaration of share and partition of the property of Joint Hindu property.

P.T.O.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Draft a notice Under Sec. 138 of negotiable Instrument Act, 1882.

Q7) Draft an application for maintenance on behalf of Mrs. G for herself and her children U/s 125 of Cr. P.C.

Q8) Draft a reply for application filed for probate, contesting the will.

Q9) Draft a gift deed for Mr. A donating his self earned property to his friend.

PART - C

Q10) Write drafts on (any three) **[3×5=15]**

a) Acknowledgement u/s 18 of the limitation Act, 1963

b) Application for probate

c) Indemnity bond

d) Application for recovery of motor vehicle seized by police

e) General power of attorney

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1935

[6413]-48

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
LO 0904 : PRACTICAL TRAINING PAPER - III - DRAFTING, PLEADING AND CONVEYANCE
(2017 Pattern) (Semester - IX)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[*एकूण गुण *: 80*

सूचना :– *1)* भाग–अ मधून कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.

2) भाग–ब मधून कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.

3) निर्देशानुसार प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या, प्रश्न क्रमांक 10 मध्ये एकूण 15 गुण आहेत.

4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग–अ **[3×15=45]**

प्र.1) पुरवलेल्या रेफ्रिजरेटरमधील दोषाबद्दल ग्राहकांच्या तक्रारीसाठी, मेसर्स ए बी सि च्या वतीने जबाब तयार करा.

प्र.2) पुरवठादार एम एस आणि कंपनी, हे एक्स वाय झेड प्रा. लि. कंपनी ह्या कंपनीस नियमित कच्चा माल पुरवण्यासाठीचा कराराचा मसुदा तयार करा.

प्र.3) प्रायव्हेट लिमिटेड कंपनीचे शेअर्स हस्तांतरित करण्यासाठी कराराचा मसुदा तयार करा.

प्र.4) एल एम एन आणि कंपनीला, मेसर्स अल्फाने निर्मितीसाठी पुरवलेल्या यंत्रांच्या किमतीच्या वसुलीसाठी खटल्याचा मसुदा तयार करा.

प्र.5) संयुक्त हिंदू मालमत्तेच्या वाटा घोषित आणि विभाजन करण्यासाठी दाखल केलेल्या दाव्यात जबाब तयार करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.6) निगोशिएबल इन्स्ट्रमेंट ऍक्ट, 1882 चे कलम 138 अंतर्गत नोटिशीचा मसुदा तयार करा.

प्र.7) श्रीमती जी यांच्या वतीने, स्वतःसाठी आणि त्यांच्या मुलांसाठी, क्रिमिनल प्रोसिजर कोड कलम 125 च्या अंतर्गत निर्वाह भत्त्यासाठी अर्जाचा मसुदा तयार करा.

प्र.8) प्रॉबेटसाठी दाखल केलेल्या अर्जाला विरोध करण्यासाठी इच्छापत्र नोंदणी ला आव्हान देणारा उत्तराचा मसुदा तयार करा.

प्र.9) मिस्टर अ स्वतःची कमाई केलेली संपत्ती त्याच्या मित्राला दान करण्यासाठी असलेल्या बक्षीस पत्राचा मसुदा तयार करा.

भाग–क

प्र.10) कोणत्याही तीन चे मसुदे लिहा. **[3×5=15]**

अ) मर्यादा कायदा, 1963 च्या कलम 18 अन्वये पोचपावती

ब) प्रोबेटसाठी अर्ज

क) नुकसानभरपाई बाँड

ड) पोलिसांनी जप्त केलेली मोटार परत मिळवण्यासाठीचा अर्ज

इ) जनरल पॉवर ऑफ अटर्नी

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1936

[Total No. of Pages : 4

[6413]-49

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0905 : LAW ON EDUCATION (Optional)

(2017 Pattern) (Semester - IX)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***All parts are compulsory.***
2) ***Answer any three from part A, any two from part B and any three from part C.***
3) ***Part A carries 45 marks, part B carries 20 marks and part C carries 15 marks.***
4) ***Figures to the right indicate full marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) What is Social Recognition under The Right of Children to Free and Compulsory Education Act (RTE 2009)? Elaborate on the norms and standards to be followed by the school for the grant of recognition.

Q2) "The Indian Constitution protects citizens' Right to Education irrespective of the community to which they belong". Examine in the context of cultural and Educational Rights.

Q3) Explain the Object, Powers and Functions of the University Grant Commission.

Q4) Write a critical note on the Maharashtra Educational Institutions (Prohibition of Capitation Fee) Act, 1987.

Q5) Elaborate on the offenses and punishments provided under the Maharashtra Prohibition of Ragging Act, 1999.

P.T.O.

PART - B [2×10=20]

Q6) Explain the rule-making power of the Government under the Maharashtra Public Universities Act, 2016.

Q7) What are the Provisions provided for the offenses, Abetment of Offences and Punishments in Maharashtra Prevention of Malpractices at Examination Act, 1982.

Q8) What are the roles and Powers of authorities of the Government of Maharashtra in Higher Education?

Q9) Write an Analytical note on the National Commission for Minority Educational Institutions Act, 2004.

PART - C [3×5=15]

Q10) Write Short Notes on any Three.

a) Role of Governor as a Chancellor of Universities

b) Various Modes of Funding to Education

c) Anti-Ragging Committee

d) Powers and duties of the Board of Student Development

e) Educational Institutions and Article 12

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1936

[6413]-49
Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0905 : LAW ON EDUCATION (Optional)
(2017 Pattern) (Semester - IX)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) सर्व भाग अनिवार्य आहेत.
2) भाग-अ मधून कोणतेही तीन, भाग-ब मधून कोणतेही दोन आणि भाग-क मधून कोणतेही तीन प्रयत्न करा.
3) भाग-अ मध्ये 45 गुण आहेत. भाग-ब मध्ये 20 गुण आहेत आणि भाग-क मध्ये 15 गुण आहेत.
4) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ [3×15=45]

प्र.1) बालकांचा मोफत आणि सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार कायदा 2009 अंतर्गत सामजिक मान्यता म्हणजे काय? मान्यता प्रदान करण्यासाठी शाळेकडून पाळले जाणारे निकष आणि मानके स्पष्ट करा.

प्र.2) "भारतीय संविधान नागरिकांच्या शिक्षणाच्या अधिकाराचे रक्षण करते मग ते कोणत्याही समाजाचे असोत." सांस्कृतिक आणि शैक्षणिक हक्कांच्या संदर्भात परीक्षण करा.

प्र.3) विद्यापीठ अनुदान आयोगाची उद्दिष्ट अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.4) महाराष्ट्र शैक्षणिक संस्था कॅपिटेशन फी घेण्यास प्रतिबंध अधिनियम 1987 टीप लिहा.

प्र.5) महाराष्ट्र प्रोहिबिशन ऑफ रॅगिंग कायदा 1999 अंतर्गत प्रदान केलेल्या गुन्ह्यांचे आणि शिक्षांचे तपशीलवार वर्णन करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.*6)* महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम 2016 अंतर्गत शासनाची नियम बनविण्याचे अधिकार स्पष्ट करा.

प्र.*7)* महाराष्ट्र परीक्षेत गैरव्यवहार प्रतिबंध कायदा 1982 मध्ये गुन्ह्यांसाठी गुन्ह्यांना प्रोत्साहन देण्यासाठी आणि शिक्षेसाठी काय तरतुदी आहेत?

प्र.*8)* उच्च शिक्षणात महाराष्ट्र सरकारच्या अधिकाऱ्यांची भूमिका आणि अधिकार काय आहेत?

प्र.*9)* राष्ट्रीय अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्था कायदा, 2004 वर विश्लेषणात्मक टीप लिहा.

भाग–क

प्र.*10)* संक्षिप्त टीपा लिहा : **[3×5=15]**

अ) विद्यापीठांचे कुलपती आणि राज्यपालाची भूमिका

ब) शिक्षणासाठी निधी देण्याच्या विविध पद्धती

क) अँटी रॅगिंग समिती

ड) विद्यार्थी विकास मंडळाचे अधिकार आणि कर्तव्ये

इ) शैक्षणिक संस्था आणि कलम 12

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1937

[Total No. of Pages : 4

[6413]-50

Fifth Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0906(B) : PRINCIPLES OF TAXATION LAW

(2017 Pattern) (Semester - IX)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A carry 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B carry 10 marks.***
3) ***Answer question no. 10 from Part-C as directed. Question No. 10 is for 5 marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Discuss the Constitutional Provisions relating to taxation and explain their importance and significance.

Q2) What Incomes are charged under the head 'salaries' and what deductions are allowed?

Q3) Discuss the provisions regarding 'Search and Seizrue' under the Income Tax Act,1961.

Q4) What are those expenses expressly disallowed while computing the income under the head 'Income from Business or Profession"?

Q5) State the various conditions to be satisfied before any income to be brought under the head 'House Property Income'.

P.T.O.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Discuss the Income Tax Act provisions relating to advance payment of Income Tax.

Q7) "The incidence of Income-Tax depends on the Residential status of an Assessee". Comment.

Q8) Discuss the provisions regarding 'Rebates and Reliefs' under the Income Tax Act, of 1961.

Q9) Explain the Constitutional Amendment 101 for GST.

PART - C

Q10) Write Short notes on any three. **[3×5=15]**

a) Gross Annual value

b) Long term capital gain

c) Capital Goods

d) Offences and penalties under CGST

e) 'Registration' under the Central Goods Services Tax Act, 2017.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1937

[6413]-50

Fifth Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0906(B) : PRINCIPLES OF TAXATION LAW

(2017 Pattern) (Semester - IX)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-

1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) कर आकारणीशी संबंधित घटनात्मक तरतुदींची चर्चा करा आणि त्यांचे महत्त्व आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.2) 'पगार' हेड अंतर्गत कोणते उत्पन्न आकारले जाते आणि कोणत्या कपातीची परवानगी आहे?

प्र.3) प्राप्तिकर कायदा, 1961 अंतर्गत 'शोध आणि जप्ती' संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.4) ''व्यवसाय किंवा व्यवसायातून मिळकत'' या शीर्षकाखाली उत्पन्नाची गणना करताना ते कोणते खर्च स्पष्टपणे नाकारले जातात?

प्र.5) कोणतेही उत्पन्न 'घर संपत्ती उत्पन्न' या शीर्षकाखाली आणण्यापूर्वी पूर्ण करण्याच्या विविध अटी सांगा.

भाग–ब [2×10=20]

प्र.*6)* इन्कम टॅक्सच्या आगाऊ पेमेंटशी संबंधित आयकर कायद्यातील तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.*7)* ''उत्पन्न कर हे करनिर्धारकाच्या निवासी स्थितीवर अवलंबून असतात'' टिप्पणी.

प्र.*8)* 1961 च्या प्राप्तिकर कायदा अंतर्गत 'सवलत आणि सुट' बाबतच्या तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.*9)* GST साठी घटनादुरूस्ती 101 स्पष्ट करा.

भाग–क

प्र.*10)*कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा. **[3×5=15]**

अ) एकूण वार्षिक मूल्य

ब) दीर्घकालीन भांडवली नफा

क) भांडवली वस्तू

ड) CGST अंतर्गत गुन्हे आणि दंड

इ) केंद्रीय वस्तू आणि सेवा कर कायदा, 2017 अंतर्गत 'नोंदणी'.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1938

[Total No. of Pages : 4

[6413]-51
Fifth Year B.A.LL.B. (Five Year Course)
LO-0907 : LAW OF FORENSIC SCIENCE
(2017 Pattern) (Semester - IX)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any THREE questions from part A. Each question carries 15 marks.***
2) ***Answer any TWO questions from part B. Each question carries 10 marks.***
3) ***Answer question no. 10 from part C as directed. Question No. 10 is for 15 marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) What is "Narcoanalysis"? Explain Scientific theory behind narcoanalysis, Precautions before conducting the tests, Its Importance in Criminal investigation and its Evidentiary Value in court of law.

Q2) What is Polygraph test? Explain it's Application and utility along with Legal and Constitutional Status in India.

Q3) Discuss the concept of Right to Privacy and Right against Self Incrimination-with leading cases.

Q4) What are Questioned Documents? Explain underlying Principle for Handwriting analysis its Evidentiary value, Judicial approach and Evidentiary value of expert opinion on handwriting.

Q5) What is cyber forensics? Explain the role and importance of cyber forensics in criminal investigation.

PART - B [2×10=20]

Q6) What is brain fingerprinting? Explain Scientific Theory behind brain fingerprinting, its Importance in criminal investigation and its Evidentiary value in Court of Law.

Q7) What is Handwriting Analysis? Explain Principles Approach and its Evidentiary Value in court of law.

Q8) Explain the Relevancy of Expert's opinion in Crime Investigation given under Indian Evidence Act.

Q9) Explain the meaning and Scope of ballistics. Explain the role of a ballistics expert, his Opinion and Admissibility of such opinion in the court of law.

PART - C [3×5=15]

Q10) Write a note on any THREE.

a) Summons.

b) Autopsy.

c) DNA Finger Printing.

d) Relevancy of Expert's Opinion.

e) Medical Evidences and Medical witnesses.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1938

[6413]-51

Fifth Year B.A.LL.B. (Five Year Course)

LO-0907 : LAW OF FORENSIC SCIENCE

(2017 Pattern) (Semester - IX)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.

3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन टिपाची उत्तरे द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ [3×15=45]

प्र.1) "नार्कोअनालिसिस" म्हणजे काय? नार्कोअनालिसिस करण्यामागील वैज्ञानिक सिद्धांत, त्या चाचण्या घेण्यापूर्वी घ्यावयाची खबरदारी, त्याचे गुन्हेगारी तपासातील महत्त्व आणि न्यायालयीन प्रक्रियेत त्याचे पुरावा मूल्य स्पष्ट करा.

प्र.2) पॉलीग्राफ टेस्ट म्हणजे काय? भारतातील कायदेशीर आणि घटनात्मक स्थितीसह त्याचा अनुप्रयोग आणि उपयोगिता स्पष्ट करा.

प्र.3) वैयक्तिक गोपनीयतेच्या अधिकार आणि आत्मदोषारोपण विरोधी अधिकार या संकल्पनेची चर्चा - प्रमुख न्यायलयीन निवाड्यांच्या आधारे करा.

प्र.4) प्रश्नांकित दस्तऐवज म्हणजे काय? हस्तलेखन विश्लेषणासाठी त्याचे पुरावे मूल्य, न्यायिक दृष्टीकोन आणि हस्तलेखनावरील तज्ञांच्या मताचे पुरावा मूल्य स्पष्ट करा.

प्र.5) सायबर फॉरेन्सिक म्हणजे काय? गुन्हेगारी तपासात सायबर फॉरेन्सिकची भूमिका आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

भाग-ब [2×10=20]

प्र.*6)* 'ब्रेन फिंगरप्रिंटिंग म्हणजे काय?' मेंदूच्या फिंगरप्रिंटिंगमागील वैज्ञानिक सिद्धांत, त्याचे गुन्हेगारी तपासातील महत्त्व आणि न्यायालयीन प्रक्रियेत त्याचे पुरावा मूल्य स्पष्ट करा.

प्र.*7)* हस्तलेखन विश्लेषण म्हणजे काय? कायद्याच्या न्यायालयात तत्त्वांचा दृष्टिकोन आणि त्याचे पुरावे मूल्य स्पष्ट करा.

प्र.*8)* भारतीय पुरावा कायद्यांतर्गत गुन्ह्याच्य तपासातील तज्ञांनी दिलेल्या मताचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.*9)* बैलिस्टिकचा अर्थ आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. बैलिस्टिक तज्ञाची भूमिका, त्यांचे मत आणि न्यायालयीन प्रक्रियेत त्यांच्या मताची स्वीकृती स्पष्ट करा.

भाग-क

प्र.*10)* खालीलपैकी कोणत्याही तीन टीप लिहा. [3×5=15]

अ) समन्स

ब) शवविच्छेदन

क) डीएनए फिंगर प्रिंटिंग

ड) तज्ञांचे मताची प्रसंगोचितता

इ) वैद्यकीय पुरावे आणि वैद्यकीय साक्षीदार

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1939

[Total No. of Pages : 4

[6413]-52
Fifth Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0908 (d) : LAND LAWS - I
(2017 Pattern) (Semester - IX)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any 3 questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any 2 questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer any 3 short notes from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.***

PART - A [3×15=45]

Q1) Explain special provision for recovery of possession by Members of Armed Forces under the Maharashtra Rent Control Act, 1999.

Q2) Enumerate the Powers and Functions of Real Estate Regulatory Authority under the Real Estate (Regulation and Development) Act, 2016.

Q3) Define Standard Rent. When the Court can fix the Standard rent & permitted increase under the Maharashtra Rent Control Act, 1999.

Q4) What do you mean by Apartment? Discuss the provisions relating to common Areas and Facilities & contents of Deeds of Apartments under the Maharashtra Apartment Ownership Act, 1970.

Q5) Who is Promoter? What are the Duties & Liabilities of promoters under the Maharashtra Ownership Flats Act, 1963?

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Enumerate the provisions relating to Development Plan, its contents and implementation under The Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966.

Q7) Explain the procedure for Registration of Real Estate Agents and Consequences of non-Registration under the Real Estate (Regulation & Development) Act, 2016.

Q8) What are the provisions relating to Relief against Forfeiture & Jurisdiction of Courts under the Maharashtra Rent Control Act?

Q9) Discuss landlord's duty to keep the premises in good repair & not to cut off or withhold essential supply or Service.

PART - C **[3×5=15]**

Q10) Answer Any Three of the following.

a) Registration of Flat Purchase Agreement under MOFA, 1963.

b) Power to adjudicate compensation under RERA Act, 2016.

c) Repair & Re-entry under the MRCA, 1999.

d) Bye-laws, Management of Apartments Condominium

e) Rights and Duties of allottees under RERA, 2016.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1939

[6413]-52
Fifth Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0908 (d) : LAND LAWS - I
(2017 Pattern) (Semester - IX)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन टिपा लिहा. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.
4) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण कायदा, 1999 अंतर्गत सशस्त्र दलाच्या सदस्यांकडून ताबा परत मिळवण्यासाठी विशेष तरतूद स्पष्ट करा.

प्र.2) रिअल इस्टेट (नियमन आणि विकास) कायदा, 2016 अंतर्गत रिअल इस्टेट नियामक प्राधिकरणाचे अधिकार आणि कार्ये सविस्तर लिहा.

प्र.3) मानक भाडे परिभाषित करा. महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण कायदा, 1999 अंतर्गत न्यायालय मानक भाडे आणि भाडे वाढीचे निर्धारण कसे केले जाते ते सविस्तर लिहा.

प्र.4) अपार्टमेंट म्हणजे काय? महाराष्ट्र अपार्टमेंट ओनरशिप कायदा, 1970 अंतर्गत सामान्य क्षेत्रे आणि सुविधांशी संबंधित तरतुदी आणि अपार्टमेंटच्या डीड्स मधील मजकुराची चर्चा करा.

प्र.5) प्रवर्तक कोण आहे? महाराष्ट्र मालकी सदनिका अधिनियम, 1963 अंतर्गत प्रवर्तकांची कर्तव्ये आणि दायित्वे काय आहेत?

भाग-ब **[2×10=20]**

प्र.6) महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियम, 1966 अंतर्गत विकास आराखडा, त्यातील समाविष्ट बाबी आणि अंमलबजावणीशी संबंधित तरतुदी लिहा.

प्र.7) रिअल इस्टेट (नियमन आणि विकास) कायदा, 2016 अंतर्गत रिअल इस्टेट एजंटच्या नोंदणीची प्रक्रिया आणि नोंदणी न केल्याचे परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.8) महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण कायद्यांतर्गत जप्ती विरूद्धच्या सवलती आणि न्यायालयाचे अधिकार क्षेत्र संबंधित काय तरतुदी आहेत?

प्र.9) जागा चांगल्या प्रकारे दुरूस्त ठेवण्यासाठी आणि अत्यावश्यक पुरवठा किंवा सेवा खंडित किंवा रोखू नये यासाठी घरमालकाच्या कर्तव्या संबंधीच्या तरतुदी लिहा.

भाग-क

प्र.10) संक्षिप्त टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन) **[3×5=15]**

अ) महाराष्ट्र मालकी सदनिका अधिनिमय, 1963 अंतर्गत फ्लॅट खरेदी कराराची नोंदणी

ब) रिअल इस्टेट कायदा, 2016 अंतर्गत नुकसान भरपाईचा निर्णय घेण्याचा अधिकार

क) महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण कायद्यांतर्गत दुरूस्ती आणि पुन्हा प्रवेश

ड) उपविधि, अपार्टमेंट कॉन्डोमिनियमचे व्यवस्थापन

इ) रिअल इस्टेट कायदा, 2016 अंतर्गत मालमत्ता धारकाचे अधिकार आण कर्तव्ये

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1940

[Total No. of Pages : 4

[6413]-53
Fifth Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0909 : INTERNATIONAL LAW ON AIR, SPACE AND SEA
(2017 Pattern) (Semester - IX)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Part A, Part B and Part C are compulsory.***
2) ***Attempt any three questions from part A. Each question of Part A is for 15 marks.***
3) ***Attempt any two questions from part B. Each question of Part B is for 10 marks.***
4) ***Attempt any three questions from part C. Each question of Part C is for 5 marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Define Air Law. Explain in detail the concept of 'Freedom of Air' *vis-a-vis* 'Air Sovereignty' with the help of case laws.

Q2) Explain the international conventions regulating Aerial navigation.

Q3) Explain the role and the dispute settlement mechanism of International Civil Aviation Organization (ICAO).

Q4) Discuss in detail about the 'Department of Space' accountable for the administration of the Indian space program.

Q5) Discuss the contribution of the UN conferences on the Law of Sea in the development of Law of Sea

PART - B [2×10=20]

Q6) Write a note on the provisions of the Aircraft Act, 1934.

Q7) Define Space Law. Explain the nature of Space Law.

Q8) Explain the basic provisions of the Rescue Agreement, 1968.

Q9) Write a note on protection of the Space Environment.

PART - C

Q10) Write short notes on any three: **[3×5=15]**

a) The Registration Convention, 1975

b) The Partial Test Ban Treaty

c) Human Habitation on the Moon and other Celestial bodies

d) International Space Station

e) Contiguous Zone

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1940

[6413]-53

Fifth Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0909 : INTERNATIONAL LAW ON AIR, SPACE AND SEA

(2017 Pattern) (Semester - IX)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *80*

सूचना :- *1)* भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.

3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.*1)* हवाई कायद्याची व्याख्या करा. प्रकरणांच्या निर्णयाच्या साहाय्याने 'हवाई स्वातंत्र्य' आणि 'हवाई सार्वभौमत्त्व' या संकल्पनेचे तपशीलवार वर्णन करा.

प्र.*2)* हवाई वाहतूक नियमन करणारी आंतरराष्ट्रीय करारनामा नियमावली स्पष्ट करा.

प्र.*3)* आंतरराष्ट्रीय नागरी विमान वाहतूक संघटनेची भूमिका व विवाद निराकरण यंत्रणेची तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.*4)* भारतीय अंतराळ कार्यक्रमाच्या प्रशासनासाठी जबाबदार असलेल्या 'अंतरिक्ष विभाग' बद्दल तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.*5)* समुद्र कायद्याच्या विकासात संयुक्त राष्ट्र परिषदेच्या योगदानाची चर्चा करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.*6)* वायुमान कायदा, 1934 च्या तरतुदींवर एक टीप लिहा.

प्र.*7)* अंतराळ कायद्याची व्याख्या करा. अंतराळ कायद्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.*8)* बचाव करार, 1968 च्या मूलभूत तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.*9)* अंतराळ पर्यावरणाच्या संरक्षणावर एक टीप लिहा.

भाग–क

प्र.*10)*कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा : **[3×5=15]**

अ) नोंदणी अधिवेशन, 1975

ब) आंशिक चाचणी बंदी करार

क) चंद्र आणि इतर खगोलीय पिंडांवर मानवी वस्ती

ड) आंतरराष्ट्रीय अवकाश स्थानक

इ) संलग्न क्षेत्र

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. : [ ]

PD-2862

[Total No. of Pages : 4

[6413]-54
B.A. LL.B.
(Fifth Year of Five Year Law Course)
LC-1001 : LAW OF CRIMINAL PROCEDURE
(2017 Pattern) (Semester - X)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question to Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer question No. 10 from Part C as directed. The question No. 10 is for 15 marks.***

<u>PART - A</u> **[3 × 15 = 45]**

Q1) Highlight the important provisions and objectives of the BNSS-2023. Compare them with those under the Code of Criminal Procedure, 1973.

Q2) Explain the provisions related to search and seizure under BNSS - 2023. Also discuss the procedural safeguards provided under the relevant provisions.

Q3) Explain the adversarial and inquisitorial systems of criminal justice. How are international norms integrated into the Indian system?

Q4) Elaborate on the provisions relating to arrest with and without warrant. How are the rights of arrested persons protected under BNSS and the Constitution?

Q5) Examine the powers, functions and composition of the Juvenile Justice Board. How does it ensure child-friendly procedures?

P.T.O.

PART - B [2 × 10 = 20]

Q6) What is the role and function of a Probation Officer under the Probation of Offenders Act, 1958? How do they assist in the reformation process?

Q7) Analyze the provisions for the execution of sentences, including remission and communication.

Q8) What is the significance of FIR in criminal proceedings? Discuss its evidentiary value under BNSS - 2023

Q9) Critically examine the provisions regarding summary trials under BNSS-2023 and also discuss their utility in the justice delivery system.

PART - C

Q10) **Write short notes on *any three* :** **[3 × 5 = 15]**

a) Presumption of Innocence

b) Inherent Powers of the High Court

c) Bail Provisions

d) Plea Bargaining

e) Charge and Framing of charges

Total No. of Questions : 10]

PD-2862

[6413]-54
B.A. LL.B.
(Fifth Year of Five Year Law Course)
LC-1001 : LAW OF CRIMINAL PROCEDURE
(2017 Pattern) (Semester - X)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 80*

सूचना : *1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्न सोडवा. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.*

2) भाग ब मधील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.

3) भाग क मधील प्रश्न क्र. 10 चे उत्तर निर्देशानुसार द्या, प्रश्न क्र 10 हा 15 गुणांसाठी आहे.

भाग – अ **[3 × 15 = 45]**

प्रश्न 1) भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता, 2023 (BNSS-2023) मधील महत्त्वाच्या तरतुदी व उद्दिष्टे स्पष्ट करा. त्यांची 1973 च्या फौजदारी प्रक्रिया संहितेच्या तरतुदींशी तुलना करा.

प्रश्न 2) BNSS-2023 अंतर्गत झडती व जप्ती संबंधी तरतुदी समजावून सांगा. तसेच संबंधित तरतुदी अंतर्गत उपलब्ध प्रक्रिया–सुरक्षेबाबत (procedural safeguards) चर्चा करा.

प्रश्न 3) फौजदारी न्याय प्रणालीतील विरोधात्मक (adversarial) व चौकशीप्रधान (inquisitorial) प्रणाली स्पष्ट करा. भारतीय प्रणालीमध्ये आंतरराष्ट्रीय मानदंड कसे समाविष्ट केले जातात, हे समाजावून सांगा.

प्रश्न 4) वॉरंटसह अटक व वॉरंटशिवाय अटक यासंबंधी असलेल्या तरतुदी सविस्तर स्पष्ट करा. BNSS आणि संविधानाच्या आधारे अटक केलेल्या व्यक्तींच्या हक्कांचे संरक्षण कसे केले जाते, हे स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) बाल न्याय मंडळाचे अधिकार, कार्य आणि रचना स्पष्ट करा. हे मंडळ बालक अनुकूल कार्यपद्धती कशा प्रकारे सुनिश्चित करते. हे देखील सांगा.

भाग – ब **[2 × 10 = 20]**

प्रश्न *6)* अपराधी परिवीक्षा अधिनियम, 1958 अंतर्गत प्रवेशन अधिकाऱ्याची भूमिका व कार्य काय आहे? ते सुधारणा प्रक्रियेमध्ये कशाप्रकारे मदत करतात?

प्रश्न *7)* शिक्षा अंमलबजावणीसाठी असलेल्या तरतुदींचे विश्लेषण करा. ज्या माफी (remission) व शिक्षा कमी करणे (commutation) यांचा समावेश आहे.

प्रश्न *8)* फौजदारी कार्यवाहीमध्ये प्रथम माहिती अहवालाचे (FIR) काय महत्त्व आहे? BNSS-2023 अंतर्गत त्याचे पुराव्याचे मूल्य काय आहे, यावर चर्चा करा.

प्रश्न *9)* BNSS-2023 अंतर्गत संक्षिप्त न्यायप्रक्रियेविषयीच्या (summary trials) तरतुदींचे समीक्षात्मक परीक्षण करा आणि फौजदारी न्याय प्रणालीतील त्याचे महत्त्वही स्पष्ट करा.

भाग – क **[3 × 5 = 15]**

प्रश्न *10)* खालीलपैकी कोणत्याही तीन विषयांवर संक्षिप्त उत्तर लिहा :

अ) निरपराधतेचा अनुमान (Presumption of Innocence)

ब) उच्च न्यायालयाचे अंतर्निहित (Inherent) अधिकार

क) जामीनविषयक तरतुदी

ड) विनंतीखाली तडजोड (Plea Bargaining)

इ) आरोप (Charge) व आरोप ठरविण्याची प्रक्रिया

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. : [ ]

PD1941

[Total No. of Pages : 4

[6413]-55

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC-1002 : ADMINISTRATIVE LAW

(2017 Pattern) (Revised Syllabus 2019) (Semester - X)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.***
2) ***Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.***
3) ***Answer any three questions from Part-C. Each question in Part-C is for 5 marks.***
4) ***Figures to the right indicate full marks.***

PART - A **[45]**

Q1) Explain in detail the nature and scope of Administrative Law with the help of various definitions given by well-known scholars.

Q2) 'Audi Alteram Partem' is the principle which forms the basis of 'natural justice' Discuss this with appropriate judicial decisions.

Q3) Elucidate the salient features of Right to Information ACT, 2005? Explain the hurdles in the implementation of the said Act.

Q4) Critically comment on the Sovereign and Non Sovereign Functions of State with the help of appropriate judicial decisions.

Q5) Explain the concept of Delegated Legislation, its different types and constitutional validity with appropriate examples.

P.T.O.

PART - B [20]

Q6) What is the doctrine of 'Rule of Law' propounded by Dicey? How it is incorporated in Indian Constitution?

Q7) Highlight on the public and private corporations liability with the Legislative and Governmental Control over it.

Q8) Explain in detail the Doctrine of legitimate expectations & Doctrine of Proportionality with appropriate examples.

Q9) Give a brief note on the significance of the Lokpal and Lokayuktas Act, 2013 in reference to combating corruption.

PART - C

Q10) Write short note on (any three). **[15]**

a) Contractual liability

b) Objectives of Right to Information ACT, 2005

c) Notion of judicial review

d) Functions of Administrative Tribunal

e) Doctrine of sub delegation

ⓘ ⓘ ⓘ ⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1941

[6413]-55

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC-1002 : ADMINISTRATIVE LAW

(2017 Pattern) (Revised Syllabus 2019) (Semester - X)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 80*

सूचना :- *1)* भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ **[45]**

प्र.1) सुप्रसिद्ध विद्वानांनी दिलेल्या विविध व्याख्यांच्या मदतीने प्रशासकीय कायद्याचे स्वरूप आणि व्याप्ती तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्र.2) 'ऑडी अल्टरम पार्टेम' हे तत्त्व आहे जे 'नैसर्गिक न्याय' चा आधार बनवते. यावर योग्य न्यायिक निर्णय घेऊन चर्चा करा.

प्र.3) माहिती अधिकार कायदा, 2005 ची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. सदर कायद्याच्या अंमलबजावणीतील अडथळे स्पष्ट करा.

प्र.4) योग्य न्यायिक निर्णयांच्या मदतीने राज्याच्या सार्वभौम आणि अ-सार्वभौम कार्यांवर टीकात्मकपणे टिप्पणी करा.

प्र.5) डेलिगेटेड लेजिस्लेशनची संकल्पना, त्याचे विविध प्रकार आणि घटनात्मक वैधता योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

<u>भाग–ब</u> **[20]**

प्र.6) डायसीने मांडलेला 'कायद्याचे राज्य' हा सिद्धांत काय आहे? भारतीय संविधानात ते कसे समाविष्ट केले आहे?

प्र.7) विधान आणि सार्वजनिक आणि खाजगी कॉर्पोरेशनच्या दायित्वांवर प्रकाश टाका व त्यावरचे सरकारी नियंत्रण स्पष्ट करा.

प्र.8) कायदेशीर अपेक्षांचा सिद्धांत व समानतेचा सिद्धांत योग्य उदाहरणांसह तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्र.9) भ्रष्टाचाराचा मुकाबला करण्यासाठी लोकपाल आणि लोकायुक्त कायदा, 2013 च्या थोडक्यात नोंद द्या.

<u>भाग–क</u>

प्र.10) कोणत्याही तीन वर संक्षिप्त टीप लिहा. **[15]**

अ) कंत्राटी दायित्व

ब) माहिती अधिकार अधिनियम, 2005 ची उद्दिष्टे

क) न्यायिक पुनरावलोकनाची कल्पना

ड) प्रशासकीय न्यायाधिकरण्याची कार्ये

इ) उप शिष्टमंडळाचा सिद्धांत

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. : [ ]

PD1942

[Total No. of Pages : 4

[6413]-56

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LC 1003 : COMPANY LAW

(2017 Pattern) (Semester - X)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 Marks.***
2) ***Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 Marks.***
3) ***Answer question No. 10 from Part C as directed. The Question No.10 is for 15 Marks.***
4) ***Figures to the right indicate full Marks.***

PART - A **[3×15=45]**

Q1) What are Pre-Incorporation Contracts? Explain the rights, duties and liabilities of a Promoter with suitable case laws.

Q2) What is Article of Association. Explain doctrine of constructive notice and its exceptions with the help of case laws.

Q3) State the meaning of winding up of company and discuss the winding up process given under company law.

Q4) What is prospectus and kinds of it? Explain Liability for misstatements in a prospectus under Company Law.

Q5) Discuss provisions relating to National Company Law Tribunal under Company Act 2013.

P.T.O.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Explain the meaning of Oppression and Mismanagement. Discuss the role and powers of Tribunal in preventing Oppression and Mismanagement in a Company.

Q7) Discuss the term corporate personality in the light of decision given in Salmon v. Salmon & Co. Ltd.

Q8) What is debenture? What are different kinds of debenture? Explain the provisions relating to charge.

Q9) Explain the concept of Corporate Social responsibility under Company Law. What are the activities which may be included by companies in their Corporate Social Responsibility Policies as per Schedule VII?

PART - C

Q10) Write a Short Note on any three. **[3×5=15]**

a) Amalgamation

b) Effects of voluntary Winding up

c) Certificate of Share

d) Removal of names of companies from register of companies

e) Mediation and Conciliation Panel

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1942

[6413]-56

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Course)
LC 1003 : COMPANY LAW
(2017 Pattern) (Semester - X)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *80*

सूचना :–
1) भाग–अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग–ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग–ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) निर्देशानुसार भाग–क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.
4) उजवीकडील आकृती पूर्ण गुण दर्शवते.

भाग–अ **[3×15=45]**

प्र.*1)* प्री–कॉर्पोरेशन कॉन्ट्रॅक्ट्स काय आहेत? प्रवर्तकाचे अधिकार, कर्तव्ये आणि दायित्वे योग्य केस कायद्यांसह स्पष्ट करा.

प्र.*2)* असोसिएशनचा लेख काय आहे? केस कायद्याच्या मदतीने रचनात्मक नोटिसची शिकवण आणि त्याचे अपवाद स्पष्ट करा.

प्र.*3)* कंपनी बंद करण्याचा अर्थ सांगा आणि कंपनी कायद्यानुसार दिलेल्या विंडिंग अप प्रक्रियेची चर्चा करा.

प्र.*4)* प्रॉस्पेक्टस म्हणजे काय आणि त्याचे प्रकार? कंपनी कायद्यांतर्गत प्रॉस्पेक्टसमधील चुकीच्या विधानांसाठी दायित्व स्पष्ट करा.

प्र.*5)* कंपनी कायदा 2013 अंतर्गत राष्ट्रीय कंपनी कायदा न्यायाधिकरणाशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.6) दडपशाही आणि गैरव्यवस्थापन याचा अर्थ स्पष्ट करा. कंपनीतील दडपशाही आणि गैरव्यवस्थापन रोखण्यासाठी न्यायाधिकरणाची भूमिका आणि अधिकारांची चर्चा करा.

प्र.7) सॅल्मन वि. सॅल्मन अँड कंपनी लिमिटेड मध्ये दिलेल्या निर्णयाच्या प्रकाशात कॉर्पोरेट व्यक्तिमत्व या शब्दाची चर्चा करा.

प्र.8) डिबेंचर म्हणजे काय? विविध प्रकारचे डिबेंचर काय आहेत? शुल्कासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.9) कंपनी कायद्यांतर्गत कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारीची संकल्पना स्पष्ट करा. अनूसची VII नुसार कंपन्यांनी त्यांच्या कॉर्पोरेट सामाजिक उत्तरदायित्व धोरणांमध्ये कोणते उपक्रम समाविष्ट केले जाऊ शकतात?

भाग–क

प्र.10) कोणत्याही तीनवर एक छोटी टीप लिहा. **[3×5=15]**

अ) एकत्रीकरण

ब) ऐच्छिक विंडिंग अपचे परिणाम

क) शेअरचे प्रमाणपत्र

ड) कंपन्यांच्या रजिस्टरमधून कंपन्यांची नावे काढून टाकणे

इ) ध्यान आणि सामंजस्य पॅनेल

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1943

[Total No. of Pages : 4

[6413]-57

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LO-1005(A) : ELECTION LAW

(2017 Pattern) (Semester - X)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 Marks.*
2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 Marks.*
3) *Answer question No. 10 from Part C as directed. The Question No.10 is for 15 Marks.*
4) *Figure to the right indicate full Marks.*

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Critically evaluate the importance of independence of election commission in the light of judicial pronouncements by commenting on establishment of Election Commission of India and its decision making process?

Q2) Comment on Jurisdiction of High Court in election petitions. Elaborate the procedure for withdrawal of election commission.

Q3) Discuss in detail various electoral reforms with special reference to corrupt electoral practices and anti-defection in India in the light of judicial activism.

Q4) What are the conditions for getting recognised as a state party? Discuss splits and mergers of political parties and allotment of symbols under Election Symbols (Reservation and Allotment) Order, 1968.

Q5) Discuss the powers of delimitation commission pertaining to delimitation of Constituencies for House of People and State Assembly.

PART - B **[2×10=20]**

Q6) Discuss critically legal provisions pertaining to nomination of candidate with special reference to right to information against the candidate as per Representation of People Act, 1951.

Q7) Discuss the constitutional provisions of election of president and vice-president.

Q8) What is the term poll? Explain the provisions relating to poll under Representation of People Act, 1951.

Q9) Discuss the historical perspective of election in India with special reference to Government of India Act 1935.

PART - C

Q10) Write a Short Note on any three. **[3×5=15]**

a) Single non-transferable vote

b) Disqualification of representative after conviction: *Lily Thomas v. Union of India*, (2013) 7 SCC 653

c) Opinion polls and exit polls

d) Powers and functions of Election Commission of India

e) Publication of result

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1943

[6413]-57

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LO-1005(A) : ELECTION LAW

(2017 Pattern) (Semester - X)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.
4) उजवीकडील आकृती पूर्ण गुण दर्शवते.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) आस्थापनेवर भाष्य करून न्यायालयीन निर्णयांच्या प्रकाशात निवडणूक आयोगाच्या स्वातंत्र्याचे महत्त्व गंभीरपणे मूल्यांकन करा. निवडणूक आयोगाचा भारत आणि निर्णय प्रक्रिया?

प्र.2) मध्ये उच्च न्यायालयाच्या अधिकारक्षेत्रावर टिप्पणी निवडणूक याचिका. निवडणूक आयोगाची माघार घेण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.3) भ्रष्ट निवडणूक पद्धतींच्या विशेष संदर्भासह विविध निवडणूक सुधारणांची तपशीलवार चर्चा करा. आणि भारतात पक्षांतर विरोधी न्यायिक सक्रियतेच्या प्रकाशात.

प्र.4) राज्य पक्ष म्हणून मान्यता मिळण्यासाठी कोणत्या अटी आहेत? राजकीय पक्षांचे विभाजन आणि विलीनीकरण आणि निवडणूक चिन्हे (आरक्षण आणि वाटप) आदेश, 1968 अंतर्गत चिन्हांचे वाटप यावर चर्चा करा.

प्र.5) च्या शक्तींची चर्चा करापरिसीमन आयोग हाऊस ऑफ पीपल आणि राज्य विधानसभेसाठी मतदारसंघांच्या परिसीमनाशी संबंधित.

<u>भाग-ब</u> **[2×10=20]**

प्र.6) लोकप्रतिनिधी कायदा, 1951 नुसार उमेदवाराच्या विरूद्ध माहितीच्या अधिकाराच्या विशेष संदर्भासह उमेदवाराच्या नामनिर्देशनाशी संबंधित गंभीर कायदेशीर तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.7) अध्यक्ष आणि उपराष्ट्रपतींच्या निवडीच्या घटनात्मक तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.8) मतदान हा शब्द काय आहे? लोकप्रतिनिधी कायदा, 1951 अंतर्गत मतदानाशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.9) भारत सरकार कायदा 1935 च्या विशेष संदर्भासह भारतातील निवडणुकीच्या ऐतिहासिक दृष्टीकोनाची चर्चा करा.

<u>भाग-क</u>

प्र.10) कोणत्याही तीनवर एक छोटी टीप लिहा. **[3×5=15]**

अ) एकल अहस्तांतरणीय मत

ब) दोषी ठरल्यानंतर प्रतिनिधीची अपात्रता: लिली थॉमस वि. युनियन ऑफ इंडिया, (2013)7 SCC 653

क) ओपिनियन पोल आणि एक्झिट पोल

ड) भारतीय निवडणूक आयोगाचे अधिकार आणि कार्ये

इ) निकालाचे प्रकाशन

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1944

[Total No. of Pages : 4

[6413]-58

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
LC-1006 (b) : BANKRUPTCY AND INSOLVENCY LAW
(2017 Pattern) (Semester - X)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 Marks.*
2) *Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 Marks.*
3) *Answer question No. 10 from Part-C as directed. The Question No.10 is for 5 Marks.*
4) *Figures to the right indicate full Marks.*

PART - A [3×15=45]

Q1) Discuss the Asian Development Bank Principles of Corporate Rescue and Rehabilitation with respect to cross border insolvency.

Q2) Define 'corporate debtor' and discuss the Fast track corporation insolvency resolution process.

Q3) When can an order requiring the corporate debtor to be liquidated be passed? Discuss the corporate liquidation process under the Code.

Q4) Discuss provisions pertaining administration and distribution of the estate of the bankrupt under the Code.

Q5) Discuss the Historical development of insolvency and bankruptcy laws in India and the need of Insolvency and Bankruptcy Code 2016.

P.T.O.

PART - B [2×10=20]

Q6) Discuss offences and penalties for contravention of the provisions by the creditor and bankrupt.

Q7) Discuss the impact of Insolvency and Bankruptcy Code on The Securitization and Reconstruction of Financial Assets and Enforcement of Security Interest Act, 2002.

Q8) Explain the role of adjudicating authorities under this code. What role does Supreme Court play in this regard?

Q9) Enumerate the composition, Powers and functions of Insolvency and Bankruptcy Board of India according to The Insolvency and Bankruptcy Code, 2016.

PART - C [3×5=15]

Q10) Write a Short Notes on any three.

a) Appeals

b) Applicability of the Code

c) Information Utilities

d) Difference between insolvency and bankruptcy under Insolvency and Bankruptcy Code 2016

e) Insolvency Professional Agencies

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1944

[6413]-58

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC-1006 (b) : BANKRUPTCY AND INSOLVENCY LAW

(2017 Pattern) (Semester - X)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.
4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) सीमापार दिवाळखोरीच्या संदर्भात आशियाई विकास बँकेच्या कॉर्पोरेट बचाव आणि पुनर्वसनाच्या तत्वांची चर्चा करा.

प्र.2) 'कॉरपोरेट कर्जदार' परिभाषित करा आणि फास्ट ट्रॅक कॉर्पोरेशन दिवाळखोरी निराकरण प्रक्रियेवर चर्चा करा.

प्र.3) कॉर्पोरेट कर्जदारास लिक्विडेट करणे आवश्यक असलेला आदेश कधी पास जाऊ शकतो? कोड अंतर्गत कॉर्पोरेट लिक्विडेशन प्रक्रियेची चर्चा करा.

प्र.4) संहितेच्या अंतर्गत दिवाळखोरांच्या मालमत्तेचे प्रशासन आणि वितरणाशी संबंधित तरतुदींवर चर्चा करा.

प्र.5) भारतातील नादारी आणि दिवाळखोरी कायद्याच्या ऐतिहासिक विकासाची आणि नादारी आणि दिवाळखोरी कोड 2016 ची आवश्यकता यावर चर्चा करा.

भाग–ब [2×10=20]

प्र.*6)* कर्जदार आणि दिवाळखोर यांच्यावर तरतुदींचे उल्लंघन केल्याबद्दल दाखल करण्यात येणारे गुन्हे आणि दंड यावर चर्चा करा.

प्र.*7)* नादारी आणि दिवाळखोरी संहिताचे सेक्युरटायझेशन अँड रिकंसट्रक्शन ऑफ फायन्यानशील ऐसेट्स अँड एन्फोर्समेंट ऑफ सेक्युरिटी इंटरेस्ट कायदा (SARFEASI) च्या अंमलबजावणी वरील प्रभावावर चर्चा करा.

प्र.*8)* या संहितेच्या अंतर्गत ऍडजुडीकेटिंग ऍथॉरिटीस बाबत स्पष्टता द्या. याबाबत सर्वोच्च न्यायालय काय भूमिका घेते?

प्र.*9)* नादारी आणि दिवाळखोरी संहिता, 2016 नुसार भारतीय नादारी आणि दिवाळखोरी मंडळाची रचना, अधिकार आणि कार्य लिहा.

भाग–क

प्र.*10)* कोणत्याही तीन विषयांवर वर एक छोटी टिप्पणी लिहा. [3×5=15]

अ) अपील

ब) संहिता कोणाला लागू होते

क) माहिती उपयुक्तता (इन्फरमेशन युटीलिटीज)

ड) नादारी आणि दिवाळखोरी संहिता, 2016 अंतर्गत नादारी आणि दिवाळखोरी यातील फरक लिहा.

इ) दिवाळखोरी व्यावसायिक संस्था (इनसोल्वन्सी प्रोफेशनल एजेन्सीस)

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1945

[Total No. of Pages : 4

[6413]-59

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LO-1007 (C) : COMPARATIVE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM

(2017 Pattern) (Semester - X)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 Marks.***
2) ***Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 Marks.***
3) ***Answer any three questions from Part-C. Each question in Part-C is for 5 Marks.***

PART - A [3×15=45]

Q1) Discuss Nature, meaning, and significance of the Comparative Criminal Justice System.

Q2) "Define Crown Prosecution Services and differentiate with Grand Juris".

Q3) Give a detailed account of Trail in Islamic Legal Tradition.

Q4) Explain Transnational and Global Policing with special reference to INTERPOL, EUROPOL, UNPOL, UNODC.

Q5) What role does the jury system play in ensuring justice in the legal system, Compare jury system in India with English and American Jury System.

PART - B [2×10=20]

Q6) "Death Penalty is awarded in rarest of rare cases" Elucidate with help of various case laws in India.

Q7) How do policing strategies impact crime control and public safety? Analyze the balance between effective crime control and the protection of civil liberties in policing practices.

Q8) What are the features of Adversarial trials? Explain Adversarial trials in England and India.

Q9) Write a detailed note on Crime Control Model.

PART - C [3×5=15]

Q10) Write a Short Notes on any three.

a) Rights of the accused person

b) Trial system prevails in France

c) American Jury System

d) Plea Bargaining System

e) Impact of Comparative Criminal Justice on Indian Criminal Law

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1945

[6413]-59

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
LO-1007 (C) : COMPARATIVE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM
(2017 Pattern) (Semester - X)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *80*

सूचना :- *1)* भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.*1)* तुलनात्मक फौजदारी न्याय प्रणालीचे स्वरूप, अर्थ आणि महत्त्व याविषयी चर्चा करा.

प्र.*2)* ''क्राऊन प्रॉसिक्युशन सर्व्हिसेसची व्याख्या करा आणि ग्रँड ज्युरीसमध्ये फरक करा.''

प्र.*3)* इस्लामिक कायदेशीर परंपरेतील ट्रायलचे तपशीलवार वर्णन द्या.

प्र.*4)* इंटरनॅशनल आणि ग्लोबल पोलिसिंग INTERPOL, EUROPOL, UNPOL, UNODC. च्या विशेष संदर्भात स्पष्ट करा.

प्र.*5)* कायदेशीर व्यवस्थेत न्याय सुनिश्चित करण्यासाठी ज्युरी यंत्रणा काय भूमिका बजावते, भारतातील ज्युरी प्रणालीची इंग्रजी आणि अमेरिकन ज्युरी प्रणालीशी तुलना करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.*6)* ''दुर्मिळ प्रकरणांमध्ये फाशीची शिक्षा दिली जाते'' भारतातील विविध केस कायदे सहाय्याने स्पष्ट करा.

प्र.*7)* पोलिसिंग धोरणांचा गुन्हेगारी नियंत्रण आणि सार्वजनिक सुरक्षिततेवर कसा परिणाम होतो? प्रभावी गुन्हेगारी नियंत्रण आणि पोलिसिंग पद्धतींमध्ये नागरी स्वातंत्र्याचे संरक्षण यांच्यातील संतुलनाचे विश्लेषण करा.

प्र.*8)* विरोधी चाचण्यांची वैशिष्ट्ये काय आहेत? इंग्लंड आणि भारतातील विरोधी चाचण्या स्पष्ट करा.

प्र.*9)* क्राईम कंट्रोल मॉडेलवर तपशीलवार नोंद लिहा.

भाग–क

प्र.*10)* छोट्या टीप लिहा. (कोणत्याही तीन) **[3×5=15]**

अ) आरोपी व्यक्तीचे अधिकार

ब) फ्रान्समध्ये चाचणी प्रणाली प्रचलित आहे

क) अमेरिकन ज्युरी प्रणाली

ड) प्ली बार्गेनिंग सिस्टम

इ) भारतीय फौजदारी कायद्यावर तुलनात्मक फौजदारी न्यायाचा प्रभाव

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1946

[Total No. of Pages : 4

[6413]-60

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LO-1008 : LAND LAWS - II

(2017 Pattern) (Semester - X) (Paper - D)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 80*

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from part 'A'. Each question in part 'A' is for 15 Marks.*
2) *Answer any two questions from part 'B'. Each question in part 'B' is for 10 Marks.*
3) *Answer question no.10 from part 'C' as directed. Question no. 10 is for 15 marks.*

PART - A **[3×15=45]**

Q1) Explain the provisions relating to compensation for surplus land under The Maharashtra Agricultural Lands (Ceiling on Holdings) Act, 1961.

Q2) Write detailed note on assessment and settlement of Land Revenue of Lands used for non-agricultural purposes under the Maharashtra Land Revenue Code, 1966.

Q3) Define Surrender. Explain in detail the termination of tenancy by surrender under the Maharashtra Tenancy & Agricultural land Act, 1948.

Q4) State and explain the rights, liabilities, duties and disabilities of tenant under The Maharashtra Tenancy and Agricultural Lands Act, 1948

Q5) "Encroaching on government land not only disrupts public planning and development but also invites severe legal penalties and potential demolition of unauthorized structures." Discuss the powers of collector for removal of encroachment in the light of above statement.

PART - B [2×10=20]

Q6) Explain in detail the particulars of Plaint and the grounds for rejection of Plaint under the Mamlatdar's Court Act, 1906.

Q7) What is Tillert's Day? Explain the circumstances when it can be postponed under the Maharashtra Tenancy & Agricultural Lands Act, 1948.

Q8) Discuss the powers and functions of consolidation Officer and Settlement Commissioner under The Maharashtra Prevention of Fragmentation and Consolidation of Holdings Act, 1947

Q9) Explain the provisions relating realisation of land revenue and other revenue demands under Maharashtra Land Revenue Code; 1966.

PART - C

Q10) Write Short notes on any Three. **[3×5=15]**

a) Classes of persons holding land under The Maharashtra Land Revenue Code, 1966.

b) Economic holding Maharashtra Tenancy and Agricultural Lands Act, 1948

c) Failure to submit return relating to surplus under The Maharashtra Agricultural Lands (Ceiling on Holdings) Act, 1961

d) Register of alienated lands.

e) Power of Collector to transfer suits under the Mamlatdar's Court Act, 1906.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1946

[6413]-60

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
LO-1008 : LAND LAWS - II
(2017 Pattern) (Semester - X) (Paper - D)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहेत.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहेत.
3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्र. 10 हे 15 गुणांसाठी आहे.

भाग-अ **[3×15=45]**

प्र.1) महाराष्ट्र शेतजमीन (जमीन धारणेची कमाल मर्यादा) अधिनियम, 1961 अंतर्गत अतिरिक्त जमिनीच्या भरपाई संबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.2) महराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम, 1966 अंतर्गत अकृषिक कारणांसाठी वापरल्या जाणाऱ्या जमिनींच्या जमीन महसूलाची आकारणी व जमाबंदी यावर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.3) स्वाधीन करणेची व्याख्या करा. महाराष्ट्र कुळवाहिवाट आणि शेतजमीन अधिनियम, 1948 अंतर्गत कुळवाहिवाट स्वाधीन करून ती समाप्त करणेबाबत तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.4) महाराष्ट्र कुळवाहिवाट आणि शेतजमीन अधिनियम, 1948 अंतर्गत कुळाचे हक्क, दायित्वे, कर्तव्ये आणि अक्षमता विशद करून स्पष्ट करा.

प्र.5) ''सरकारी जमिनीवर अतिक्रमण केल्याने केवळ सार्वजनिक नियोजन आणि विकासात व्यत्यय येत नाही तर कठोर कायदेशीर दंड आणि अनधिकृत बांधकामे पाडण्याची शक्यता देखील आहे.'' वरील विधानाच्या प्रकाशात अतिक्रमण काढण्याच्या जिल्हाधिकाऱ्यांच्या अधिकारांची चर्चा करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.6) मामलतदार न्यायालय अधिनियम, 1906 अंतर्गत वादपत्रातील मजकूर आणि वादपत्र नाकारण्यासाठीची कारणे तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्र.7) कृषक दिन म्हणजे काय? महाष्ट्र कुळवहिवाट व शेतजमीन अधिनियम, अन्वये ती केंव्हा पुढे ढकलली जाऊ शकते हे स्पष्ट करा?

प्र.8) महाराष्ट्र धारण जमिनींचे तुकडे पाडण्यास प्रतिबंध करण्याबाबत व त्यांचे एकत्रीकरण करण्याबाबत अधिनियम, 1947 अंतर्गत एकत्रीकरण अधिकारी आणि जमाबंदी आयुक्तांचे अधिकार आणि कार्ये चर्चा करा.

प्र.9) महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम, 1966 अंतर्गत जमीन महसूल आणि इतर महसुली मागण्यांच्या वसुलीसंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

भाग–क

प्र.10) कोणत्याही तीनवर थोडक्यात टिपा लिहा. **[3×5=15]**

अ) महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम, 1966 अंतर्गत जमीन धारण करणाऱ्या व्यक्तींचे वर्ग

ब) महाराष्ट्र कुळवहिवाट व शेतजमीन अधिनियम, 1948 अंतर्गत निर्वाहक क्षेत्र.

क) महाराष्ट्र शेतजमीन (जमीन धारणेची कमाल मर्यादा) अधिनियम, 1961 अंतर्गत अतिरिक्त जमीन संबंधित विवरणपत्र सादर करण्यात कसूर.

ड) दुमाला जमीनीची नोंदवही

इ) मामलतदार न्यायालय कायदा, 1906 अंतर्गत दावे हस्तांतरित करण्याचा जिल्हाधिकाऱ्याचा अधिकार.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1947

[Total No. of Pages : 4

[6413]-61

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LO-1009 : (E) HUMANITARIAN AND REFUGEE LAW

(2017 Pattern) (Semester - X)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 80***

Instructions to the candidates:

1) *Answer any three questions from Part-A. Each questions in Part-A is for 15 marks.*
2) *Answer any two questions from Part-B. Each questions in Part-B is for 10 marks.*
3) *Answer any three questions from Part-C Each questions in Part-C is for 5 marks.*
4) *Figures to the right indicate full marks.*

PART - A **[3×15=45]**

Q1) What do you mean by International Humanitarian Law? Discuss in detail the nature, scope and importance of International Humanitarian Law.

Q2) Given a detailed note on specific protection for women, childrens and Civilians under the International Humanitarian Law?

Q3) Explain in brief the importance of Geneva Conventions. What are the provisions of the third Geneva Convention applies to prisoners of war?

Q4) What is International Refugee Law? Explain the Refugee Protection relating to Non-refoulement and Non-discrimination.

Q5) Explain the powers, Functions and Jurisdiction of International Criminal Court. Support your answer with relevant case laws.

P.T.O.

PART - B [2×10=20]

Q6) Give detailed note on the Powers and Functions of the International Committee of the Red Cross (ICRC).

Q7) Discuss in detail role of UNHCR in the protection and Promotion of Refugee Rights. Support your answer with relevant case laws.

Q8) What are 'war crimes" and "crimes against humanity"? Discuss the impact of these crimes on Humanity.

Q9) Discuss the role of Indian Judiciary for the protection of the human rights of Refugees in the light of Supreme Court judgements.

PART - C

Q10) Answer any <u>three</u> of the following short notes. **[3×5=15]**

a) Prisoner of War.

b) Internally Displaced Persons

c) Protection of Wounded and The Sick

d) Armed Conflict

e) Asylum

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1947

[6413]-61

Fifth Year B.A. LL.B. (Five Year Course)

LO-1009 : (E) HUMANITARIAN AND REFUGEE LAW

(2017 Pattern) (Semester - X)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :-
1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ [3×15=45]

प्र.1) आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायद्याया अर्थ काय? आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायद्याचे स्वरूप, व्याप्ती आणि महत्त्व याबद्दल तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.2) आंतरराष्ट्रीय मानवतावदी कायद्यांतर्गत महिला, मुले आणि नागरीकांचा विशिष्ट संरक्षणाची तपशीलवार नोंद दिली आहे?

प्र.3) जिनिव्हा अधिवेशनांचे महत्त्व थोडक्यात स्पष्ट करा. तिसऱ्या जिनिव्हा कन्व्हेन्शनच्या कोणत्या तरतुदी युद्धकैद्यांना लागू होतात?

प्र.4) आंतरराष्ट्रीय निर्वासित कायदा आहे? नॉन-रिफ्युलमेंट आणि गैर-भेदभाव संबंधित निर्वासित संरक्षण स्पष्ट करा.

प्र.5) आंतरराष्ट्रीय फौजदारी न्यायालयाचे अधिकार, कार्ये आणि अधिकार क्षेत्र स्पष्ट करा. संबंधित केस कायद्यांसह तुमच्या उत्तराचे समर्थन करा.

भाग–ब **[2×10=20]**

प्र.*6)* इंटरनॅशनल कमिटी ऑफ रेड क्रॉस (ICRC) चे अधिकार आणि कार्ये यावर तपशीलवार नोंद द्या.

प्र.*7)* शरणार्थी हक्कांचे संरक्षण आणि संवर्धन यामध्ये UNHCR च्या भूमिकेची तपशीलवार चर्चा करा. संबंधित केस कायद्यांसह तुमच्या उत्तराचे समर्थन करा.

प्र.*8)* ''युद्ध गुन्हे'' आणि ''मानवतेविरूद्धचे गुन्हे'' म्हणजे काय? या गुन्ह्यांच्या मानवतेवर काय परिणा होतो यावर चर्चा करा.

प्र.*9)* सर्वोच्च न्यायालयाच्या निकालांच्या प्रकाशात निर्वासितांच्या मानवी हक्कांच्या संरक्षणासाठी भारतीय न्यायपालिकेच्या भूमिकेची चर्चा करा.

भाग–क

प्र.*10)* खालीलपैकी कोणत्याही तीन लघु नोट्सची उत्तरे द्या. **[3×5=15]**

अ) युद्ध कैदी

ब) अंतर्गत विस्थापित व्यक्ती

क) जखमी आणि आजारी यांचे संरक्षण

ड) सशस्त्र संघर्ष

इ) आश्रय

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 8]

SEAT No. :

PD1948

[Total No. of Pages : 1

[6413]-62

Second year B.A. LL.B.

CE 0301: LEGAL LANGUAGE AND LEGAL REASONING

(CBCS-2023 Pattern) (Semester - III) (Theory)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any 2 questions from part 'A' Each question in part 'A' carries 15 marks.***
2) ***Answer any 4 question from part 'B' Each question in part 'B' carries 10 marks.***

PART-A

[2×15=30]

Q1) Differentiate between Legal Language and General English. Discuss the significance of distinguishing the two in the context of legal communication.

Q2) Draft a will with the proper use of legal language.

Q3) What do you mean by Fallacy? Discuss any five types of fallacies with the help of suitable example.

PART-B

[4×10=40]

Q4) What is syllogism? Explain its types with suitable examples.

Q5) Elaborate upon the problems of legal language with the help of suitable examples.

Q6) What are the key qualities of a good lawyer? Discuss how these qualities enhance effective advocacy.

Q7) What do you mean by reasoning? Explain the inductive and deductive reasoning with suitable examples.

Q8) Draft a notice by a landlord to his tenant terminating the leave and license agreement.

✠ ✠ ✠

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1949

[Total No. of Pages : 4

[6413]-63

Second Year B.A. LL.B. (Five Years Law Course)

BA-0302 : Public Policy and Public Administration

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester- III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any two questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any three questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer question no.10 from Part C as directed. The question no.10 is for 15 marks.***

PART - A [2×15=30]

Q1) State the meaning of Public Administration. Discuss various stages of the evolution of the discipline of Public Administration.

Q2) Explain the meaning of Judicial Administration. Write a detailed note on Ethics in Judicial Administration.

Q3) Explain in detail Max Weber's Bureaucratic Approach to study Public Administration.

Q4) What is Public Policy? State the objectives of Public Policy and discuss the difference between Policy and Rules.

PART - B [3×10=30]

Q5) Discuss the relationship of Public Administration with Political Science.

Q6) Explain with examples the impact of Public Policies and Executive Actions on Society and Law.

Q7) Discuss the Public Choice Approach to study Public Administration.

Q8) Explain the meaning of Accountability and Control in Public Administration. Discuss the Legislative Control over administration in India in detail.

Q9) Critically analyse the Scientific Management Theory given by F. W. Taylor to study Public Administration.

PART - C **[2×5=10]**

Q10) Write a short note on the following. (any two).

a) State vs Market debate

b) Social Audit

c) POSDCORB

d) E-court

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

PD1949

[6413]-63

Second Year B.A. LL.B. (Five Years Law Course)

BA-0302 : Public Policy and Public Administration

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester- III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 70*

सूचना :- *1)* भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्र. 10 हा एकूण 10 गुणांचा आहे.

भाग-अ **[2×15=30]**

प्र.1) लोकप्रशासनाचा अर्थ स्पष्ट करा आणि लोकप्रशासन या विषयाच्या विकासाच्या टप्प्यांची चर्चा करा.

प्र.2) न्यायिक लोकप्रशासनाचा (जुडीशियल ॲडमिनिस्ट्रेशनचा) अर्थ स्पष्ट करा. 'न्यायिक लोकप्रशासनातील नैतिकता' यावर सविस्तर चर्चा करा.

प्र.3) मॅक्स वेबरच्या नोकरशाही दृष्टिकोनावर (ब्युरोक्रॅटीक अप्रोचवर) तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.4) सार्वजनिक धोरण म्हणजे काय? सार्वजनिक धोरणाची उद्दिष्ट्ये नमूद करून सार्वजनिक धोरण आणि नियम यांतील फरक स्पष्ट करा.

भाग-ब **[3×10=30]**

प्र.5) लोकप्रशासनाचा राज्यशास्त्र या विषयासोबत असलेला परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

प्र.6) सार्वजनिक धोरण आणि कार्यकारी मंडळाच्या कृतींचे समाज व कायदा यांवर होणारे परिणाम उदाहरणांच्या आधारे स्पष्ट करा.

प्र.7) लोकप्रशासनातील लोक पसंतीच्या (पब्लिक चॉईस) सिद्धांताची सखोल चर्चा करा.

प्र.8) लोकप्रशासनामधील उत्तरदायित्व आणि नियंत्रण यांचा अर्थ सांगा. भारतात कायदेमंडळ लोकप्रशासनावर प्रस्थापित करत असलेल्या नियंत्रणाच्या विविध तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.9) फेडरिक टेलर यांच्या लोकप्रशासनाचा अभ्यास करण्याच्या शास्त्रीय व्यवस्थापन दृष्टिकोनाचे (सायंटिफिक मॅनेटमेंट अप्रोचचे) चिकित्सक मूल्यमापन करा.

भाग–क

प्र.10)टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[2×5=10]**

अ) राज्यसंस्था विरूद्ध बाजार यंत्रणा

ब) सामाजिक अंकेक्षण (सोशिअल ऑडिट)

क) पोस्डकॉर्ब (POSDCORB)

ड) इ – कोर्ट

ⓘⓘⓘⓘ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1950

[Total No. of Pages : 4

[6413]-64

Second Year B.A. LL.B.

BA-0303 : THEORIES OF DEVELOPMENT AND INDIAN ECONOMY

(2023 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any two questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any three questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer question No.10 from Part C as directed. Each question in Part C is for 5 marks.***
4) ***Draw a diagram wherever necessary.***

PART - A **[2×15=30]**

Q1) What are the main challenges of economic development in India? Explain with examples.

Q2) Explain the concept of sustainable development. How do SDGs help in achieving it?

Q3) What is Schumpeter's theory of economic growth? Why is innovation important?

Q4) What are the main sources of agricultural credit in India? Explain with examples.

P.T.O.

PART - B **[3×10=30]**

Q5) What is HDI? Discuss its three components.

Q6) What is regional disparity? Give two reasons why it happens in India.

Q7) What is corporatization of farming? Explain any two issues related to it.

Q8) What is the role of MSMEs in the Indian economy?

Q9) What is meant by inequality? How is it measured in India?

PART - C

Q10) Write short notes on any two: **[2×5=10]**

a) Food Security

b) Public Sector Undertakings (PSUs)

c) Happiness Index

d) Multidimensional Poverty Index (MPI)

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1950

[6413]-64

Second Year B.A. LL.B.

BA-0303 : THEORIES OF DEVELOPMENT AND INDIAN ECONOMY

(2023 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *70*

सूचना :-
1) भाग-अ मधील कोणतेही दोन प्रश्न लिहा. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
2) भाग-ब मधील कोणतेही तीन प्रश्न लिहा. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
3) भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 मधून कोणत्याही दोन मुद्यांवर संक्षिप्त उत्तर लिहा. प्रत्येक उत्तरासाठी 5 गुण आहेत.
4) आवश्यकतेनुसार आरेख काढा.

भाग-अ **[2×15=30]**

प्र.1) भारताच्या आर्थिक विकासासमोरील मुख्य अडचणी कोणत्या आहेत? उदाहरणासहित समजावून सांगा.

प्र.2) शाश्वत विकास म्हणजे काय? टिकाऊ विकासासाठी SDGs (SDGs म्हणजे टिकाऊ विकासाचे उद्दिष्टे) कशी मदत करतात हे सांगा.

प्र.3) शंपेटर यांचे आर्थिक विकास सिद्धांत काय आहे? नवप्रवर्तन (innovation) का महत्त्वाचे आहे हे समजावून सांगा.

प्र.4) भारतातील कृषी पतपुरवठ्याचे मुख्य स्त्रोत कोणते आहेत? उदाहरणासह समजावून सांगा.

भाग–ब [3×10=30]

प्र.5) HDI म्हणजे काय? त्याचे तीन घटक कोणते आहेत ते स्पष्ट करा.

प्र.6) प्रादेशिक असमतोल (Regional Disparity) म्हणजे काय? भारतात तो का निर्माण होतो याची दोन कारणे सांगा.

प्र.7) शेतीचे कॉर्पोरेटकरण म्हणजे काय? त्याशी संबंधित दोन अडचणी समजावून सांगा.

प्र.8) भारताच्या अर्थव्यवस्थेत MSME चे काय महत्त्व आहे? समजावून सांगा.

प्र.9) विषमता म्हणजे काय? भारतात ती कशी मोजली जाते ते सांगा.

भाग–क

प्र.10)खालीलपैकी कोणत्याही दोन मुद्यांवर संक्षिप्त नोंदी लिहा. [2×5=10]

अ) अन्नसुरक्षा

ब) सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रम (PSU)

क) आनंद निर्देशांक (Happiness Index)

ड) बहुआयामी दारिद्र्य निर्देशांक (Multidimensional Poverty Index)

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1951

[Total No. of Pages : 4

[6413]-65

S.Y. B.A. LL.B.

(Second Year of Five Year Law Course)

SOCIOLOGY

BA - 0304 : Society in India

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any TWO questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any THREE questions from Part B. Each question in Part B is for10 marks.***
3) ***Answer question no. 10 from Part C as directed. The question no. 10 is for 10 marks.***

PART - A

[2 × 15 = 30]

Q1) Define Pluralism. Discuss the religious diversity in India.

Q2) Discuss caste stratification and class stratification in India.

Q3) Explain pre-independence and post-independence women's movement.

Q4) Discuss and differentiate between rural and urban society.

PART - B

[3 × 10 = 30]

Q5) Critically analyze the changing functions of family in India.

Q6) Define Nomadic Tribe. Explain the characteristics of Tribal Society.

Q7) Discuss the relation and role of State and Civil Society with some examples.

Q8) Discuss in detail stratification in India based on gender.

Q9) Social change is indeed a core feature of society. Explain the various factors of Social Change.

PART - C

Q10) **Write a short notes on (any Two)** **[2 × 5 = 10]**

a) Sanskritization

b) Civil Society

c) Environment Movement

d) Regionalism

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 10]

PD-1951

[6413]-65
S.Y. B.A. LL.B.
(Second Year of Five Year Law Course)
SOCIOLOGY
BA - 0304 : Society in India
(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना :
1) भाग–अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
2) भाग–ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
3) भाग–क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर निर्देशानुसार द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 10 गुणांसाठी आहे.

भाग – अ

[2 × 15 = 30]

प्रश्न 1) बहुलवादाची व्याख्या करा. भारतातील धार्मिक विविधतेची चर्चा करा.

प्रश्न 2) भारतातील जातीचे स्तरीकरण आणि वर्ग स्तरीकरण यावर चर्चा करा.

प्रश्न 3) स्वातंत्र्यपूर्व आणि स्वातंत्र्योत्तर महिला चळवळीचे स्पटीकरण द्या.

प्रश्न 4) ग्रामीण आणि शहरी समाजाबद्दल चर्चा करा आणि फरक करा.

भाग – ब

[3 × 10 = 30]

प्रश्न 5) भारतातील कुटुंबाच्या बदलत्या कार्योंचे चिकित्सक विश्लेषण करा.

प्रश्न 6) भटक्या जमातीची व्याख्या करा. आदिवासी समाजाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 7) राज्य आणि नागरी समाज यांच्यातील संबंध आणि भूमिका यांची काही उदाहरणांसह चर्चा करा.

प्रश्न 8) भारतातील लिंगभाव आधारित स्तरीकरणाची तपशीलवार चर्चा करा.

प्रश्न 9) सामाजिक बदल हे खरे तर समाजाचे मुख्य वैशिष्ट्य आहे. सामाजिक बदलाचे विविध घटक स्पष्ट करा.

<u>भाग – क</u>

प्रश्न 10) **टिपा लिहा : (कोणतेही दोन)** **[2 × 5 = 10]**

अ) **संस्कृतीकरण**

ब) **नागरी समाज**

क) **पर्यावरण चळवळ**

ड) **प्रादेशिकता**

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 9]

SEAT No. :

PD1952

[Total No. of Pages : 1

[6413]-66
Second Year B.A. LL.B.
CE 0401 : LAW AND LITERATURE
(2023 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any two questions from part A.***
2) ***Answer any four questions from part B.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

<u>PART-A</u> [2×15=30]

Attempt ANY TWO questions from the following:

Q1) Discuss various ideas of what law is from the poem *Law like Love.* **[15]**

Q2) Compare and contrast the characters of William Falder and Ruth Honeywell from the play Justice. **[15]**

Q3) Describe in detail Francis Bacon's advice for the judges as far as the parties that sue and the advocates are concerned. **[15]**

<u>PART-B</u> [4×10=40]

Attempt ANY FOUR questions from the following.

Q4) Describe how the title *Justice* is appropriate for the play. **[10]**

Q5) Draw a character sketch of Antonio. **[10]**

Q6) What does the character of the Gatekeeper from the story *Before the Law* represent? **[10]**

Q7) '*Still I Rise* is the poem of the awakening of the oppressed'. Discuss. **[10]**

Q8) Describe how Mahatma Gandhi dealt with the dilemma in the case as given in *Some Reminiscences of the Bar.* **[10]**

Q9) What is the ideal of a New World Oder that Labour envisions as described in *Why Indian Labour is Determined to Win the War?* **[10]**

❋ ❋ ❋

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1953

[Total No. of Pages : 4

[6413]-67

Second Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

BA-0402 : INTERNATIONAL RELATIONS

(2023 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any TWO questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any THREE questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer question no. 10 from Part C as directed. The question no. 10 is for 10 marks.***

<u>PART - A</u> [2×15=30]

Q1) Define Behavioural Actors. Discuss with appropriate examples their role in the International Relations.

Q2) Discuss the Marxist school of thought as an approach to study International Relations.

Q3) Elaborate the objectives of UN and discuss its relevance in modern times.

Q4) Explain the methods of Pacific Settlement as discussed in the UN charter.

P.T.O.

PART - B [3×10=30]

Q5) Discuss the importance of International Relations and its relation to Law.

Q6) Discuss the General Assembly and Secretariate as the organs of the UN.

Q7) Explain in detail the structure and functions of BRICS.

Q8) Explain the causes of war with appropriate examples.

Q9)Elaborate the different types of Diplomacy.

PART - C [2×5=10]

Q10)Write a short note on the following questions. (Any two)

a) Significance of international peace and security.

b) India's Nuclear Doctrine

c) UNESCO

d) SAARC

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

PD1953

[6413]-67

Second Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

BA-0402 : INTERNATIONAL RELATIONS

(2023 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही 2 प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग-अ मधील प्रश्न प्रत्येक 15 गुणांसाठी असतील.

2) भाग-ब मधील कोणत्याही 3 प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग-ब मधील प्रश्न प्रत्येक 10 गुणांसाठी असतील.

3) भाग-क मधील कोणत्याही 2 प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग-क मधील प्रश्न प्रत्येक 5 गुणांसाठी असतील.

भाग-अ **[2×15=30]**

प्र.1) वर्तणुकीय घटकांची व्याख्या करा. आंतरराष्ट्रीय संबंधांमध्ये त्यांची भूमिका योग्य उदाहरणांसह चर्चा करा.

प्र.2) आंतरराष्ट्रीय संबंधांचा अभ्यास करण्यासाठी मार्क्सवादी विचारसरणीचा दृष्टिकोन काय आहे यावर चर्चा करा.

प्र.3) संयुक्त राष्ट्रांची उद्दिष्टे स्पष्ट करा आणि आधुनिक काळात त्याची प्रासंगिकता यावर चर्चा करा.

प्र.4) संयुक्त राष्ट्रांच्या सनदेत चर्चा केलेल्या पॅसिफिक सेटलमेंटच्या पद्धती स्पष्ट करा.

<u>भाग-ब</u> **[3×10=30]**

प्र.5) आंतरराष्ट्रीय संबंधांचे महत्त्व आणि कायद्याशी त्याचा संबंध यावर चर्चा करा.

प्र.6) संयुक्त राष्ट्रांच्या अवयव म्हणून महासभा आणि सचिवालय यांची चर्चा करा.

प्र.7) ब्रिक्सची रचना आणि कार्ये सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

प्र.8) योग्य उदाहरणांसह युद्धाची कारणे स्पष्ट करा.

प्र.9) राजनैतिकतेचे (Diplomacy) विविध प्रकार स्पष्ट करा.

<u>भाग-क</u> **[2×5=10]**

प्र.10) खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा :

अ) आंतरराष्ट्रीय शांतता आणि सुरक्षिततेचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) भारताचा अणु सिद्धांत स्पष्ट करा.

क) युनेस्को (UNESCO)

ड) सार्क (SAARC)

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1954

[Total No. of Pages : 4

[6413]-68
S.Y. B.A. LL.B.
(Second Year of Five Year Law Course)
BA - 0403 : Law and Economics
(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any TWO questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any THREE questions from Part B. Each question in Part B is for10 marks.***
3) ***Answer question no. 10 from Part C as directed. The question no. 10 is for 10 marks.***

PART - A

[2 × 15 = 30]

Q1) Discuss the key features and impact of the Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Act, 2005, in addressing rural unemployment and poverty in India.

Q2) Explain the origin and development of Law and Economics and analyse the interrelationship between the two disciplines.

Q3) What is Competition law? Discuss with appropriate examples economic analysis of Competition law.

Q4) Explain how adoption of New Economic Policy affects Law and Legislation formation and implementation in India.

PART - B

[3 × 10 = 30]

Q5) What is the Coase theory of Property and Liability, discuss in detail.

Q6) Explain the provisions and significance of the Foreign Exchange Management Act. (FEMA), 1999.

Q7) Discuss National Social Assistance Program in detail.

Q8) Discuss the importance of studying economics for future lawyers.

Q9) How does Economic Analysis of Criminal Law help in understanding crime and punishment Discuss with relevant examples.

PART - C

Q10) **Write a short note on the following. (Any Two)** **[2 × 5 = 10]**

a) Agriculture Produce Market Committee.

b) Economic Analysis of Law

c) Property law

d) Fugitive Economic Offenders Act, 2018

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 10]

PD-1954

[6413]-68
S.Y. B.A. LL.B.
(Second Year of Five Year Law Course)
BA - 0403 : Law and Economics
(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना :
1) *भाग–अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.*
2) *भाग–ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.*
3) *भाग–क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर निर्देशानुसार द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 10 गुणांसाठी आहे.*

भाग – अ

[2 × 15 = 30]

प्रश्न 1) भारतातील ग्रामीण बेरोजगारी आणि गरिबी दूर करण्यासाठी महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा, 2005 ची प्रमुख वैशिष्ट्ये आणि परिणाम यावर चर्चा करा.

प्रश्न 2) कायदा आणि अर्थशास्त्रची उत्पत्ती आणि विकास स्पष्ट करा आणि दोन्ही विषयांमधील परस्परसंबंधांचे विश्लेषण करा.

प्रश्न 3) स्पर्धा कायदा म्हणजे काय? स्पर्धा कायद्याचे आर्थिक विश्लेषण योग्य उदाहरणांसह करा.

प्रश्न 4) नवीन आर्थिक धोरणाचा अवलंब भारतातील कायदा आणि कायदे निर्मिती आणि अंमलबजावणीवर कसा परिणाम करतो ते स्पष्ट करा.

भाग – ब

[3 × 10 = 30]

प्रश्न 5) मालमत्ता आणि दायित्वाचा कोएस (Coase) सिद्धांत काय आहे, तपशीलवार चर्चा करा.

प्रश्न 6) परकीय चलन व्यवस्थापन कायदा (FEMA), 1999 च्या तरतुदी आणि महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 7) राष्ट्रीय सामाजिक सहाय्य कार्यक्रमाची सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 8) भविष्यातील वकिलांसाठी अर्थशास्त्राचा अभ्यास करण्याचे महत्व चर्चा करा.

प्रश्न 9) गुन्हेगारी कायद्याचे आर्थिक विश्लेषण गुन्हा आणि शिक्षा समजून घेण्यास कशी मदत करते संबंधित उदाहरणांसह चर्चा करा.

भाग – क

प्रश्न 10) खालील गोष्टींवर एक छोटीशी नोंद लिहा. (कोणतेही दोन) **[2 × 5 = 10]**

अ) कृषी उत्पन्न बाजार समिती

ब) कायद्याचे आर्थिक विश्लेषण

क) मालमत्ता कायदा

ड) फरार आर्थिक गुन्हेगार कायदा, 2018

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-2874

[Total No. of Pages : 4

[6413]-69
S.Y. B.A. LL.B.
(Second Year of Five Year Law Course)
BA - 404 : SOCIAL RESEARCH METHODS
(2023 CBCS Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***Answer any TWO questions from PartA. Each question in Part A is for 15 marks.***
2) ***Answer any THREE questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.***
3) ***Answer question No.10 from Part C as directed. The question No.10 is for 10 marks.***

PART - A **[2 × 15 = 30]**

Q1) Ethics and Values plays a very significant role while conducting the research. Illustrate this statement addressing some important principles and examples associated with the same.

Q2) What is the significance of social research? What are the different types of social research?

Q3) Define Sampling method? Explain in detail its various types.

Q4) What is Interview method? Explain its characteristics, advantages and limitations.

PART - B **[3 × 10 = 30]**

Q5) State the differences between primary and secondary sources of data collection with some examples.

Q6) Define Hypothesis? What are the characteristics of hypothesis?

Q7) Elaborate the philosophy of Positivism in social research.

Q8) Difference between Quantitative and Qualitative research.

Q9) Write the importance of writing a good report for research.

P.T.O.

PART - C

Q10) **Write Short Notes on (any two) :** **[2 × 5 = 10]**

a) Pure and Applied research

b) Use of computer in social research

c) Survey method

d) Qualitative Research

Total No. of Questions : 10]

PD-2874

[6413]-69
S.Y. B.A. LL.B.
(Second Year of Five Year Law Course)
BA - 404 : सामाजिक संशोधन पद्धती
(2023 CBCS Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना :
1) *भाग अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.*
2) *भाग ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.*
3) *भाग क मधील प्रश्न क्र. 10 चे उत्तर निर्देशानुसार द्या. प्रश्न क्र 10 हा 10 गुणांसाठी आहे.*

भाग – अ **[2 × 15 = 30]**

प्रश्न 1) संशोधन करताना नीतिमत्ता आणि मूल्ये खूप महत्त्वाची भूमिका बजावतात. या विधानांशी संबंधित काही महत्त्वाची तत्त्वे आणि उदाहरणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) सामाजिक संशोधनाचे महत्त्व काय आहे? सामाजिक संशोधनाचे विविध प्रकार कोणते आहेत?

प्रश्न 3) नमुना पद्धतीची व्याख्या सांगा? त्याचे विविध प्रकार सविस्तरपणे सांगा.

प्रश्न 4) मुलाखत पद्धत म्हणजे काय? त्याची वैशिष्ट्ये, फायदे आणि मर्यादा स्पष्ट करा.

भाग – ब **[3 × 10 = 30]**

प्रश्न 5) काही उदाहरणांसह प्राथमिक आणि दुय्यम माहिती संकलन स्रोतांमधील फरक सांगा.

प्रश्न 6) गृहीतके परिभाषित करा? गृहीतकांची वैशिष्ट्ये कोणती?

प्रश्न 7) सामाजिक संशोधनातील सकारात्मकतेचे तत्वज्ञान विस्तृत करा.

प्रश्न 8) संख्यात्मक आणि गुणात्मक संशोधनातील फरक.

प्रश्न 9) संशोधनासाठी चांगला अहवाल लिहिण्याचे महत्त्व लिहा.

P.T.O.

भाग – क **[2 × 5 = 10]**

प्रश्न 10) लघुटिपा लिहा (कोणत्याही दोन) :

अ) मूलभूत आणि उपयोजित संशोधन

ब) सामाजिक संशोधनात संगणकाचा वापर

क) सर्वेक्षण पद्धत

ड) गुणात्मक संशोधन